

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
กลุ่มเขตเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร

ปริญาณิพนธ์
ของ
นิลบล เจริญพีช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ตุลาคม 2550

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
กลุ่มเขตเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
นิลบล เจริญพีช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ตุลาคม 2550

นิลบล เจริญพีช. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเขตเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ , อาจารย์ ชวลิต รวยอาจิณ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกาย และศึกษาน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกาย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 กลุ่มเขตเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 721 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามการรู้จัก แบบสอบถามการกำกับตนเอง แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ แบบสอบถามการยอมรับสั่งสอนของผู้ปกครอง และแบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .848 .791 .799 .822 .872 และ .959 ตามลำดับ โดยทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ และการยอมรับสั่งสอนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .486 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรปัจจัยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการเลียนแบบการแต่งกายได้ร้อยละ 23.60

2. คำนำนน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยด้านความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ความภาคภูมิใจในตนเองและการยอมรับสั่งสอนของผู้ปกครองส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วน การรู้จัก และการกำกับตนเอง ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

THE FACTORS AFFECTING THE COPYCAT OF PRATOMSUKSA VI STUDENTS
CHAOPRAYA GROUP OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

AN ABSTRACT
BY
NILUBOL CHAROENPUCH

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University
October 2007

Nilubol Charoenpuch. (2007) . *Factors Affecting the Copycat of Pratomsuksa VI Students Chaopraya Group of Bangkok Metropolitan Administration*. Master thesis, M.ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Nipa Sripairot, Mr. Chawalit Ruayajin.

The purposes of this research was to investigate the Factors Affecting the copycat and to study the value of some factors affecting the copycat .The samples were 721 Pratomsuksa 6 students in Chaopraya group of Bangkok Metropolitan Administration .They were obtained by using two-stage random sampling. Tools used in the study were questionnaires to measure the cognition, self-regulation , self-esteem, anxiety, rearing practices and copycat . Their reliabilities were .848 .791 .799 .822 .872 and .959 respectively. The data were analyzed by Pearson product moment correlation coefficient and multiple regression analysis.

The results of research were as follows.

1. The multiple correlation between self-esteem cognition , self-regulation, anxiety and rearing practices to copycat to .486 was statistical significance at the level of .01 .The independent factors together explained the variance of copycat at 23.60 %

2. The beta weight of anxiety were significance to copycat at the level of .01, rearing self-esteem and practices were significance to copycat at the level of .05, but cognition self-regulation to copycat were not statistically significant.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
กลุ่มเขตเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
นิลบล เจริญพีช

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มเขตเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร

ของ

นิลุบล เจริญพีช

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

วันที่.....เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

(อาจารย์ ดร. สุวพร เข้มแข็ง)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ)

(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ รศ. นิภา ศรีไพโรจน์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่างๆตลอดจนการพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีในการทำงานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ทำให้ปริญญานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากอาจารย์ดร. สุวพร เข้มเฮง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รองอาจ นัยพัฒน์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน พร้อมทั้งให้วิชาความรู้ และประสบการณ์ต่างๆอันมีค่ายิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ อติวัฒน์ พรหมสา ผู้อำนวยการ ณฑล ชุนทกรณ์ และรองผู้อำนวยการประพนธ์ สรรพนา ที่ให้ความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย จนแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายขอขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้มีพระคุณทุกท่าน และเพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำเป็นกำลังใจตลอดมาจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ประโยชน์และคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นิลุบล เจริญพีช

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	6
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การเลียนแบบ.....	6
พัฒนาการทางสังคม.....	8
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม.....	9
ทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา.....	14
สังคมประกิตหรือสังคมกรณี.....	16
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้คิด.....	18
องค์ประกอบการรู้คิด.....	21
เอกสารเกี่ยวกับการกำกับกับตนเอง.....	22
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับตนเอง.....	23
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง.....	25
เอกสารเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง.....	25
ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง.....	27
ความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวคิดคุเปอร์สมิธ.....	28
งานวิจัยเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง.....	31
เอกสารเกี่ยวกับความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ.....	32
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความวิตกกังวล.....	34
ประเภทของความวิตกกังวล.....	35
สาเหตุของความวิตกกังวล.....	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง.....	38
องค์ประกอบที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัว.....	38
ลักษณะครอบครัวที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การอบรมเลี้ยงดู.....	43
อิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดู.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบการแต่งกาย.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือการวิจัย.....	58
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ผลการวิเคราะห์.....	75
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	79
สังเขปจุดประสงค์ สมมติฐานและวิธีวิจัย.....	79
สรุปผลการศึกษา.....	80
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	83
ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป.....	83
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้วิจัย.....	116

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน	56
2 ค่าสถิติพื้นฐานและการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่มีความเชื่อมั่น 95 % ของ ปัจจัยแต่ละด้านและการเลียนแบบการแต่งกาย	75
3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเลียนแบบการแต่งกาย.....	76
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเลียนแบบการ แต่งกาย.....	77
5 คำนำนัยสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกาย.....	77
6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการรู้จัก.....	97
7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการกำกับตนเอง.....	97
8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง.....	98
9 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการ ยอมรับ	98
10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของ ผู้ปกครอง.....	99
11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย.....	100
12 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการรู้จัก.....	102
13 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการกำกับตนเอง.....	102
14 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง.....	103
15 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการ ยอมรับ.....	103
16 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง.....	104
17 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย.....	105

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (P)พฤติกรรม (B) และสิ่งแวดล้อม (E)ซึ่งเป็น ปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน.....	10
3 แสดงการเรียนรู้จากการสังเกต.....	13
4 แนวคิด และทฤษฎีที่เป็นปัญหา.....	14
5 แบบจำลองพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของ เอรี 16	
6 พัฒนาการด้านการรู้คิด ที่ละหนึ่งหน่วยตามทฤษฎี ของเปียเจต์.....	20
7 แสดงกระบวนการย่อยในการกำกับตนเอง.....	24
8 แผนภูมิขั้นตอนทฤษฎีของ James- Lange 34	
9 แสดงลักษณะการเกิดความสัมพันธ์ S- Anxietyและ T- Anxiety.....	36
10 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามวัดการรู้คิด การกำกับตนเอง และการ เลียนแบบการแต่งกาย.....	59

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดคือทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนของชาติ ซึ่งต่อไปจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้า และในการจะพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นความหวังของประเทศ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตนั้น ส่วนหนึ่งก็ต้องเริ่มจากการปลูกฝัง เรื่องคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงามให้เยาวชน เป็นคนดี คนเก่ง แต่จากการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านสังคม ทั้งในทิศทางบวกและลบ ซึ่งทางบวกได้ก่อให้เกิดการพัฒนาไปสู่ความก้าวหน้าทางด้านวัตถุและเทคโนโลยี ขณะเดียวกันผลทางลบก่อให้เกิดปัญหาหลายประการจนเป็นปัญหาทางสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนในประเทศไทย จากการขยายตัวของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) ในส่วนของสื่อมวลชนในปัจจุบันได้แก่ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสืออ่านเล่น นับว่ามีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนอย่างมาก แม้ไม่ใช่สาเหตุจากการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนก็ตาม แต่ก็เป็ผลโน้มน้าวจิตใจและทัศนคติของเด็กและเยาวชนให้เห็นผิดเป็นชอบได้ สัญชาตญาณของเด็กและเยาวชนนั้นชอบเลียนแบบอยู่แล้ว เมื่อได้ตัวอย่างจากภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือหนังสืออ่านเล่นก็เก็บเอาไปเลียนแบบได้ พฤติกรรมเลียนแบบของวัยรุ่นในลักษณะต่างๆอาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมกระทำผิด หรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของช่วงชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นเมื่อประสบปัญหา ควรมีผู้ใหญ่เอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำที่ดี

เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมซึ่งเป็นตัวแทนสังคมในการทำหน้าที่ถ่ายทอดทางสังคม (Agents of Socialization) อบรมสั่งสอนขัดเกลาสั่งต่างๆ ที่สังคมคาดหวังไว้ไปยังบุคคลที่เป็นสมาชิกใหม่หรือสมาชิกคนอื่นๆในสังคม (ชาติ แจ่มนุช. 2538 : 28) ประกอบกับสังคมไทยนั้น ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อจิตใจคนไทยมาตั้งแต่เด็กจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ คนไทยจะผูกพันกับครอบครัวโดยเฉพาะบิดามารดาของตนจนแก่เฒ่า อาจกล่าวได้ว่าครอบครัวไทยมีบทบาทสำคัญต่อจิตใจมากกว่าจะปรากฏในวัฒนธรรมอื่นๆ ดังนั้น บิดามารดา ผู้ปกครอง เครือญาติ ปู่ ย่า ตา ยาย และพี่น้อง จึงเป็นบุคคลกลุ่มแรกที่ทำหน้าที่อบรม บ่มเพาะ บัณฑิต และควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกภายในสังคมตั้งแต่เกิด ซึ่งใกล้ชิดยาวนานที่สุด ดังนั้นการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพดีทั้งกายและใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคมนั้น (บำรุง สุขพรรณ.2532:4) บ้านและครอบครัวจึงเป็นสถาบันหลักทางสังคมที่สำคัญที่สุด และเป็นหลักในการถ่ายทอดหล่อหลอมความรู้สึก ความรู้ เจตคติ หรือทัศนคติ ความเชื่อ อุดมคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความภาคภูมิใจ

ในตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจิตใจ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความรู้สึกที่มีต่อตนเองว่าตนเองเป็นใคร (Who am I) และการแสดงออกของตนเองว่า ตนเองทำอะไร (What I do) เป็นสิ่งที่คงไว้ซึ่งอัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคล (Palladino.1994:3) เมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณค่า มีความสามารถที่ไม่ได้ด้อยไปกว่าคนอื่น ก็เกิดความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง ต้องการแสดงความสามารถของตัวเอง ไม่ค่อยคิดแต่จะลอกเลียนแบบบุคคลอื่น หวังพึ่งคนอื่นหรือสิ่งอื่น มีความคิดอิสระ ไม่ยึดติดในกรอบ หรือกฎเกณฑ์ใดๆ รู้จักเลือกรู้จักตัดสินใจรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองเลือก กระทำโดยไม่ยึดติดอยู่กับผู้ใดหรือสิ่งใด และเมื่อความต้องการได้พัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น จะพบว่าความต้องการที่จะพึ่งพาคนอื่น เป็นภาระแก่ผู้อื่น จะน้อยลง มีแนวทางชีวิตที่เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา ตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง และสามารถมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้ด้วยตนเอง (เกียรตวรณ อมาตยกุล .2527:15-16) ดังนั้นความภาคภูมิใจในตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคคลไปสู่ความเป็นบุคคลที่มีศักยภาพที่สมบูรณ์

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาดูการเปลี่ยนแปลงของการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นวัยที่กำลังย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้นคือ การรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวล และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง โดยมีตัวแปรตามคือ การเปลี่ยนแปลงการแต่งกาย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาคำแนะนำนักความสำคัญของ การรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในแต่ละระดับพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียน ผู้ปกครอง ครูและผู้บริหารการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำความรู้ที่ได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริม เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น เป็นนักเรียนที่มีลักษณะอันพึงประสงค์และพัฒนาตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา จำนวน 43 โรงเรียน 5,584 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา จำนวน 721 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียน ดังนี้

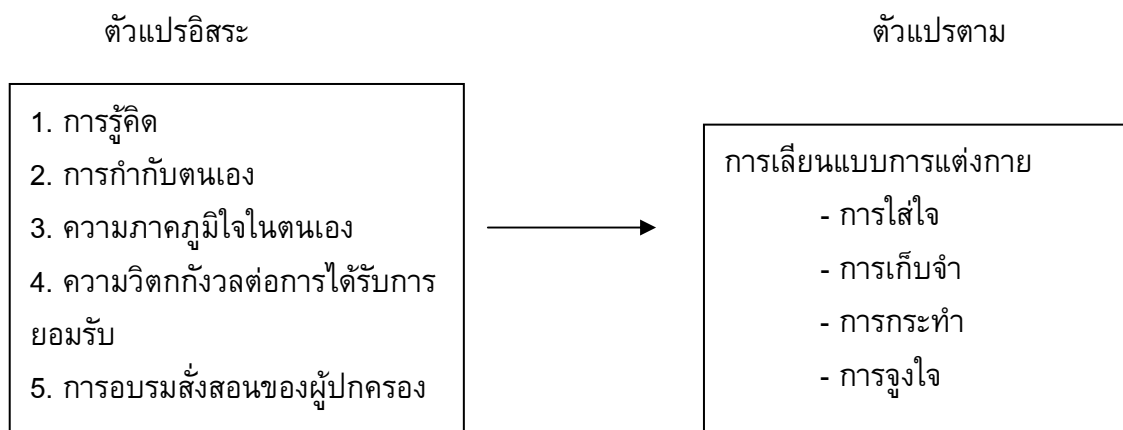
1. การรู้จัก
2. การทำกับตนเอง
3. ความภาคภูมิใจในตนเอง
4. ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ
5. การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การเลียนแบบการแต่งกาย โดยแบ่งออกเป็น 4 ชั้น ดังนี้

- การใส่ใจ
- การเก็บจำ
- การกระทำ
- การจูงใจ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบด้านการแต่งกายของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเขตเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรและกำหนดความสัมพันธ์ของตัวแปรจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาศึกษารูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (ประสาธน์ อิศรปริดา .2541 : 287-288)และทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอิริคสัน (ศรีเรือน แก้วกังวาล.2531 :54-55) ทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเจสเซอร์ (ดุขฎี โยเหลา และคนอื่นๆ.2540 : 8) ซึ่งนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. การรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ต่อการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6
2. ค่าน้ำหนักความสำคัญของ การรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเลียนแบบการแต่งกาย หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติตาม หรือคล้ายตามผู้อื่น เช่น เพื่อน ดารา นักร้อง เกี่ยวกับการจัดเครื่องแต่งกายให้เข้ากับส่วนต่างๆของร่างกาย เช่น ทรงผม เสื้อผ้า รองเท้า เครื่องประดับ การทำสีเล็บ การทำลายสักบนผิวหนัง การเจาะหู โดยวัดการเลียนแบบการแต่งกายครั้งนี้ตามกระบวนการเลียนแบบต่อไปนี้

1.1 การใส่ใจ (Attention Processes) หมายถึง ความรู้สึก ความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นที่นักเรียนมีต่อการแต่งกาย เช่น แบบหรือสีของเสื้อผ้า ทรงผม รองเท้า ของกลุ่มเพื่อน หรือดารา นักร้อง

1.2 การเก็บจำ (Retention Processes) หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้แล้วสามารถจำชื่อหรือลักษณะเด่นของแบบ หรือสี ของทรงผม แบบเสื้อผ้า รองเท้า และเครื่องประดับของกลุ่มเพื่อน หรือดารา นักร้อง

1.3 การกระทำ (Motor Reproduction Processes) เป็นการเปลี่ยนแปลงจากการเก็บจำแฟชั่นการแต่งกายที่ตนชอบหรือเป็นที่นิยมเป็นการแสดงออกถึงการแต่งกายไม่ว่าจะเป็นสี

หรือทรงผม เสื้อผ้าตามแฟชั่น การแต่งหน้า การเลือกใช้เครื่องสำอางตามแบบเพื่อนหรือดาราที่
โฆษณา รวมถึง การเจาะหู การใช้เครื่องประดับต่างๆ สีเล็บมือ เล็บเท้า

1.4 การจูงใจ (Motivational Processes) เป็นการเสริมแรงต่อจากการกระทำ
กล่าวคือ เมื่อนักเรียนเปลี่ยนรูปแบบการแต่งกายจากเดิมมาเป็นแต่งกายตามแฟชั่น กลุ่มเพื่อนหรือ
ตามดารา นักร้องแล้วได้รับคำชมจากบุคคลรอบข้าง ได้รับการยอมรับมากขึ้น จึงทำให้รู้สึกพึงพอใจ
และมั่นใจ

2. การรู้จัก หมายถึง การคิดค้น หรือการรับรู้ การวิเคราะห์สาเหตุ ความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับ
เหตุการณ์ หรือการกระทำ ว่ามีอะไรเป็นสาเหตุ และการคิดประเมินค่าที่นำไปสู่การตัดสินใจที่จะ
กระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดได้ด้วยตนเอง

3. การกำกับตนเอง หมายถึง การควบคุมหรือขั้นตอนในการควบคุมการกระทำของตนเอง
ความมุ่งมั่นในการทำงาน รวมถึงการปรับความคิดหรือการกระทำบางอย่างที่อาจจะขัดแย้งกับ
ความรู้สึกของตนเองในการแสดงออกในรูปของคำพูด และการกระทำต่างๆที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อขจัด
ความคับข้องใจ ความกดดัน ความเครียด และการปฏิเสธที่จะทำตามใจตนเอง หรือความต้องการ
ของตนเองที่ไม่เหมาะสม เช่น ความฟุ้งเฟ้อ ความมั่งง่าย การระงับความโกรธ เป็นต้น

4. ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเองเกี่ยวกับการ
ยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากเพื่อน การได้รับการยอมรับจากครอบครัว ตลอดจนความ
พึงพอใจในลักษณะ รูปร่างทั้งส่วนดีและส่วนด้อยของตนเอง และรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มี
ความสามารถที่ไม่ด้อยไปกว่าคนอื่น เห็นคุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง

5. ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจที่นักเรียนมีต่อ
ตนเองในด้านการแต่งกายกังวลว่าจะไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน หรือในสังคมของนักเรียน
ลักษณะรวมทั้งของนักเรียนที่มีสภาวะทางจิตใจและอารมณ์ที่มีความตึงเครียด ไม่สบายใจ กังวลใจ
หวาดระแวง โดยนักเรียนจะแสดงออกมาในรูปพฤติกรรมต่างๆเช่น กระวนกระวายใจเกี่ยวกับรูปร่าง
การแต่งกายหรือการกระทำของตนเอง รวมถึงความกังวล ประหม่า ขอบคิดมาก คาดการณ์ต่างๆ
ล่วงหน้าในทางไม่ดี

6. การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อการปฏิบัติของพ่อ
แม่ หรือผู้ปกครองนักเรียนทั้งทางด้านกาย วาจา ท่าทีที่มีต่อนักเรียนที่เป็นการแสดงถึงความรัก
ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ ความใกล้ชิดสนิทสนม ตลอดจนการอบรมให้คำแนะนำการเลือกคบ
เพื่อน การกระทำต่างๆ รวมถึงการช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ติดตามซักถามเรื่องราวต่างๆของ
นักเรียนอย่างเป็นกันเอง

7. น้ำหนักความสำคัญ หมายถึง ค่าตัวเลขที่บอกให้ทราบว่าปัจจัยที่ศึกษาส่งผลต่อการ
เลียนแบบการแต่งกายเพียงใด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน

8. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีปริญญาโททางด้านการวัดผลการศึกษาและจิตวิทยาหรือผู้ที่มี
ประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 10 ปี เป็นผู้พิจารณา ความสอดคล้องของข้อคำถามกับ
ตัวแปรหรือคุณลักษณะที่นิยามไว้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) การกำหนดตัวแปร ความหมายของตัวแปร และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเลียนแบบ
 - 1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
 - 1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคม
 - 1.3 ทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเลียนแบบ
 - 2.1 การรู้จัก
 - 2.2 การทำกับตนเอง
 - 2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการทำกับตนเอง
 - 2.2.2 ความสำคัญของการทำกับตนเอง
 - 2.3 ความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 2.3.1 ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 2.3.2 ความภาคภูมิใจตามแนวคิดของคุเปอร์สมิธ
 - 2.4 ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ
 - 2.5 การอบรมสั่งสอน ของผู้ปกครอง
 - 2.5.1 สัมพันธภาพในครอบครัว
 - 2.5.2 การอบรมเลี้ยงดู
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลียนแบบ
 - 3.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

พฤติกรรมเลียนแบบ (Copycat)

ความหมายและแนวคิดของพฤติกรรมเลียนแบบ

การเลียนแบบ(Copycat) มาจากการผสมคำ 2 คำ คือ

เลียน หมายถึง เอาอย่าง ทำหรือพยายามทำให้เหมือนหรือคล้ายคลึงกับแบบอย่าง

แบบ หมายถึง สิ่งที่กำหนดให้ถือเป็นหลักหรือเป็นแนวดำเนินตาม เช่น ลอกแบบ เลียนแบบ

ดังนั้น เมื่อนำ 2 คำมารวมกันจึงมีความหมายว่า การทำ หรือพยายามทำให้เหมือนกับแบบที่ยึดถือเป็นหลักในการดำเนินการ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 68) ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมว่า หมายถึง การกระทำหรืออาการแสดงออก ทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งสามารถสังเกตได้ ด้วยประสาทสัมผัสโดยตรง หรือโดยอ้อม ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ได้แก่ การนั่ง การเดิน การนอน อารมณ์โกรธ เกลียด รักและฝัน เป็นต้นโดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่บุคคลมีอยู่ภายในจิตใจของตนเอง ยากที่ผู้อื่นจะรู้ได้ ถ้าผู้แสดงพฤติกรรมไม่บอกหรือแสดงออกมาให้ปรากฏ เช่น การคิด การเข้าใจ การตัดสินใจ เป็นต้น

2. พฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาแล้ว ผู้อื่นสามารถสังเกตได้เช่น การเดิน ยืน พุด ทำงาน เป็นต้น นอกจากนั้น พฤติกรรมภายนอกบางอย่างจำเป็นต้องใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการช่วยบันทึกพฤติกรรม เช่น เครื่องมือวัดคลื่นสมอง เป็นต้น

จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคนอื่นๆ (2543 :33 -34) กล่าวว่าพฤติกรรมของบุคคล สามารถสังเกตได้เช่น การเดิน การยืน การพุด อารมณ์ดีใจ เสียใจ หรือโกรธ แต่พฤติกรรมบางอย่างไม่สามารถสังเกตได้ โดยตรง ด้วยอวัยวะรับความรู้สึก และอาจจะต้องใช้เครื่องมือบางอย่าง เพื่อวัดพฤติกรรมบางอย่าง เช่น เครื่องมือจับเท้า เป็นต้น

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545 :153 -154) กล่าวว่าพฤติกรรมตามแนวคิดทฤษฎีพุทธิปัญญานิยมเชื่อว่า กระบวนการคิดมีส่วนให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมายสิ่งเร้า นอกจากนี้ ความรู้สึก ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมของบุคคลต่างก็มีความสัมพันธ์กัน

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544 :28) กล่าวว่า การเลียนแบบ เป็นการนำเอาแบบอย่างของบุคคลอื่นมาเป็นของตน เพื่อที่ตนเองจะได้เป็นที่ยอมรับของสังคม การเลียนแบบจะช่วยให้เกิดความอบอุ่นใจและมีความมั่นใจมากขึ้น เช่น บุคคลที่ชอบแต่งตัว ไว้ทรงผมตามอย่างดาราภาพยนตร์ เป็นต้น

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า พฤติกรรมเลียนแบบหมายถึง การกระทำที่พยายามทำให้เหมือนบุคคลอื่น เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถมองเห็นได้หรือสังเกตได้ เช่น การเดิน การนั่ง การพุด การแต่งตัว การเล่น เป็นต้น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือบุคคลในสังคม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเลียนแบบ

ความหมายของพฤติกรรมสังคม

กู๊ด (Good. 1973 :44) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคมว่า หมายถึงการแสดงออกที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม หรือเป็นการแสดงออกของกลุ่มบุคคล

เฮอร์ลิค (Hurlock, 1978 :228) ได้ให้ความหมายพัฒนาทางสังคมว่า เป็นการพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรม กับแบบแผนของการพัฒนาทางสังคมซึ่งเป็นการพัฒนาความสามารถในการแสดงพฤติกรรมแบบแผนที่สังคมยอมรับ การแสดงพฤติกรรมเพื่อจะเข้าสังคมได้หรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับ

1. ลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสม
2. บทบาทในสังคม
3. ทศนคติของเด็กในสังคม

เพจ และมาร์แชล (Pege and Marshall, 1977 : 228) ให้ความหมายพัฒนาการทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเนื่องจากได้รับอิทธิพลพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลอื่นโดยได้รับความควบคุมองค์การทางสังคม หรือเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2528:200) ให้ความหมายของพัฒนาการทางสังคมว่า หมายถึง การพัฒนาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง หรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ พฤติกรรมเหล่านี้รวมทั้งส่วนที่เนื่องมาจากค่านิยม และเจตคติส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะตนและส่วนหนึ่งที่สัมพันธ์หรือร่วมกับบุคคลอื่น

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางสังคม หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเนื่องจากได้รับอิทธิพลพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลอื่น พฤติกรรมเหล่านี้รวมทั้งส่วนที่เนื่องมาจากค่านิยม และเจตคติส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะตนและส่วนหนึ่งที่สัมพันธ์หรือร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมนั้นด้วย

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอิริคสัน

มีนักทฤษฎีหลายท่าน กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมไว้ดังนี้

อิริคสัน (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2531 : 54-55) กล่าวว่า บุคลิกภาพมนุษย์จะพัฒนาได้ดีหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับประสบการณ์แต่ละช่วงอายุ ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองอย่างเต็มที่ จะมีบุคลิกภาพดี พร้อมทั้งพัฒนาขึ้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาการทางสังคมด้านความต้องการของวัยรุ่นมีดังนี้

1. ด้านความไว้วางใจ (Trust & Mistrust) เริ่มตั้งแต่วัยทารก ถ้าเด็กวัยทารกได้รับความรักความเอาใจใส่ การสัมผัสอ่อนโยน และความสัมพันธ์ใกล้ชิดขณะให้อาหารมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความไว้วางใจในบุคคลและสภาพแวดล้อม ความรู้สึกนี้จะฝังแน่นและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพในขั้นต่อไป

2. ขั้นทำอะไรด้วยตนเอง หรือความไม่แน่ใจสงสัย (Autonomy & Shame and Doubt) เกิดขึ้นในระยะปฐมวัยตอนต้น เด็กๆจะชอบสิ่งต่างๆรอบตัวเอง เรียนรู้ว่าสิ่งใดตนทำได้หรือทำไม่ได้ เริ่มควบคุมพัฒนาการตนเอง (Self -Control) และความภาคภูมิใจในตนเอง (Self -Esteem) ซึ่งอาจนำไปสู่ความต้องการกระทำการสิ่งต่างๆโดยอิสระ เด็กที่ถูกควบคุม บังคับมากเกินไป และเกิด

ความสงสัยไม่แน่ใจในความสามารถของตนเอง มีความอายที่คิดหรือทำสิ่งต่างๆ ความรู้สึกเหล่านี้สืบเนื่องจากการพัฒนาการขั้นความไว้วางใจ

3. การริเริ่มความละอายใจ (Initiative & Guilt) เกิดขึ้นในช่วงปฐมวัยตอนปลายเด็กที่มีพื้นฐานที่ดีมาแต่ต้น คือความไว้วางใจ และทำอะไรด้วยตนเอง จะกล้าริเริ่มทำสิ่งใหม่ สามารถทำอะไรหรือไปไหนตามความอยากรู้อยากเห็นของตน แสวงหาสิ่งใหม่อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นรูปของการกระทำหรือความคิดฝัน ในทางตรงกันข้ามเด็กที่ถูกห้ามปรามและควบคุมอย่างเข้มงวดจะไม่กล้าริเริ่มสิ่งใดและรู้สึกละอายใจ รู้สึกเหมือนตัวเองเป็นฝ่ายเผชิญอยู่ตลอดเวลาการห้ามปรามเด็กอยู่เสมอจะบั่นทอนการริเริ่มของเด็กอย่างมากมาย(Gage and Berliner. 1973 : 123)

4. ระยะต้นของวัยรุ่น (Industry & Inferiority) ลักษณะในช่วงนี้จะมี ความขยันหมั่นเพียรกับความรู้สึกต่อความสามารถของตน เป็นช่วงที่เด็กอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่างๆ เด็กจะเกิดความตั้งใจที่จะมานะ หัดเขียน หัดเล่น และทำกิจกรรมต่างๆ เช่นร้องเพลง เล่นกีฬา เล่นดนตรี งานบ้าน ถ้าเด็กเกิดทักษะมากเกินไปอาจเกิดความหลงตัวเอง และถ้าไม่มีทักษะอาจทำให้เกิดปมด้อย

5. ระยะเป็นวัยรุ่น (Identity & Identity Diffusion) เริ่มมีการทำความเข้าใจตนเอง กับความสับสนไม่เข้าใจตนเอง ตัวเองต้องการอะไร ซึ่งเกิดความขัดแย้งวิตกกังวลมากกว่าช่วงอื่น เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ ถ้าเด็กไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงพอสมควรเติบโตใหญ่จะมีความสับสนไม่มั่นคง

6. ระยะเริ่มเป็นผู้ใหญ่ (Intimacy and Solidarity & Isolation) เป็นวัยที่แสวงหาความรัก คู่ครอง มิตรภาพ ต้องการเสียสละ ถ้าสร้างความสนิทสนมจริงจังกับผู้อื่นไม่ได้ จะมีความรู้สึกอ้างว้างเดียวดาย จะไม่สามารถปรับตัวเพื่อให้เข้ากับผู้อื่นได้

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ เอ. แบนดูรา

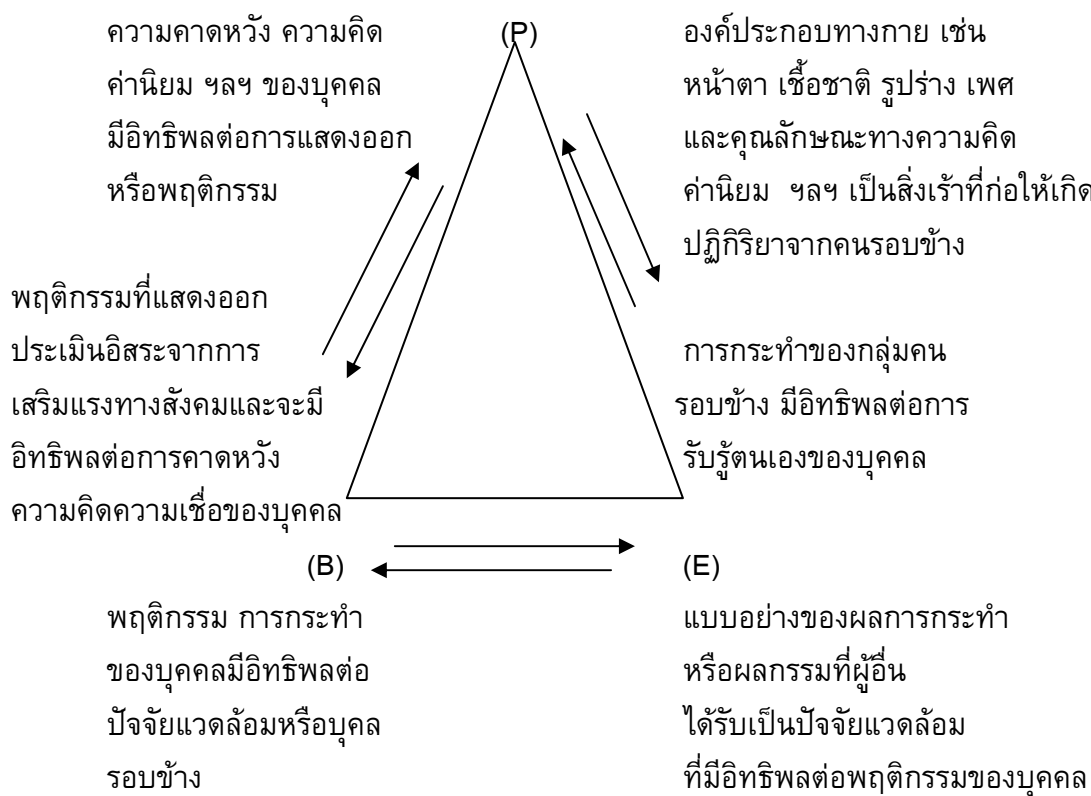
แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกี่ยวกับปัจจัยหลัก 3 ประการ (ประสาธ อิศรปริดา. 2541:281) คือ

1.องค์ประกอบส่วนบุคคล ประกอบด้วยความคิด ความคาดหวัง ความเชื่อ (Personal Factorหรือ P)

2.องค์ประกอบสิ่งแวดล้อม (Environment Influence หรือ E)

3.พฤติกรรม (Behavior หรือ B)

ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กันแบบ 2 ทาง คือ ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (P) พฤติกรรม (B) และสิ่งแวดล้อม (E)
ซึ่งเป็นปัจจัยกำหนดซึ่งกันและกัน

วิธีการเรียนรู้ของมนุษย์

แบนดูรา (ประสาธ อิศรปริดา. 2541 : 287 –288 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ของพฤติกรรมมนุษย์ ไว้ 2 วิธีคือ

1. การเรียนรู้จากผลกรรม (Learning by Response Consequences) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ถือเป็นการเรียนรู้เบื้องต้นที่สุด และเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ทั้งผลกรรมทางบวก และผลกรรมทางลบ ซึ่งได้แก่ผลการเรียนรู้จากผลของการกระทำ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมถือว่ามนุษย์มีความสามารถทางสมอง ในการที่จะใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ที่ผ่านมา มนุษย์มีความสามารถในการที่จะรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลของการกระทำ กระบวนการเรียนรู้จากผลกรรม ผลกรรมจะทำหน้าที่ 3 ประการ คือ

1.1 ทำหน้าที่ให้ข้อมูล (Informative Function) การเรียนรู้ของมนุษย์ไม่เพียงแต่จะเรียนรู้เพื่อการตอบสนองเท่านั้น แต่มนุษย์ยังสังเกตผลของการกระทำนั้นด้วย โดยการสังเกตความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการกระทำของเขาว่าการกระทำในสภาพการณ์ใด ก่อให้เกิดผลกรรมอย่างไร ข้อมูลด้านนี้จะป็นแนวทางหนึ่ง ในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในอนาคต

1.2 ทำหน้าที่จูงใจ (Motivational Function) กระบวนการเรียนรู้ผลกรรม ทำหน้าที่จูงใจ หมายถึง การคาดหวังผลกรรมของบุคคล กล่าวคือผลกรรมใดที่พึงปรารถนา ย่อมจูงใจให้เกิดการกระทำมาก ผลกรรมใดไม่เป็นที่พึงปรารถนา ย่อมจูงใจให้เกิดการกระทำน้อยลง และมนุษย์ก็พยายามหลีกเลี่ยงการกระทำนั้น

1.3 ทำหน้าที่เสริมแรง (Reinforcing Function) การกระทำใดก็ตามถ้าได้รับการเสริมแรง การกระทำนั้นย่อมมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีก แต่สิ่งสำคัญก็คือ เงื่อนไขการเสริมแรง (Reinforcing Contingency) ซึ่งบุคคลจะเรียนรู้ได้จากข้อมูลเดิม และการจูงใจ ตลอดจนหาข้อสรุปได้ถูกต้อง การเสริมแรงจะไม่มีอิทธิพลเลยถ้าไม่รู้ว่าเงื่อนไขการเสริมแรงมีไว้ว่าอย่างไร การเสริมแรงในที่นี้ จะเน้นถึงการกระทำให้พฤติกรรมนั้น คงอยู่มากกว่าการสร้างพฤติกรรมใหม่

2. การเรียนรู้จากการเลียนแบบ (Learning Through Modeling) แบนดูรากกล่าวว่า การเรียนรู้จากผลกรรมมีข้อจำกัดอยู่มาก ทั้งนี้เพราะสิ่งที่เรียนรู้มีมากกว่าที่เวลาและโอกาสจะอำนวย ดังนั้นการเรียนรู้จากการเลียนแบบจึงเป็นอีกวิธีหนึ่ง ที่ทำให้มนุษย์เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางขึ้น พฤติกรรมหลายอย่างของมนุษย์เกิดขึ้นมาโดยที่ มนุษย์ไม่เคยมีประสบการณ์ตรงเลย แต่มนุษย์เห็นตัวแบบหรือผู้อื่นกระทำ เช่นคนส่วนมากงดเว้นจากการเสพยาเฮโรอีน ทั้งๆที่ไม่เคยประสบกับผลกรรมที่ได้รับจากการเสพยาเฮโรอีน ทั้งนี้เพราะคนเหล่านี้เรียนรู้ว่า การเสพยาเฮโรอีนจะได้ผลกรรมทางลบ คือ ทำลายสุขภาพและถึงตายในที่สุด การเรียนรู้จากตัวแบบเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยบุคคลสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นแล้วคิดว่าจะสร้างพฤติกรรมใหม่ได้อย่างไรนั้น มี 4 กระบวนการ (Bandura.1969:126-142)

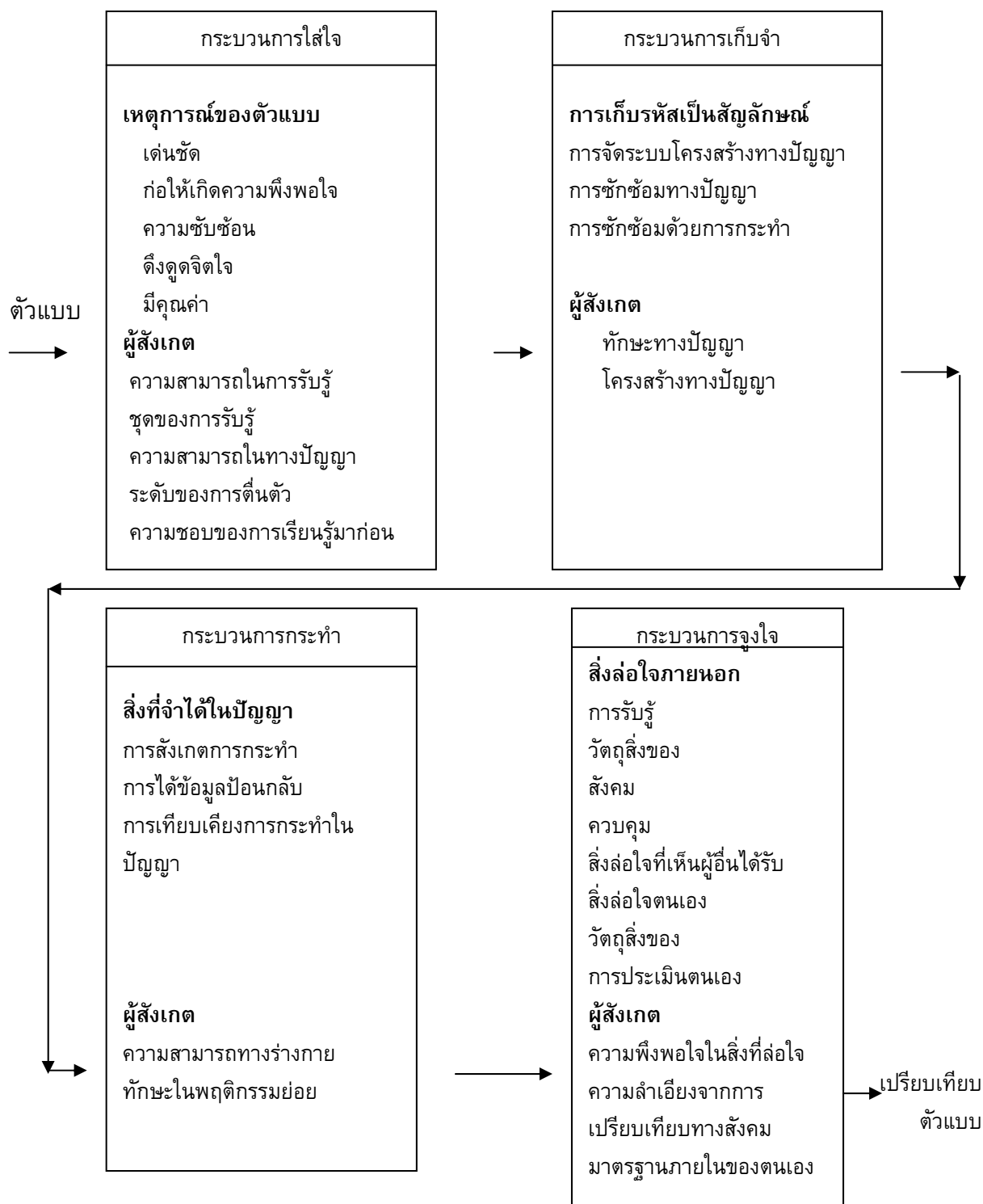
1. กระบวนการให้ความสนใจ (Attention Processes) เป็นกระบวนการเลือกและรับรู้ลักษณะพฤติกรรมที่สำคัญของตัวแบบ พฤติกรรมที่ต่างกันของตัวแบบ จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้สังเกต ว่าพฤติกรรมใดที่ควรสังเกต จดจำไว้ พฤติกรรมใดไม่ควรเอาใจใส่ ปัจจุบันการเรียนรู้ผ่านตัวแบบทำได้ง่าย เนื่องจากมีสื่อช่วย เช่น โทรทัศน์ อย่างไรก็ดีตาม การเรียนรู้โดยการสังเกต จะทำได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความสามารถของผู้สังเกต ในการประมวลข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์การสังเกต ความสามารถในการแปลงการรับรู้จากประสบการณ์ผ่านมา สู่สถานการณ์ใหม่

2. กระบวนการจำ (Retention Processes) การสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบจะไม่มีอิทธิพลต่อคนเรา ถ้าไม่มีการจำเกิดขึ้น กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ โดยการสังเกตโดยการจำพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก แล้วแปลงอยู่ในรูปของสัญลักษณ์ 2 ลักษณะ คือ จินตนาการ (Imaginal) และภาษา (Verbal) ซึ่งจะช่วยให้จำพฤติกรรมได้ เมื่อเราได้เห็นพฤติกรรมของตัวแบบที่ตนสนใจ การรับรู้จะเกิดขึ้น และเมื่อพฤติกรรมดังกล่าวถูกแปลงให้อยู่ในรูปของภาษา เมื่อผู้สังเกตได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์อื่น จึงสามารถสนองตอบได้คล้ายคลึงกับตัวแบบมาก การแสดงออกของผู้สังเกตไม่จำเป็นต้องแสดงออกตามตัวแบบทันที

3. กระบวนการแสดงออกทางพฤติกรรม (Motor Reproduction Processes) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นการยากที่

สัญลักษณ์จะแปลงออกมาเป็นการกระทำได้อย่างถูกต้อง โดยไม่มีข้อผิดพลาดเลย ในครั้งแรกๆ แต่การแสดงผลพฤติกรรมครั้งต่อไปจะทำให้ถูกต้องมากขึ้น การเลียนแบบพฤติกรรมบางอย่างที่ซับซ้อน บางครั้งไม่สามารถใช้วิธีสังเกตหรือลองผิดลองถูกได้เพียงอย่างเดียว ดังนั้นถ้ามีการให้ข้อมูลป้อนกลับก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) คนเราจะแสดงพฤติกรรมหรือเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบก็ต่อเมื่อผลของพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย จะแสดงพฤติกรรมที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและปฏิเสธสิ่งที่ไม่ได้รับการยอมรับ มีบางกรณีที่ผู้สังเกตประสบความล้มเหลวในการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากไม่ได้สังเกตพฤติกรรมที่ตรงกับสิ่งที่ต้องการ ไม่สามารถแปลงพฤติกรรมให้อยู่ในระบบความจำได้ ไม่สามารถเก็บรักษาสิ่งที่เรียนไว้ได้ ขาดประสบการณ์หรือร่างกายไม่สมบูรณ์

ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการการเรียนรู้จากการสังเกต
(ที่มา : สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2539 :53)

อิทธิพลของตัวแบบ

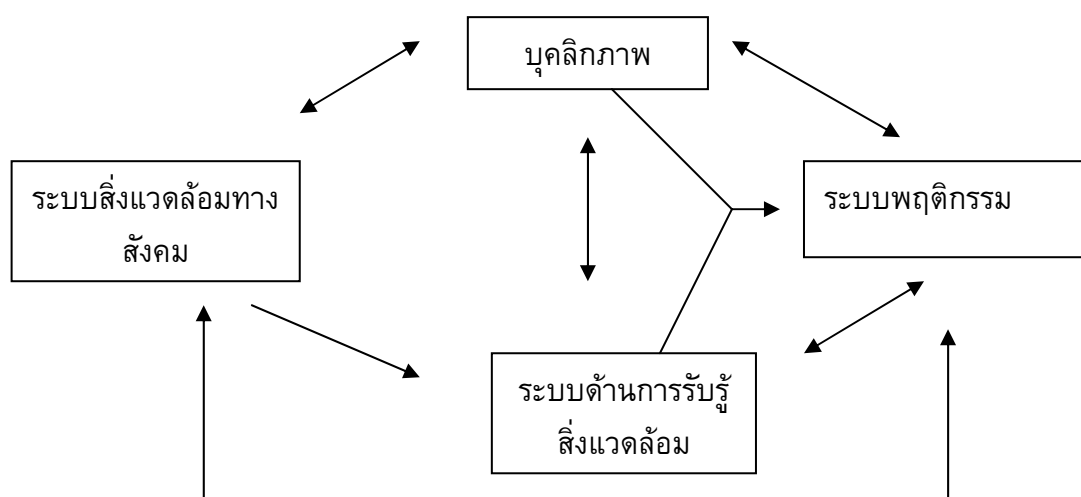
อิทธิพลหรือหน้าที่ของตัวแบบมีหลายลักษณะ ซึ่งแต่ละลักษณะเกิดจากปัจจัยที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย

1. ผู้สังเกตจะแสดงพฤติกรรมใหม่ที่ยังไม่เคยเรียนรู้พฤติกรรมนั้นๆมาก่อน โดยตัวแบบสาธิตให้เห็น แล้วผู้สังเกตเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบ
2. การสังเกตพฤติกรรมและผลที่ตามมา ในทางบวกของตัวแบบ จะเป็นการเพิ่มพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น
3. การยับยั้งการเกิดพฤติกรรมเก่า เมื่อผู้สังเกตมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตัวแบบจะช่วยให้การแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตัวแบบลดลง
4. พฤติกรรมของตัวแบบ ช่วยให้ผู้สังเกตแสดงพฤติกรรม ช่วยให้ผู้สังเกตพฤติกรรมที่มีแนวโน้มจะแสดงออก ให้แสดงออกได้ง่ายขึ้น

ทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเจสเซอร์

ทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเจสเซอร์ เป็นทฤษฎีหนึ่ง ที่มีกรอบแนวคิดที่ควบคุมตัวแปรส่วนบุคคล และบทบาทสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการแสดงพฤติกรรม ในทฤษฎีได้กล่าวถึงตัวแปรสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมที่เป็นปัญหา 3 กลุ่มคือ

1. ภูมิหลัง และสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Social Background and Context Variable)
2. การรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Perceived Environment)
3. บุคลิกภาพ(Personality)

ภาพประกอบ 4 แนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

(ดุษฎี โยเหลา และคนอื่นๆ. 2540 : 8 ;อ้างอิงจาก Jessor,R.A and others.1991:21)

พื้นฐานของทฤษฎีมาจากแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมทุกอย่างมีผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมโดยที่การศึกษาจะศึกษาเพื่ออธิบายพฤติกรรมจะต้องศึกษาตัวแปรทั้งสองกลุ่มพร้อมกัน จะเห็นได้จากการใช้ลูกศรทิศทางเดียวเชื่อมระหว่างตัวแปรด้านบุคลิกภาพและการรับรู้สิ่งแวดล้อมไปสู่ระบบพฤติกรรม ว่ามีตัวแปรในสิ่งแวดล้อมสองกลุ่มคือ

1. สิ่งแวดล้อมทางสังคม หมายถึงสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม หรือลักษณะที่เป็นทางกายภาพ เช่นระดับการศึกษา รายได้ การนับถือศาสนา โครงสร้างของครอบครัว

2. การรับรู้สิ่งแวดล้อม หมายถึงสิ่งแวดล้อมที่บุคคลรับรู้จากประสบการณ์และสะท้อนมิติทางสังคมที่ความหมายและมีความสำคัญแก่วัยรุ่น ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญเชิงสาเหตุมากกว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคม ในการอธิบายพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะศึกษากลุ่มตัวแปรการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความหมายหรือมีความสำคัญต่อวัยรุ่น ก็คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และกลุ่มเพื่อน ซึ่งตัวแปรด้านการรับรู้สิ่งแวดล้อมที่ใช้ในการทำนายพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นได้แบ่งลักษณะที่เป็นผลกระทบจากการรับรู้สิ่งแวดล้อม ออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

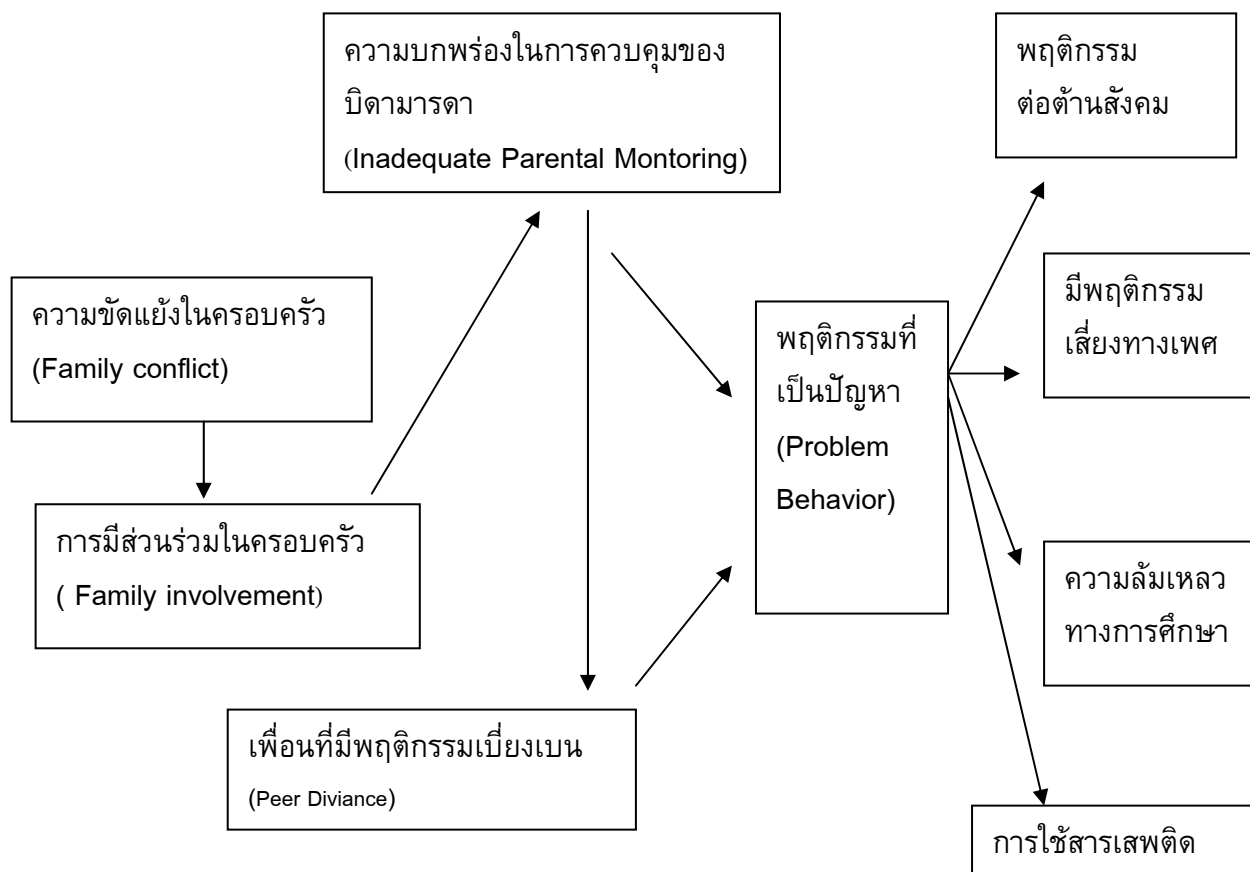
1. การเข้ากันได้ของครอบครัวและเพื่อน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของครอบครัวและอิทธิพลของเพื่อน
3. การยอมรับและไม่ยอมรับของครอบครัวต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
4. แบบอย่างพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเพื่อน

ซึ่งตัวแปรด้านการรับรู้สิ่งแวดล้อมอาจแบ่งได้ 2 ระดับ คือ ตัวแปรที่มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรม เช่นการเป็นแบบอย่างการใช้ยาเสพติดของพ่อแม่ และเพื่อน และตัวแปรที่ส่งผลโดยทางอ้อม เช่นการควบคุมของพ่อแม่ การควบคุมของเพื่อน อิทธิพลของพ่อแม่และของเพื่อน การรับรู้ความเครียด และเหตุการณ์วิกฤติที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิต

3. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะทางจิตใจหรือบุคลิกภาพบางประการของแต่ละบุคคลที่มีต่อแสดงพฤติกรรม ตามทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จะหมายถึง ตัวแปรด้านความรู้คิดทางสังคม ได้แก่ ความเชื่อ ความคาดหวัง ค่านิยม และการกำหนดแนวปฏิบัติของตนเองและที่เกี่ยวข้องกับสังคม ซึ่งสะท้อนการเรียนรู้ทางสังคมและประสบการณ์ (Jessor and others.1991:26-31) พฤติกรรมที่เป็นปัญหาแบ่งบุคลิกภาพเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก คือ โครงสร้างที่เกี่ยวกับเป้าหมายและความคาดหวัง ได้แก่ การเห็นคุณค่าของความสำเร็จ การเห็นคุณค่าความเป็นอิสระ การคาดหวังเกี่ยวกับความสำเร็จ ความคาดหวังเกี่ยวกับความเป็นอิสระ กลุ่มที่สอง ได้แก่ โครงสร้างด้านความเชื่อ ได้แก่ความแปลกแยก การยอมรับบรรทัดฐาน ค่านิยม และข้อยึดถือปฏิบัติของสังคม ความภาคภูมิใจในตนเอง และความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และกลุ่มที่สาม คือ โครงสร้างด้านการควบคุม ได้แก่ ทัศนคติต่อด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบน ทัศนคติด้านจริยธรรม และความยึดมั่นทางศาสนา ตัวแปรสองกลุ่มหลัง เป็นตัวแปรที่ควบคุมมิให้บุคคลทำพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (ดุษฎี โยเหลา และคนอื่นๆ .2540 :14)

แบบจำลองพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอีกแบบหนึ่ง ได้อธิบายไว้ว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเริ่มมีอิทธิพลมาจากเพื่อนและครอบครัว ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของเอรีและคนอื่นๆ

(กนกรัตน์ แจ่มวิภูกุล.2545 :1 ; อ้างอิงจาก Ary and others .1999 : 217) พบว่าความขัดแย้งในครอบครัว และการจัดการที่ไม่ดีภายในครอบครัว และการขาดการควบคุมดูแลเอาใจใส่ ของบิดามารดา เป็นสาเหตุทำให้เด็กมีพฤติกรรมการคบเพื่อนที่เป็นปัญหาเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น ดังรูปแสดงแบบจำลองดังนี้

ภาพประกอบ 5 แบบจำลองพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ของ เอรี
(กนกรัตน์ แจ่มวิภูกุล.2545:1;อ้างอิงจาก Ary and others .1999 :222)

สังคมประกิต หรือ สังคมกรณ (Socialization Process)

ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา (2550 : ออนไลน์) ได้อธิบายเกี่ยวกับ สังคมประกิต หรือ สังคมกรณว่า เป็นกระบวนการซึ่งดำเนินอยู่ตลอดเวลาที่มนุษย์มีลมหายใจ เป็นกระบวนการได้มาซึ่งวัฒนธรรมและลักษณะทางสังคม เพื่อที่สังคมจะได้ใช้เป็นกระบวนการที่มาให้สมาชิกทุกคน โดยเฉพาะสมาชิกใหม่ของสังคมได้รับทราบถึงกฎเกณฑ์ของสังคมและเนื้อหาของวัฒนธรรม ในขั้นต่อมาเพื่อที่สมาชิกจะได้ยอมรับกฎเกณฑ์เหล่านั้น และในท้ายที่สุดสมาชิกซึมซับเอากฎเกณฑ์และเนื้อหาเหล่านั้นเข้าไปไว้เป็นหลักเกณฑ์ทั่วๆ ไปของสังคมและเป็นไปตามวัฒนธรรมของกลุ่มของตนตน ในสังคมมนุษย์เริ่มเกิดขึ้น เพราะความจำเป็น ที่จะต้องทำการผลิตร่วมกันเป็นอันดับแรก และใน

ขั้นต่อมาเพื่อจะกำปรกันให้ความสัมพันธ์สืบต่อไปได้ในระยะยาว และรวมกันเป็นโครงสร้างสังคม ซึ่งให้ข้อสรุปที่เหมือนกันว่า พฤติกรรมของคนเรามีได้ดำเนินไปตามยถากรรมแต่เป็นไปอย่างมีกฎเกณฑ์ซึ่งทางสังคมวิทยาเรียกว่า มีโครงสร้างอย่างหนึ่งที่แน่นอน แต่เนื่องจากระบบโครงสร้างเป็นนามธรรมมองไม่เห็น เราจึงได้สังเกตเห็นการทำงานของโครงสร้างเหล่านี้จากการวิเคราะห์การทำงานของกลุ่มหรือสถาบันสังคม (Social Institution)

สถาบันสังคม หมายถึง องค์รวมของส่วนประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

1. แบบแผนแห่งพฤติกรรมสมาชิกในสังคมที่ถูกควบคุมโดยกฎเกณฑ์ หลักการ ข้อบังคับ หรือข้อผูกพัน ฯลฯ
2. มีการถือปฏิบัติกันอย่างจริงจังและมีการให้คุณให้โทษในกลุ่มผู้ยอมรับ กฎ ข้อบังคับทางสังคมเหล่านั้น
3. กฎเกณฑ์และแบบแผนดังกล่าวได้รับการยอมรับ โดยยึดถือปทัสถานของสังคมซึ่งสถาบันสังคมต่างๆ เป็นองค์ประกอบของโครงสร้างสังคมที่สำคัญได้แก่
 1. สถาบันเศรษฐกิจ เป็นโครงสร้างที่เกี่ยวกับการผลิต การแบ่งปัน และการกระจายผลผลิตของสังคม
 2. สถาบันการเมือง เป็นโครงสร้างที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจในสังคม การจัดระเบียบแห่งการใช้อำนาจภายในสังคม
 3. สถาบันครอบครัว เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สุดของครอบครัวที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการอบรมสมาชิกใหม่ และตอบสนองความสัมพันธ์ทางด้านจิตใจและอารมณ์ความรู้สึกของสมาชิก
 4. สถาบันศาสนา เป็นโครงสร้างที่สร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคัม รวมทั้งให้แนวทางจริยธรรมแก่สมาชิก เมื่อคนอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม คนแต่ละคนย่อมมีความต้องการส่วนตัวแตกต่างกันไปเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งภายในกลุ่มได้ดังนั้นเพื่อให้คนหรือกลุ่มอยู่รวมกันอย่างมีความสุขจึงจะต้องมี การควบคุมสังคม ซึ่งหมายถึง กลไกและวิธีการทางสังคมที่ใช้บังคับและทำให้บุคคลต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมหรือเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งโดยทั่วไปการควบคุมสังคมมี 3 วิธีการ คือ
 - 4.1 การควบคุมด้วยกระบวนการเรียนรู้และอบรมขัดเกลาระเบียบทางสังคมหรือสังคมประกิต/สังคมกรณ์
 - 4.2 การควบคุมด้วยการบีบบังคับของกลุ่มหรือสังคม (Group Pressure) เช่น การไม่ยอมรับเข้าเป็นพวก การแอบนินทาหลังหลัง การเห็นห่างไม่ติดต่อสมาคมด้วย เป็นต้น
 - 4.3 การควบคุมโดยใช้กำลัง ในชีวิตจริง การใช้กำลังและการอบรมนั้นมักจะแยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดแต่กระนั้นการใช้กำลังก็ยังมีข้ออ้างที่ยอมรับได้เช่นภาษิต “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” นักสังคมวิทยาศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการควบคุมสังคมก็คือ ชนิดของการควบคุมสังคม ตัวแทนและวิธีการที่ใช้ควบคุมเป็นต้น

ชนิดของการควบคุม ได้แก่ ประเพณีและความคิดเห็นสาธารณะ (Public opinion) กฎหมาย ศาสนา หลักจริยธรรม การศึกษา การควบคุมนี้ทำผ่านสถาบันต่างๆ ในสังคม

กลไกการควบคุมทางสังคม

กลไกการควบคุมทางสังคม ที่นักสังคมวิทยาสนใจศึกษาที่สำคัญได้แก่ สถานภาพ (status) บทบาท(role) ชุดของแบบแผนพฤติกรรม (set of patterns)อันประกอบด้วย ปทัสถาน (norms) ค่านิยม ความเชื่อ สัญลักษณ์

1. สถานภาพ คือ ตำแหน่งที่คนหนึ่ง ๆ มีอยู่ในสังคมเช่น เป็นพ่อแม่ เป็นแพทย์ พยาบาล เป็นครู เป็นทนายความ เป็นกำนัน ฯลฯ

2. บทบาท คือ พฤติกรรมสังคมกำหนดให้คนแต่ละคนดำเนินไปตามสถานภาพของเขา

3.ปทัสถานทางสังคม คือ มาตรฐาน แนวทาง หรือคู่มือที่สังคมได้กำหนดเอาไว้ว่าสถานภาพและบทบาทแต่ละคนควรจะเป็นอย่างไรบ้าง

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าสังคมประกิต/สังคมกรณนั้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดำเนินไปอย่างมีกฎเกณฑ์ ระเบียบที่แน่นอนอันหนึ่งแม้ว่าบุคคลที่อยู่ในสังคมจะไม่รู้ตัวก็ตาม และนักสังคมวิทยาจะทำการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีอำนาจพลังทางสังคมมีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมของมนุษย์ วัฒนธรรม เพื่อที่จะค้นหาเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังของวัฒนธรรมนั้น โครงสร้างสังคมจะประกอบด้วยสถาบันสังคมต่างๆ จะเป็นรูปแบบที่กำหนดความสัมพันธ์และพฤติกรรมการปฏิบัติต่อกันในชีวิตประจำวันของสมาชิกในสังคม การที่สังคมหนึ่งๆ สามารถสืบทอดกันมาได้เป็นเวลายาวนาน ก็เนื่องจากสังคมนั้นมีกระบวนการและกลไกต่างๆ เช่น การปลูกฝังอบรมสมาชิก การควบคุมทางสังคม การสร้างสถานภาพ บทบาท ชุดแบบแผนพฤติกรรมเพื่อให้สมาชิกได้ถ่ายทอดยังคนรุ่นต่อไป ดังนั้นแม้สมาชิกสังคมในรุ่นหนึ่งๆ จะตายไปแล้ว แต่สังคมยังคงสามารถมีชีวิตยืนยาวต่อไปได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้คิด

ความหมายของการรู้คิด

โอเนิล และอะบีได (O'Neil & Abedi. 1996:234) กล่าวว่า การรู้คิดเป็นจิตสำนึก (Conscious) และช่วงเวลาในการตรวจสอบตนเอง เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายที่จำทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เมื่อมีการเลือกใช้ยุทธวิธีที่เหมาะสม

บราว และ สมิเลย์ (Brown & Smiley.1977:1-8) ได้ให้ความหมายของการรู้คิดไว้ว่า การรู้คิด เป็นการรู้ว่าเรารู้สิ่งใด เข้าใจสิ่งใด ซึ่งเป็นผลมาจากการที่คนพยายามควบคุม กระบวนการคิดของตนเอง หรืออาจสรุปได้ว่า เป็นความสามารถในการตรวจสอบความคิดของตนเอง

พรณี ข. เจริญจิต (2538 :368) กล่าวว่า การรู้คิด เป็น กระบวนการรู้คิด ของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งที่เรียนรู้หรือรับรู้ และสามารถหาเหตุผลมาอธิบายความคิดและการตัดสินใจ ของตนเองได้ตลอดจนมีความตระหนักในความสามารถของตนเองด้วย ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถด้านสมองของแต่ละบุคคลด้วยเช่นกัน

เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ (2536 : 1) กล่าวว่า การรู้คิดเป็นกระบวนการทางปัญญาและผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการนั้น ดังนั้นจึงหมายถึงสิ่งที่เราเรียกว่า ความรู้ เชาว์ปัญญาความคิด จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ การวางแผนการใช้เหตุผล การอนุมาน การแก้ปัญหา การใช้สัญลักษณ์และการคิดฝัน

กองวิจัยการศึกษา (2531 : 9) ได้ให้ความหมายว่าการรู้คิดเป็นรูปแบบกระบวนการ ทางปัญญาหมายถึง กระบวนการในสมองที่เกี่ยวกับการค้นหา การคัดเลือก การรับรู้ การจำ การคิด และการแก้ปัญหาต่างๆ โดยผ่านประสาทสัมผัสและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การรู้คิด หมายถึง กระบวนการทางสมองที่บุคคลใช้วิเคราะห์ไตร่ตรอง คัดกรองคัดเลือก หรือตัดสินใจ โดยผ่านประสาทสัมผัสแล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้คิด

ทฤษฎีพัฒนาการเชาว์ปัญญาของเปียเจต์ (Piaget.1977:15-20) มองว่าการรู้คิดเป็นกระบวนการเชาว์ปัญญา ของมนุษย์และเป็นระบบที่สลับซับซ้อน และมีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม โดยโครงสร้างทางความคิดของมนุษย์จะมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทฤษฎีนี้ระบุว่า การที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จะเป็นบ่อเกิดของพัฒนาการด้านการรู้คิด ในทัศนะของเปียเจต์ การเรียนรู้ใหม่จะเกิดขึ้นจากการจับคู่ระหว่าง ประสบการณ์ใหม่กับโครงสร้างทางความคิดเดิม ประสบการณ์ใดที่ทำให้เกิดความไม่สมดุลมากที่สุด จะเป็นสิ่งที่บุคคลสนใจมากที่สุด กระบวนการสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างคือ การจัดระเบียบความรู้ และการปรับโครงสร้างความรู้ หน่วยการรู้คิดของเด็กจะพัฒนาจากขั้นง่าย ๆ ไปถึงขั้นสลับซับซ้อน กระบวนการนี้ประกอบไปด้วยกระบวนการย่อย 2 กระบวนการคือ กระบวนการปรับโครงสร้างและกระบวนการปรับขยายโครงสร้าง การปรับเข้าโครงสร้างหมายถึง กระบวนการที่อินทรีย์ซึมซับสิ่งที่เห็นจากโลกภายนอกให้เข้าไปอยู่ในกลุ่ม โครงสร้างของความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วในสมอง หรือปรับเปลี่ยนโครงสร้างของความรู้ที่มีอยู่เสียก่อน ดังภาพประกอบ 6

1. การดูดซึม เมื่อเด็กมีการปะทะกับสิ่งแวดล้อม เด็กจะดูดซึมเอาสิ่งแวดล้อม นั้นไว้ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ เพราะคิดว่าสิ่งใหม่เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์เดิม

2. การปรับความเข้าใจ เมื่อเด็กรับรู้สิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์เดิมเด็กก็จะปรับความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ทำให้เกิดการจัดพวกหรือพฤติกรรมใหม่ ถ้าเด็กสามารถปรับความรู้เดิมให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆได้ เด็กก็จะอยู่ในภาวะสมดุล แต่ความสมดุลนั้นจะอยู่ได้ไม่นาน เพราะเด็กต้องมาปะทะกับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา ดังนั้นเด็กจึงต้องมีการปรับตัวอยู่เสมอ เพื่อรักษาสมดุลไว้ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาสติปัญญา

2. ขั้นตอนของการพัฒนาทางสติปัญญา แบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

2.1 ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) ตั้งแต่แรกเกิด ถึง 2 ปี เกิดการเรียนรู้จากประสาทสัมผัส ทั้ง 5 และการเคลื่อนไหวจากสภาพแวดล้อมรอบตัว พฤติกรรมส่วนใหญ่เป็นปฏิกิริยาสะท้อน

2.2 ขั้นคิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperation Stage) ระหว่างอายุ 2- 7 ปี มีการใช้เหตุผลเบื้องต้น เริ่มสังเกตเห็นความสัมพันธ์ระหว่าง การกระทำของตน และผลที่เกิดจากการกระทำ นั้น ลักษณะการคิดมีพื้นฐานอยู่บนการรับรู้ของตนเองมากกว่าจะอยู่บนพื้นฐานความจริง มีความคิดที่ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง

2.3 ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (Concrete Operation Stage) อายุ 7- 11 ปี เด็กเริ่มมีพัฒนาการทางความคิด ที่มีเหตุผลตามความเป็นจริง มีการจัดระบบความคิด ทำให้เริ่มมีวิธีหรือแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา โดยไม่ต้องใช้ประสบการณ์เดิมเพียงอย่างเดียว เริ่มเรียนรู้จากการสังเกต การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เข้าใจทัศนะของผู้อื่น เริ่มลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เริ่มนำเหตุผลรอบตัวมาตัดสินใจ มีความคิดด้านการอนุรักษ์พื้นที่ ความพยายาม ปริมาตร และเรียงลำดับและขนาดได้

2.4 ขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม (Formol Operation Stage) อายุระหว่าง 11-15 ปี โครงสร้างทางการคิดพัฒนาเต็มที่ สามารถใช้เหตุผล สามารถใช้เหตุผลทางตรรกศาสตร์และเรียนรู้เกี่ยวกับนามธรรมได้ดีขึ้น มี การคิดแก้ปัญหาโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ การตั้งสมมติฐาน และค้นหาวิธีแก้ปัญหา

องค์ประกอบการรู้คิด

นักศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการรู้คิดไว้ได้แก่ เบเกอร์และบราวน์ (Baker & Brown .1984 :21-44) ปาร์ลินซาร์และบราวน์ (Pallinesar & Brown. 1987:66-75)

วูล์ฟอล์ก (Woolfolk. 1990 : 292-294) และเอ็กแกน (Eggen.1994 : 346) ได้สรุปไว้ตรงกันว่า การรู้คิดสามารถแยกได้เป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้ (มยุรี บุญเยี่ยม. 2545: 47)

1. การตระหนักรู้ เป็นการตระหนักรู้ถึงทักษะยุทธวิธีและแหล่งข้อมูลที่เป็น จำเป็น ต่อการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และรู้ว่าจะต้องทำอย่างไร องค์ประกอบนี้เป็นเรื่องของการที่บุคคลรู้ถึง

สิ่งที่ตนคิด และความสอดคล้องกับสถานการณ์ การเรียนรู้ และยังเป็นการแสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองรู้ โดยการอธิบายให้คนอื่นฟัง สามารถสรุปใจความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้ มีวิธีการจำสิ่งนั้นได้ง่าย ตลอดจนการคิดแบบทดสอบการวางข้อสอบและการจดบันทึก ความสามารถในการสะท้อนกระบวนการคิดของตนเองออกมาในขณะที่อ่านเรื่องราว หรือการคิดแก้ปัญหาหรืองานอื่นใด ที่ต้องอาศัยการเรียนรู้ว่า จะต้องประกอบไปด้วยสิ่งใดบ้าง ที่จะทำให้สถานการณ์ในการทำงานนั้นเกิดประสิทธิภาพ

2. ความสามารถในการใช้กลไกการกำกับตนเอง (Self-regulation) เพื่อให้ปฏิบัติงานได้เสร็จสมบูรณ์ เป็นการรู้ว่าจะทำงานนั้นอย่างไร เมื่อไร องค์กรประกอบประการนี้ เป็นยุทธวิธีการกำกับตนเองในขณะที่มีการคิดแก้ปัญหา ซึ่งรวมไปถึงการพิจารณาว่า มีความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือไม่ การประเมินความพยายามในการทำงานการวางแผนขั้นตอนในการทำงาน การทดสอบวิธีการใช้ การตัดสินใจในการใช้เวลา และการใช้ความสามารถที่มีอยู่ และการเปลี่ยนไปใช้ยุทธวิธีอื่นเพื่อสามารถแก้ปัญหาได้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง

ความหมายของการกำกับตนเอง

ชัง และซิมเมอร์แมน (Schunk & Zimmerman. 1994 : 75) กล่าวว่า การกำกับตนเองคือ กระบวนการ ที่จะปฏิบัติกิจกรรมและสนับสนุนความคิด พฤติกรรม และ ความรู้สึก เพื่อให้ได้มาซึ่งเป้าหมายของการเรียนรู้ ทักษะต่างๆ โดยมีแรงจูงใจ และกระทำด้วยตนเอง

คาร์ตัน และ นาวิกกี (Rudolph & McAuley. 1997 :31 ; citing Carton & Nowiki.1994) ได้กล่าวว่า การกำกับตนเอง เป็นการร่วมกัน ของความคิด การประเมิน และกระบวนการของ พฤติกรรมและเป็นตัวชี้ นำ เป้าหมายของการกระทำและการตอบสนองทางอารมณ์

บอมเมสเตอร์ และคณะ (Baumeister. Heathertom & Tice . 1994 : 6) ได้ให้ความหมายของการกำกับตนเองไว้ว่า การกำกับตนเองเป็นความพยายามของบุคคล ที่จะเปลี่ยนแปลงการตอบสนองของตนเอง ซึ่งการตอบสนองที่ได้มาอาจจะประกอบด้วย การกระทำ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และการปฏิบัติ บุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งเร้า ด้วยวิธีการที่แน่นอน แต่การกำกับตนเองเป็นการขัดแย้งกับวิธีการตอบสนองตามปกติ เป็นการตอบสนองเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2539 : 332) ได้กล่าวว่าการกำกับตนเองคือ การที่บุคคล ผู้จัดการ เองโน้มน้าว และจัดการผลของการกระทำด้วยตนเอง

จากความหมายของการกำกับตนเองข้างต้น พอสรุปได้ว่า การกำกับตนเองหมายถึงการที่ บุคคลปรับความคิด หรือการกระทำบางอย่าง ที่อาจจะต้องขัดแย้งกับการความคิด ความรู้สึก ทั้งนี้เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับตนเอง

ซิมเมอร์แมน (ชนิธดา เกตุอำไพ . 2549:9;อ้างอิงจาก Zimmerman. 1989 : 330) กล่าวถึงทฤษฎีปัญญาทางสังคมว่า การกำกับตนเองมีปัจจัยที่เป็นสาเหตุอยู่ 3 ประการ คือ บุคคล สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรม การเรียนรู้จากการกำกับตนเองมิได้เกิดจากกระบวนการภายในตัวบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ได้รับอิทธิพลจากเหตุการณ์สิ่งแวดล้อม และเหตุการณ์ในด้านพฤติกรรมด้วย และขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านบุคคล สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกันด้วย และเช่นเดียวกันกับแบนดูรา เสนอว่า การเปลี่ยนแปลงที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกันในแต่ละปัจจัย อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านบุคคล เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนมีการพัฒนาการใช้กลยุทธ์ต่างๆในการกำกับตนเองไปสู่ความเป็นตนเองมากขึ้น (Self-Influence) ปัจจัยด้านอื่นก็จะมีอิทธิพลลดลง ซึ่งตรงกันข้ามกับนักเรียนที่อาศัยความช่วยเหลือจากเพื่อน ในการทำการบ้านตลอดเวลา ก็จะมีการพัฒนาตนเองภายใต้อิทธิพลจากภายนอกตลอดเวลาเช่นกัน
2. ปัจจัยด้านพฤติกรรม เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนต้องอยู่ภายใต้ระเบียบ หรือคำสั่งที่ต้องปฏิบัติ เช่น ระเบียบของสถาบันการศึกษา ระเบียบของครู
3. ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนจำเป็นต้องได้รับคำแนะนำ หรือ คำปรึกษา หรือขอความช่วยเหลือ จากบุคคลอื่น เช่น ครู เพื่อน

กระบวนการในการกำกับตนเอง

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม เสนอว่ากระบวนการกำกับตนเอง ประกอบด้วยระบบย่อยอยู่ 3 ระบบ ได้แก่ กระบวนการสังเกตตนเอง (Self- Observation) กระบวนการตัดสินใจ (Self-Judgment) และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-Reaction) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต .2539 :54-57; อ้างอิงจาก Bandura .1986)

1. กระบวนการสังเกตตนเอง (Self- Observation) บุคคลจะไม่มีอิทธิพลใดๆต่อการกระทำของตนเองถ้าเขาไม่สนใจว่า เขากำลังทำอะไรอยู่ เพราะความสำเร็จของการกำกับตนเองนั้น ส่วนหนึ่งมาจากความชัดเจน ความสม่ำเสมอ ความแม่นยำ ของการสังเกตและบันทึกตนเองในกระบวนการสังเกตตนเองนั้น แบนดูรา ได้เสนอว่า ควรมีด้านต่างๆที่ควรพิจารณาอยู่ด้วยกัน 4 ด้าน คือ การกระทำ ความสม่ำเสมอ ความใกล้เคียง และความถูกต้อง

2. กระบวนการตัดสินใจ (Self-Judgment) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตตนเองนั้น จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไม่มากนัก ถ้าปราศจากการตัดสินว่าข้อมูลดังกล่าวเป็น ที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ โดยอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลที่ได้มาจากการถูกสอนโดยตรง การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองของสังคมต่อพฤติกรรมนั้นๆ และจากการสังเกตตัวเอง

ซึ่งแบนดูราให้ความสำคัญอย่างมากต่อการถ่ายทอดมาตรฐานจากกระบวนการของตัวแบบ นอกจากการตัดสินที่ต้องอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลแล้ว ปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกัน

กระบวนการตัดสินคือ การเปรียบเทียบกลุ่มอ้างอิงทางสังคมที่ประกอบด้วยการเปรียบเทียบบรรทัดฐานของสังคม การเปรียบเทียบกับตนเอง และการเปรียบเทียบกับกลุ่ม

3. การแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อตนเอง (Self-Reaction) การพัฒนามาตรฐานในการประเมิน และทักษะในการตัดสินจากที่กล่าวมาในข้อ 2 นั้น จะนำไปสู่ปฏิกิริยาต่อตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจในการที่จะนำไปสู่แนวทางบวก ทั้งในแง่ผลที่ได้เป็นสิ่งที่ได้ หรือในแง่ของความพอใจในตนเอง ส่วนมาตรฐานภายในบุคคลก็จะทำหน้าที่เป็นตัวเกณฑ์ ที่จะทำให้บุคคลคงระดับการแสดงออก อีกทั้งเป็นตัวจูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรมไปสู่มาตรฐานด้วย

การสังเกตตนเอง (Self- Observation)	กระบวนการตัดสิน (Self- Judgment)	การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-Reaction)
ด้านของการกระทำ คุณภาพ อัตราความเร็ว ปริมาณ ความริเริ่ม ความสามารถในการเข้าสังคม จริยธรรม ความเปี่ยมเบน ความสม่ำเสมอ ความใกล้เคียง ความถูกต้อง	มาตรฐานส่วนบุคคล ทำหาย ชัดเจน ความใกล้ชิด ทั่วๆไป การกระทำเพื่ออ้างอิง บรรทัดฐานที่เป็นมาตรฐาน การเปรียบเทียบทางสังคม การเปรียบเทียบกับตนเอง การเปรียบเทียบกับกลุ่ม การให้คุณค่าของกิจกรรม ให้คุณค่าสูงมาก กลางๆ ไม่ให้คุณค่า การอนุมานความสามารถใน การกระทำ แหล่งภายในตน แหล่งภายนอกตน	การประเมินการแสดง ปฏิกิริยาต่อตัวเอง ทางบวก ทางลบ การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ในลักษณะที่รับรู้จริง จับต้องได้ การให้รางวัล การลงโทษ ไม่มีปฏิกิริยาต่อตนเอง

ภาพประกอบ 7 แสดงกระบวนการย่อยในการกำกับตนเอง
 (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต .2539 :55; อ้างอิงจาก Bandura .1986:337)

ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง

แบนดูรา กล่าวว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง มีดังนี้ (จิตพัฒนา สงบกาย. 2533 :16-17; อ้างอิงจาก Bandura.1977b;1982b;1986)

1. ประโยชน์ส่วนตัว (Personal Benefits) เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมกำกับตนเองแล้วบุคคลก็จะได้รับประโยชน์ โดยตรงต่อตัวเขาเอง เขาจะยึดมั่นต่อการกำกับตนเอง จะทำให้กระบวนการกำกับตนเองคงอยู่ได้ เช่น เมื่อเลิกสูบบุหรี่แล้ว สุขภาพแข็งแรง และประหยัดเงิน ถือเป็นประโยชน์ส่วนตนของบุคคล

2. รางวัลทางสังคม (Social Reward) การที่บุคคลมีพฤติกรรมกำกับตนเอง แล้วในสังคมให้การยกย่องชมเชย สรรเสริญ ให้เกียรติ ให้การยอมรับ หรือให้รางวัล ซึ่งการให้รางวัลทางสังคมเหล่านี้ ก็มีส่วนให้กระบวนการกำกับตนเองคงอยู่ได้

3. การสนับสนุนจากตัวแบบ (Modeling Supports) บุคคลที่มีมาตรฐานในการกำกับตนเอง เช่น การพูดไพเราะเมื่อได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่การพูดไพเราะด้วยกัน คนที่พูดจาไพเราะทั้งหลายเหล่านั้น ล้วนแต่มีส่วนช่วยเป็นต้นแบบที่จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน

4. ปฏิกริยาทางลบของผู้อื่น (Negative Sanctions) บุคคลที่พัฒนามาตรฐานการกำกับตนเองขึ้นมาแล้ว หากภายหลังให้รางวัลตนเองต่อพฤติกรรมที่ต่ำกว่ามาตรฐาน ก็จะทำให้บุคคลในสังคมแสดงปฏิกริยาทางลบต่อตัวเขา ปฏิกริยาเหล่านี้จะทำให้บุคคลย้อนกลับไปใช้มาตรฐานเดิมของเขาอีก

5. การสนับสนุนจากสภาพแวดล้อม (Contextual Supports) บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่อดีตเคยส่งเสริมให้ตนกำกับตนเองในระดับหนึ่ง ย่อมมีโอกาสดำเนินการด้วยมาตรฐานนั้นอีก บุคคลเช่นนี้มีแนวโน้มจะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ ที่จะมียิทธิพลให้ตนลดมาตรฐานลงไป

6. การลงโทษตนเอง (Self- Inflicted Punishment) จะเป็นหนทางให้บุคคลลดความไม่สบายใจ จากการทำผิดมาตรฐานของตนได้ และในหลายกรณีก็เป็นการลดปฏิกริยาทางลบจากผู้อื่นได้ แทนที่บุคคลเหล่านั้นจะลงโทษเอาโดยตรง คนส่วนมากจะรู้สึกว่าการลงโทษตนเอง มีความพอใจน้อยกว่าถูกผู้อื่นลงโทษ ในบางกรณีการลงโทษตนเองก็ได้รับคำชมเชยจากผู้อื่น

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง

ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของจิตใจ เป็นความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง เป็นการเชื่อมโยงระหว่างตนเองและการแสดงออกของตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง มีคำอื่นๆ ที่ให้ความหมายคล้ายคลึงในบางส่วน เช่น ความมั่นใจในตนเอง (self-confidence) การรับรู้คุณค่าตนเอง (self-worth) การเคารพนับถือตนเอง (self- respect) (Palladino. 1994:3)จากการศึกษามีผู้ให้ความหมายความภาคภูมิใจในตนเองดังต่อไปนี้

มาสโลว์ (Maslow. 1970 :45) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า เป็นความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีค่า มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพในการกระทำสิ่งต่างๆ มีความเชี่ยวชาญ และมีความสามารถ

ในการจัดลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ขั้นนั้น ความต้องการภาคภูมิใจในตนเอง (self-esteem) อยู่ในขั้นที่ 4 รองลงมาจากความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง (self-actualization) ซึ่งเป็นขั้นสูงสุด ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการมองเห็นความแตกต่างของแต่ละบุคคลว่าไม่มีใครเหนือกว่าใคร ไม่มีใครต่ำต้อยกว่าใคร เพียงแต่ว่าคนเรามีความเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อเราเห็นคุณค่าของตัวเรามากขึ้น ความเคารพในเอกลักษณ์ของตัวเราเองจะมากขึ้น ความรู้สึกเดียวกันนี้ก็จะแผ่ขยายไปสู่ผู้อื่น จะเห็นคุณค่าของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากเรา และเราจะมี ความเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นมากขึ้น (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2527 : 14-15)

โรบินสันและชาเวอร์ (ภาวิณี นาวาพานิช. 2537 :49; อ้างอิงจาก Robinson and Shaver.1972:98) ให้ความหมายไว้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง ความเคารพที่บุคคลมีต่อตนเอง มองเห็นตนเองเป็นคนมีค่า โดยไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นดีกว่า หรือเลวกว่า และไม่คิดว่าตนเองเป็นคนเลวเลิศแต่ควรตระหนักในข้อจำกัดของตน และสามารถคาดหวังไว้ว่าจะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอย่างไร

กอมอริ (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2540 :65-66 ; อ้างอิงจาก Gomori.1997) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า เป็นคุณค่าที่บุคคลมีให้แก่ตัวเอง เป็นตัวแทนความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองทั้งหมดและเกี่ยวกับการคาดหวังให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเรา สิ่งเหล่านี้จะทำให้เราได้เรียนรู้ที่จะรู้จักตัวเองว่าผู้อื่นมองเราอย่างไร รวมถึงเราจะได้สิ่งที่เราต้องการมาอย่างไร ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นร่างกาย (physical) วิญญาณ (spiritua) และจิตใจ (psychological) และเราจะต้องรักษาความสมดุล ทั้ง 3 ส่วน เพื่อความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2525 : 2) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ มีความเชื่อมั่น และพร้อมที่จะนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ต่อตัวเองและผู้อื่น ซึ่งความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมต่างๆที่เราแสดงออกต่อผู้อื่นเป็นผลมาจากความภาคภูมิใจในตนเอง

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความเคารพที่บุคคลมีต่อตนเอง มองเห็นตนเองเป็นคนมีค่า มีความสามารถ มีความสำคัญ โดยไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นดีกว่า หรือเลวกว่า ยอมรับจุดเด่นจุดด้อยของตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากเรา

ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการตัดสินตนเองในรูปของทัศนคติที่บุคคลนั้นมีต่อตนเอง (Andreoli.1981 :189) ในทางจิตวิทยา จะมอง “ ตน(self)” ในแง่ของการเรียนรู้ โดยเน้นการรับรู้ตนเองในด้านต่างๆ ที่ได้จากการมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและเป็นกระบวนการของประสบการณ์ทางสังคม โดยผ่านกระบวนการพิจารณาการกระทำ ความสามารถ บุคลิกลักษณะกับค่านิยม และมาตรฐานส่วนตัว (วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา .2538 60-61; อ้างอิงจาก Mead.1962 : 22 ; Coopersmith.1981 :120-123)

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของจิตใจ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความรู้สึกที่มีต่อตนเองว่าตนเองเป็นใคร (Who am I) และการแสดงออกของตนเองว่าตนเองทำอะไร (What I do) เป็นสิ่งที่ส่งเสริมและคงไว้ซึ่งอัตมโนทัศน์ของแต่ละบุคคล (Palladino. 1994 : 3) เมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณค่า มีความสามารถที่ไม่ได้ด้อยไปกว่าคนอื่น ก็จะเกิดความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง ต้องการพึ่งตัวเอง ต้องการแสดงความสามารถของตัวเอง ไม่คิดคอยแต่จะลอกเลียนแบบบุคคลอื่น ทำตามคนอื่น หวังพึ่งคนอื่น หรือสิ่งอื่น มีความคิดอิสระที่ไม่ติดอยู่ในกรอบหรือกฎเกณฑ์ใดๆ รู้จักเลือก รู้จักตัดสินใจรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองเลือก กระทำโดยไม่ยึดติดอยู่กับผู้ใดหรือสิ่งใด และเมื่อความต้องการได้พัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น จะพบว่าความต้องการที่จะพึ่งพาคนอื่น เป็นภาระแก่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นจะน้อยลง มีแนวทางชีวิตที่เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหา ตัดสินใจทำอะไร ด้วยตัวเอง และ สามารถมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขได้ ด้วยตัวเอง (เกียรติวรรณ อมาตยกุล . 2527 : 15-16) ดังนั้นความภาคภูมิใจในตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคคลไปสู่ความเป็นบุคคล ที่มีศักยภาพสมบูรณ์ (Fully Funtional Person) (ชาวนา อมรสังเจริญ . 2537 :2 ; อ้างอิงจาก Olds.1987 : 161)

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะมีความสอดคล้องกลมกลืนทั้งหมดของ “ตน” รับรู้คุณค่าของตนตามความเป็นจริง ตระหนักถึงศักยภาพทั้งหมดของตนเอง มีจิตใจที่เปิดกว้างและยอมรับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง พร้อมทั้งแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 20 ; อ้างอิงจากGammon. 1991) บุคคลเหล่านี้จะมีความกระตือรือร้นเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ มีวิจรรย์ญาณ ไม่กลัวการเสี่ยง สร้างสิ่งใหม่ๆหรือสิ่งต่างๆแตกต่างไปจากเดิม มักจะปรับตัวได้ดี มีประสบการณ์ที่แน่นนอนกว่าและมีความคาดหวังในชีวิตสูง (มะลิ อุดมภาพ. 2537 :12 ; อ้างอิงจาก Hamacheck.1987:180) เช่นเดียวกับการศึกษาของคูเปอร์สมิธและคนอื่นๆที่ศึกษาพบว่า เยาวชน หนุ่มสาวที่มีลักษณะความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะเป็นผู้ที่มีความกระฉับกระเฉง ว่องไว เป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม กล้าแสดงความคิดเห็น มองโลกในแง่ดี มักจะไม่เดือดร้อนใจมากนักเมื่อประสบปัญหา (Coopersmith . 1981 : 105)

แบรนเดน (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 21 ; อ้างอิงจาก Branden. 1966) ได้สรุปพฤติกรรมแสดงออกทางร่างกายของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงไว้ดังนี้

1. มีความยินดีที่มีชีวิต มีความสนุกสนานรื่นเริง มีประกายตา แจ่มใส
2. สามารถชมเชย หรือกล่าวอะไรอย่างตรงไป ตรงมา ด้วยความซื่อสัตย์
3. มีความสามารถในการวิจารณ์ ยอมรับความผิดพลาดของตนเองได้
4. ความเป็น อิสระในการแสดงความรู้สึก และรับฟังคำแนะนำด้วยความพึงพอใจ
5. สามารถพูดหรือกระทำในสิ่งที่ง่ายหรือเป็นไปได้
6. มีความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างคำพูด และกิริยาท่าทางอย่างเป็นธรรมชาติ
7. มีความเปิดเผยและกระตือรือร้นในการรับประสบการณ์และโอกาสใหม่ๆ ของชีวิต
8. มีอารมณ์ขัน มองเห็นสิ่งดีในตัวผู้อื่น
9. มีความยืดหยุ่นในการตอบสนอง มีความคิดสร้างสรรค์และ อารมณ์ดีอยู่เสมอ
10. สามารถทนต่อแรงกดดัน ความเครียดต่างๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในตนเอง

ในทางตรงข้าม บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะอยู่ในภาวะความไม่สอดคล้องกลมกลืนของ “ตน” มักใช้กลไกการป้องกันตนเอง รับรู้ว่าคุณค่าหรือมีค่าเกินจริง ซึ่งส่งผลให้บุคคลเหล่านี้มีความวิตกกังวล มีปมด้อย อ่อนแอ ช่วยตนเองไม่ได้ รับรู้ตนเองในทางที่ไม่ดี ท้อแท้ใจ คิดว่าตนเองไม่มีประโยชน์ สิ้นหวัง ประเมินคุณค่าตนเองต่ำกว่าผู้อื่น ทำให้ขาดความมั่นใจในตนเอง และไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะแสดงภาพพจน์ที่มีความขลาดกลัว เศร้าสลดหดหู่ จะรู้สึกถูกทอดทิ้ง อยู่โดดเดี่ยว ไร้คนที่ให้ความรัก และความเข้าใจ ไร้ความสามารถที่จะต่อสู้ชีวิต มีความอ่อนแอทอดทิ้งในการที่จะพิชิตความบกพร่องของตนเอง ชอบสร้างปัญหาให้มากขึ้น และไม่ หาทางกำจัดปัญหา (มะลิ อุดมภาพ. 2538 :12 ; อ้างอิงจาก McNeil.1975) ผลที่ตามมาหลังจากความภาคภูมิใจในตนเองต่ำก็คือสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง ประสบความสำเร็จน้อย มักจะแสดงออกด้วยความรู้สึกอายหรือรู้สึกผิด มักจะกล่าวโทษตนเองหรือตำหนิผู้อื่น หลีกเลี่ยงการพบปะกับบุคคลอื่น คำพูดที่ใช้มักจะแสดงความรู้สึกสิ้นหวัง ไร้ค่า เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ท้อแท้ หดหู่ รู้สึกโกรธตัวเอง และกลายเป็นภาวะซึมเศร้า ในที่สุด (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 22 ; อ้างอิงจาก Paret & Whall . 1984)

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมักจะปรับตัวได้ดี รู้สึกว่าคุณค่ามีคุณค่า มีความสามารถที่ไม่ได้ด้อยไปกว่าคนอื่น ก็จะเกิดความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง ต้องการพึ่งตัวเอง ต้องการแสดงความสามารถของตัวเอง ไม่คิดคอยแต่จะลอกเลียนแบบบุคคลอื่น ทำตามคนอื่น หวังพึ่งคนอื่น หรือสิ่งอื่น มีแนวทางชีวิตที่เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ในทางตรงข้าม บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ มักใช้กลไกการป้องกันตนเอง วิตกกังวล มีปมด้อย รู้สึกว่าคุณค่าด้อยค่า ขาดความมั่นใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธ

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith . 1984 : 1-2) กล่าวถึงความภาคภูมิใจในตนเองว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพึงพอใจในตนเอง ของบุคคลในการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นทัศนคติและความเชื่อ ที่บุคคลมีต่อตนเองและการกระทำ ในสิ่งที่คาดหวังและประสบความสำเร็จ คูเปอร์สมิธให้ความหมายความภาคภูมิใจในตนเองว่า

ความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง การประเมินการยอมรับตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการยอมรับหรือไม่ยอมรับในข้อบ่งชี้ต่อความเชื่อมั่นต่อความสามารถ ความสำเร็จ ความสำคัญ และคุณค่าของตนเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งที่บุคคล ตัดสินด้วยตนเองว่าตนเองมีค่ามากน้อยแค่ไหน สิ่งเหล่านี้จะแสดงออกมาด้านทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง

จากความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองดังกล่าวข้างต้น คูเปอร์สมิธกล่าวถึงลักษณะสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง ไว้ 3 ประการ คือ

1. ความภาคภูมิใจในตนเองที่เน้นการประเมินค่าตนเอง ของแต่ละบุคคลซึ่งจะมีความแตกต่างกัน และการคงอยู่ของสิ่งที่ตนเองประเมินนั้น ก็จะแตกต่างกันไปด้วย
2. ความภาคภูมิใจในตนเองมีขอบเขตของประสบการณ์ที่มีความสอดคล้องกับ เพศ อายุ และบทบาทของบุคคลนั้น
3. ความภาคภูมิใจในตนเองที่เน้นกระบวนการตัดสินใจของแต่ละบุคคลในการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ความสามารถ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานของแต่ละบุคคล ค่านิยม และคุณค่าของตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith .1981:2-4)กล่าวถึงคุณลักษณะพื้นฐานของความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งบุคคลใช้เป็นสิ่งที่ตัดสินว่าตนประสบความสำเร็จ มีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ความสามารถ (competence) เป็นวิธีการที่จะพิจารณาความสำคัญโดยการกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย สามารถเผชิญอุปสรรคต่างๆที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ด้วยความมั่นใจ ปรับตัวได้ดี ใช้กลไกป้องกันตนเองน้อย และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความสำคัญ (significance) เป็นวิถีทางที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับการถูกยอมรับ การมีคุณค่าอย่างเหมาะสม ตนเองเป็นที่รักของบุคคลอื่น มีประโยชน์และเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวและสังคม
3. อำนาจในตัวเอง (power) เป็นอิทธิพลที่บุคคลมีต่อชีวิตตนเอง และต่อเหตุการณ์ต่างๆรอบตัว มีความเชื่อมั่นในอำนาจการกระทำของตนเองว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ และมีความสามารถเพียงพอจะกระทำการต่างๆให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเอง
4. คุณความดี (virtue) เป็นการปฏิบัติตัวสอดคล้องกับศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม และวัฒนธรรมประเพณี สามารถรับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง มองโลกในแง่ดี พอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ มีการแสดงออกของความคิดที่ดีและถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (Coopersmith . 1981 : 118-119)

1. ปัจจัยภายใน หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคน ที่มีผลทำให้ความภาคภูมิใจในตนเอง ของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ระดับความมุ่งหวัง รวมถึงลักษณะทางกายภาพของบุคคล

2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน และการศึกษา สถานภาพทางสังคม รวมถึงกลุ่มเพื่อน

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith . 1984 : 5-6) ได้สร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem Inventory) โดยใช้รูปแบบการรายงานตนเอง รวม 3 ฉบับคือ

1. แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับนักเรียน (The School From) เป็นแบบวัดที่ใช้กับนักเรียนอายุ 8- 15 ปี ประกอบด้วย ข้อคำถาม 58 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวนักเรียน 50 ข้อ มีรายละเอียดครบด้านรวม 4 ด้าน คือ เกี่ยวกับตนเอง (General Self) เกี่ยวกับสังคมและกลุ่มเพื่อน (Social Self-Peer) เกี่ยวกับครอบครัวและผู้ปกครอง (Home-Parents) เกี่ยวกับนักเรียน (School-Academic) และมีค่าถ่วง (The Lie Scale) จำนวน 8 ข้อ

2. แบบวัดความภาคภูมิใจฉบับนักเรียนแบบสั้น (The School Short From) เป็นแบบวัดที่ใช้กับนักเรียนอายุ 8- 15 ปี ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ ไม่มีการแยกย่อยเป็นรายด้าน และไม่มีข้อคำถามลวง

3.แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับผู้ใหญ่ (The Adult From) เป็นแบบวัดที่ใช้กับบุคคลที่อายุ 16 ปี ขึ้นไป ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ โดยดัดแปลงมาจาก The School Short From

นอกจากนี้คูเปอร์สมิธ ยังได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้กับบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับความภาคภูมิใจในตนเอง รวมถึงการคงอยู่ในระดับสูงของความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนี้

1. ยอมรับในความรู้สึกที่เป็นจริง รวมถึงการส่งเสริมการแสดงออกของบุคคลนั้น
2. ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงรุนแรง และกระตุนหัน
4. ให้เห็นแบบอย่าง(model)ที่มีประสิทธิภาพ
5. ช่วยให้บุคคลพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาในทางสร้างสรรค์
6. ให้ความสำคัญของการนับถือตนเองของบุคคลนั้น เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการที่จะแก้ปัญหา

7. สนับสนุนให้ผู้ใกล้ชิดมีความรู้ความเข้าใจบุคคลนั้น และให้ความร่วมมือในการสร้างความเข้มแข็งในการที่จะแก้ปัญหา

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith .1981:142-148) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการที่จะทำให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นมี 4 ประการ คือ

- 1.การได้รับการยอมรับนับถือ ความสนใจ ใส่ใจ จากบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิตของเขา
- 2.การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยมีปัจจัยที่จะทำให้บุคคลรู้สึกว่าเขาประสบความสำเร็จ คือ การมีความสามารถ การมีความสำคัญ การมีอำนาจในตัวเอง และการมีคุณความดี
- 3.การได้กระทำในสิ่งที่สอดคล้องกับค่านิยม และความปรารถนา

4.การไม่ใส่ใจต่อสิ่งที่จะทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลลดลง เช่น การไม่ใส่ใจต่อข้อวิพากษ์ของผู้อื่น

งานวิจัยเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith . 1981 : 587-92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับความวิตกกังวลของเด็กนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 โดยการให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง และแบบวัดความวิตกกังวล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะมีความวิตกกังวลน้อยกว่านักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

โคเคน (Coopersmith .1984 : 13; อ้างอิงจาก Kokene.1978) ได้ศึกษาแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง (SEI) ของคูเปอร์สมิธ เพื่อหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยศึกษาจากนักเรียนเกรด 4- 8 จำนวน 7,600 คน ด้วยการสังเกตและหาความสำคัญเชิงเปรียบเทียบในเรื่องบ้าน , เพื่อน , และโรงเรียน ของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการยืนยันให้เห็นถึงความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง ของคูเปอร์สมิธ ที่มีรายละเอียดรายด้าน (subscales) รวม 4 ด้าน คือ เกี่ยวกับตนเอง (General Self) เกี่ยวกับสังคมและกลุ่มเพื่อน(Social Self-Peer) เกี่ยวกับครอบครัวและผู้ปกครอง (Home-Parents) และเกี่ยวกับการเรียน (School-Academic)

ดอร์และคนอื่น (Coopersmith .1984 : 13; อ้างอิงจาก Dorr and others.1976) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองกับบุคลิกภาพ โดยให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 274 คนตอบแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง ของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษาพบว่าความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ โดยเฉพาะด้านการปรับตัวทางสังคมส่วนตัว นั่นคือ นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะมีการปรับตัวทางสังคมและปรับตัวด้านส่วนตัวได้ดี

งานวิจัยในประเทศไทย

จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล (2532:57) ได้ศึกษาผลการจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการประเมินผลการศึกษาได้ใช้แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่เข้าโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถิต ภัทระ (2535 :90) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น และเครื่องมือที่ใช้วัดความภาคภูมิใจในตนเองคือ แบบทดสอบความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคม ความพึงพอใจในครอบครัวและเพศ เป็นตัวแปรพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น โดยที่ตัว

แปรอื่นๆได้แก่ บทบาทการนำครอบครัวของบิดามารดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับชั้นเรียน ไม่มีประสิทธิภาพสูงพอจะทำนายความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น

วีรวรรณ สุธีร์ไกรลาศ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับการการดำเนินการทางจิตวิทยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และเครื่องมือที่ใช้วัดความภาคภูมิใจในตนเอง คือ แบบทดสอบความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษา พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง สุขภาพจิต และการกล้าแสดงออกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติ ต่อการติดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความภาคภูมิใจในตนเองเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายทัศนคติต่อการติดยาเสพติดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 23

สุพรรณิ จันทรวีเศษ (2539 :58) ได้ศึกษาองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้เทคนิคสเกตต์ประกอบ PC และวิธีการหมุนแกน แบบอโทคอนอลโดยวิธีควอตแมกซ์ และเครื่องมือที่ใช้วัดความภาคภูมิใจในตนเองคือ แบบทดสอบความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษา พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมี 9 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จแห่งตน สัมพันธภาพของครอบครัว บุคลิกภาพแห่งตน ความล้มเหลว คุณค่าของตน การยอมรับตนเอง สมรรถภาพแห่งตน คุณธรรมแห่งตน และความอดทน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความวิตกกังวลต่ำกว่าคนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย และความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งที่ฝึกหรือปลูกฝังได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ครอบครัว เพื่อน และโรงเรียน รวมทั้งการยอมรับตนเองได้ของบุคคลด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ

ความหมายของความวิตกกังวล

ฟรอยด์ (Freud.1978:96) ได้ให้ความหมายความวิตกกังวลไว้ว่า ความวิตกกังวลเป็นภาวะหนึ่งของอารมณ์ (Emotion) ที่เกิดจากกระบวนการของการจิตใต้สำนึกซึ่งเป็นความรู้สึกขัดแย้งภายในจิตใจ ระหว่างการตอบสนอง ความต้องการของตนเองหรือมโนคติที่มีต่อตนเอง (Ego) กับสภาพความต้องการโดยธรรมชาติ (Id)

อิงลิช และอิงลิช (English and English .1968 :35) ได้ให้ความหมายความวิตกกังวล สรุปเป็นข้อๆ ดังนี้

1. ความวิตกกังวลเป็นสภาวะของความไม่สบายใจ อันเนื่องมาความปรารถนาอันแรงกล้า และแรงขับไม่อาจถึงเป้าหมายได้
2. ความวิตกกังวล หมายถึง ความกังวล ว้าวุ่น สับสน ว่าอาจจะมีสิ่งเลวร้ายเกิดขึ้นในอนาคต
3. ความวิตกกังวล หมายถึง ความกลัวต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะสังเกตได้แต่อยู่ในระดับต่ำ

4. ความวิตกกังวล หมายถึง ความรู้สึกที่ตัวเองถูกข่มขู่ ซึ่งเป็นการขู่เข็ญที่น่ากลัว โดยบุคคลนั้นไม่อาจบอกได้ว่า สิ่งที่เขาขู่เข็ญนั้นคืออะไร

ฮิลการ์ด (Hilgard .1975 :346 -347) ได้สรุปให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับความกลัวว่า ความวิตกกังวลคล้ายกับความกลัว บางครั้งอาจเรียกความวิตกกังวลว่า ความกลัวที่เลื่อนลอย ซึ่งคล้ายกับความกลัวในแง่ที่ว่า เป็นสภาพที่ทำให้บุคคลรู้สึกไม่สบายใจ และต้องการจะหลีกเลี่ยง ในส่วนที่แตกต่างกันคือ ความวิตกกังวลเป็นความกลัวต่ออันตราย หรือสิ่งที่คุกคามที่ทราบว่าเป็นอะไร เป็นความกลัวที่ไม่เฉพาะเจาะจง และเป็นความหวั่นกลัวล่วงหน้า ส่วนความกลัวนั้นมีสาเหตุจากวัตถุ บุคคลหรือสถานที่ บอกได้แน่นอน

บลัคเกอร์ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ .2518 :90; อ้างอิงจาก Blucker.1982:77-79) ได้กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นลักษณะของอารมณ์ยากจะอธิบายและยากมากขึ้นในการที่จะกล่าวถึงลักษณะอาการที่แน่นอนเช่น

1.อาการทางประสาท มักใช้คู่กับคำว่า “วิตกกังวล” เกือบทุกคนที่มีอาการทางประสาทในเวลาใดเวลาหนึ่ง อาการทางประสาทสามารถรับรู้ได้ในความรุนแรงที่มีหลายระดับ

2.ความตึงเครียด เป็นอีกคำหนึ่งที่ใช้อธิบายอาการซึ่งตามปกติมักจะเป็นความวิตกกังวลในระดับต่ำ ซึ่งจะเห็นได้จากการรับรู้ไว้

3.ความกลัว เป็นระดับความวิตกกังวลที่สูงขึ้น และอาจมีผลต่อความสามารถในการรับรู้ความวิตกกังวลนั้นอาจเกิดจาก

ความวิตกกังวลจากจิตไร้สำนึก ซึ่งเป็นความวิตกกังวลที่ บุคคลไม่ตระหนักรู้

3.2 ความวิตกกังวลที่เกิดได้อิสระ ซึ่งเป็นความวิตกกังวลที่รุนแรงอาจสังเกตเห็นได้และความวิตกกังวลนี้อาจย้อนกลับมาใหม่ได้ บุคคลที่มีความวิตกกังวลจะรับรู้ได้ว่าอยู่ภายใต้แรงกดดันแต่ไม่สามารถเข้าใจถึงสาเหตุของความวิตกกังวล

4.การเสียขวัญ เป็นอาการที่รุนแรงที่สุดของความวิตกกังวล บุคคลที่ได้รับการกระทบกระเทือนจากการเสียขวัญนั้น จะต้องใช้ความอ่อนโยนและความอดทนในการควบคุมอาการเสียขวัญ

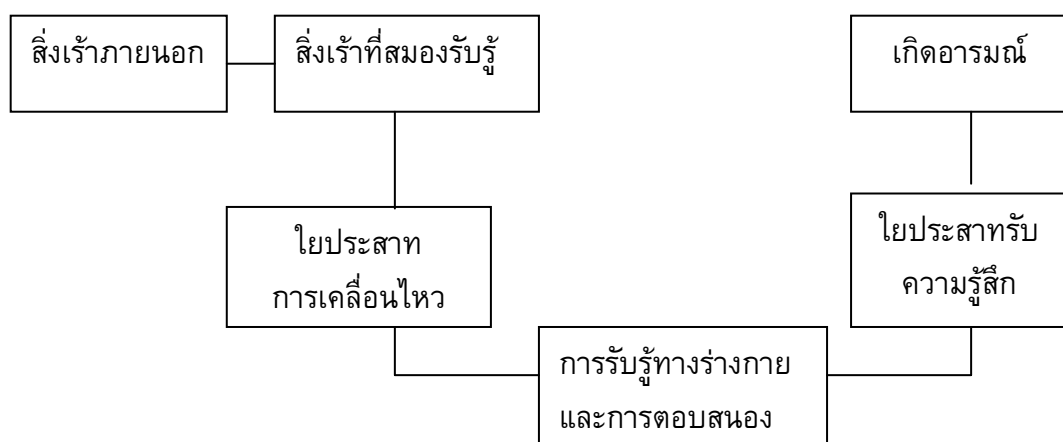
บุญศิริ สุวรรณเพชร (2538 :1) กล่าวว่า Anxiety คือความกระวนกระวายใจ ความกังวลใจ ความรู้สึกไม่สบายใจ เกิดจากการเก็บกด หรือความขัดแย้ง มีอาการกลัวหรือหวั่นไหว ถ้าอาการกลัวไม่รู้ว่าเกิดจากอะไรแน่ หรือมีอาการรุนแรง ถือว่าเป็นอาการของโรคประสาท หรือบ้า

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความวิตกกังวล เป็นความรู้สึกที่ไม่สบายใจอยู่ในจิตใจอันเนื่องมาจากสิ่งที่ปรารถนา และแรงขับไม่อาจไปถึงเป้าหมายได้ หรือเป็นสภาวะที่บุคคลต้องการจะหลีกเลี่ยง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ

ทฤษฎีของ James-Lange เกี่ยวกับการปฏิบัติของร่างกาย (สุจินต์ ปรีชามารถ.2535;277) ในขณะที่เกิดอารมณ์จะพบว่าหลายสิ่งหลายอย่างเกิดขึ้นในร่างกายของเรา เช่นเวลาแสดงความโกรธจะแสดงพฤติกรรมออกมาแทนที่จะเก็บไว้ เป็นต้น จึงทำให้นักจิตวิทยาสนใจตั้งแต่ยุคแรกๆ และเป็นรากฐานของทฤษฎีที่สำคัญของอารมณ์ เสนอโดย Willam James ในปี 1884 เจมส์เป็นนักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียง ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของพฤติกรรมของอารมณ์โดยทั่วไป เราจะได้ยินว่าคนร้องไห้เพราะเศร้า คนเกรี้ยวกราดเพราะโกรธ คนตัวสั่นและวิ่งหนีเพราะกลัว แต่เจมส์ให้ข้อเสนอที่ทำให้คนต้องประหลาดใจกับโลกวิทยาศาสตร์ในโลกของเขาและในยุคปัจจุบันที่สิ่งต่างๆเกิดขึ้นอย่างตรงกันข้าม

เจมส์เชื่อว่าสิ่งเร้าของสภาพแวดล้อมจะเป็นตัวเริ่มทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีระ การเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นตัวเร้าเส้นประสาทอวัยวะสัมผัสซึ่งจะเป็นตัวนำจากอวัยวะและส่วนอื่นของร่างกายไปยังสมอง จากข้อมูลนี้ทำให้คนเรารู้ว่าเป็นอารมณ์ ฉะนั้นคนที่ไม่ได้ร้องไห้เพราะเขาเศร้า แต่ตรงกันข้ามจะพูดว่า เขารู้สึกเศร้าเพราะเขากำลังร้องไห้ เช่นเดียวกับเขาไม่ได้ตัวสั่นเพราะกลัว แต่พูดว่าเขารู้สึกกลัวเพราะเขาตัวสั่น

ภาพประกอบ 8 แผนภูมิขั้นตอนทฤษฎีของ James-Lange
(ที่มา ; สุจินต์ ปรีชามารถ .2535 : 277)

นักจิตวิทยามีทัศนะต่อความวิตกกังวลที่มีผลต่อการเรียนรู้และการทำงานของบุคคลซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 แนวคิดดังนี้ (วิภาพร ลากสมบุญนันท์.2522:26)

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) เป็นทฤษฎีของฟรอยด์ ซึ่งมีได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยตรงแต่มีความเชื่อว่า ความวิตกกังวลส่งผลไม่ดีต่อบุคลิกภาพ จะขัดขวางประสิทธิภาพในการทำงาน และเป็นต้นเหตุของโรคประสาทและโรคจิต

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงขับ (Drive Theory of Anxiety) ระบุว่าความวิตกกังวล เป็นแรงจูงใจชนิดหนึ่งที่เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เพราะจะทำให้บุคคลมีความรู้สึกเกิดการแข่งขันขึ้นภายใต้ความวิตกกังวลในสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งมีนักจิตวิทยาหลายท่านสนับสนุนทฤษฎีนี้ เช่น เทเลอร์ (Taylor .1952) ซาราสันและคณะ (Sarason and others.1952) สเปน (Spence.1956) แมนเลอร์และซาราสัน (Manier and others.1952) สเปียร์เบเกอร์ (Spielberger.1972) เดนนี่ (Denney.1966) เป็นต้น ซึ่ง นักจิตวิทยากลุ่มนี้สนับสนุนว่า ความวิตกกังวลจะเป็นแรงขับที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เพิ่มความเร็วและประสิทธิภาพในการทำงาน ผลของความวิตกกังวลอาจจะขัดขวางการเรียนรู้ในระยะแรกๆ แต่เมื่อผู้เรียนได้คุ้นกับงานที่ทำแล้ว หรือสร้างนิสัยการเรียนรู้ที่ถูกต้องแล้ว ความวิตกกังวลจะช่วยในการเรียนรู้ แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ สิ่งเร้า รวมทั้งลักษณะของบุคคลประกอบกัน ความวิตกกังวลจะมีทั้งผลดีและผลเสียต่อการทำงาน

3. กฎของเยอร์ค และดอดสัน (The Yerks- Dodson Law) กล่าวถึงความกลัวและความวิตกกังวลในลักษณะต่างๆไป ไม่ได้จำแนกระหว่างความกลัว ความวิตกกังวล และแรงขับ ซึ่งมีผลงานวิจัย ของ อีสเตอร์บรูก (Easterbrook.1959) และวัชเทล (Wachtel.1967) สนับสนุน มีผลสรุปที่สำคัญว่า ความวิตกกังวลและความกลัวจะสัมพันธ์ในแบบตรงกันข้ามกับงานที่สลับซับซ้อนแต่โดยทั่วไป ความวิตกกังวลจะสัมพันธ์กับการเรียนรู้ในลักษณะเป็นเส้นโค้ง ซึ่งหมายความว่าความวิตกกังวลในระดับต่ำเกินไป จะส่งผลต่อการเรียนรู้้น้อยมาก หรืออาจไม่ช่วยเลย แต่ความวิตกกังวลหรือแรงขับซึ่งอยู่ในระดับที่สูงเกินไปก็จะไปขัดขวางการเรียนรู้

ประเภทของความวิตกกังวล

เลวิต (Levitt.1967 :13-15,154-156) ได้แบ่งความวิตกกังวลเป็น 2 ประเภทคือ

1. ความวิตกกังวลในสถานการณ์นั้นๆ (State Anxiety) เป็นความวิตกกังวลที่เกิดกับบุคคลในบางสถานการณ์เท่านั้น ความเข้มของความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นจะขึ้นอยู่กับความเข้มของสิ่งเร้าด้วย แต่จะเป็นช่วงเวลาอันสั้น และสถานการณ์นั้นโดยเฉพาะ

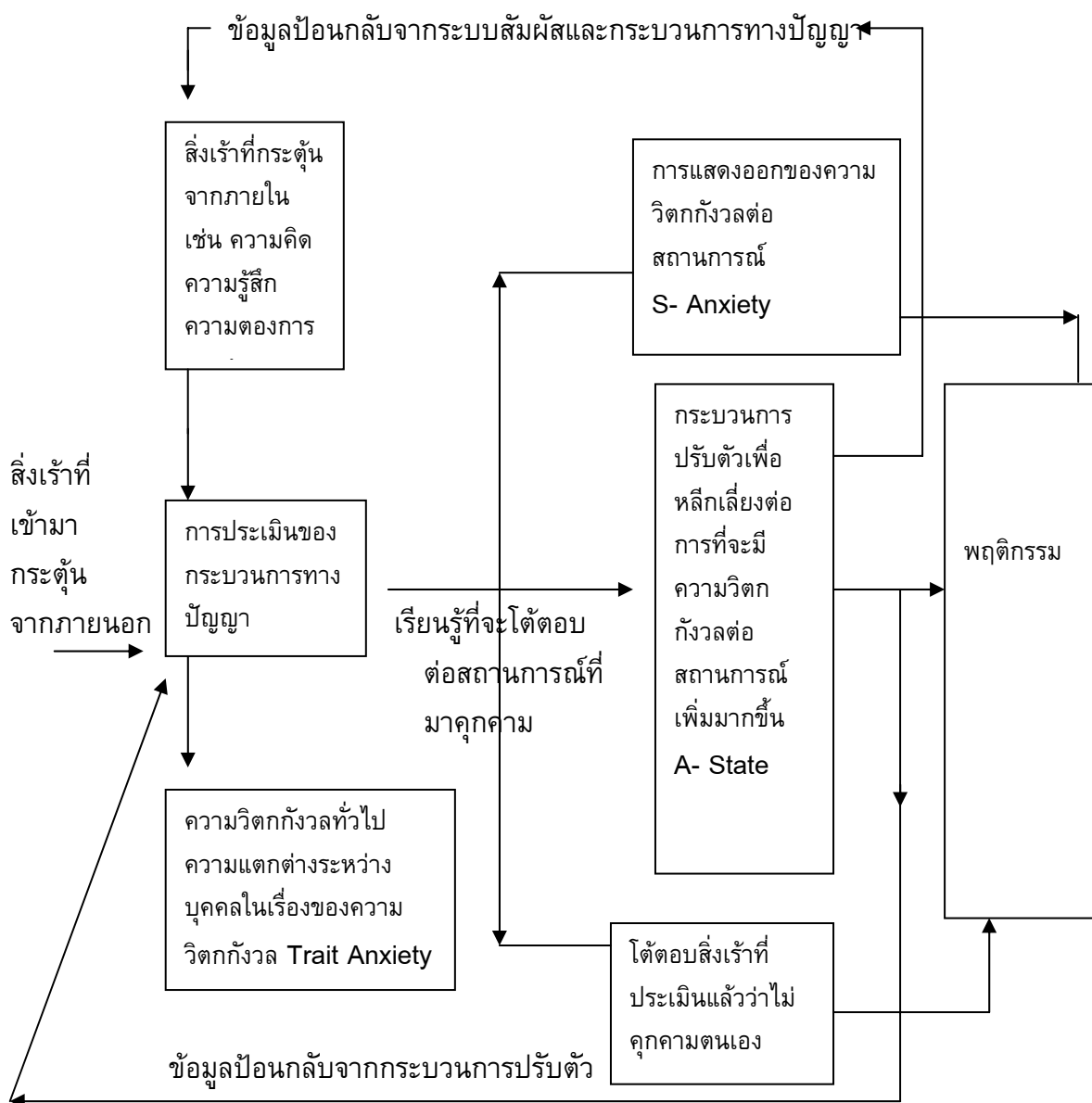
2. ความวิตกกังวลเป็นลักษณะคงที่ในตัวบุคคล (Trait Anxiety) ความวิตกกังวลแบบนี้เกิดขึ้นในสถานการณ์ทั่วไป ของบุคคลในทุกๆสถานการณ์ จะเกิดขึ้นกับบุคคลเป็นลักษณะประจำตัว ถือเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ (Personality Trait) ซึ่งมักจะปรากฏขึ้นในสถานการณ์ทั่วไปโดยที่บุคคลมักไม่รู้ตัว

สเปียร์เบเกอร์ (วัฒนา เตชะโกมล 2541 :32-33;อ้างอิงจาก Spielberger.1972:487-489) แบ่งความวิตกกังวล เป็น 2 ประเภทคือ Trait Anxiety (A-trait) และState Anxiety (A-State)

1. ความวิตกกังวลแบบ A-trait เป็นลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคลเป็นลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ และจะไม่ปรากฏออกมาในลักษณะของพฤติกรรมโดยตรง แต่จะเป็นตัวเสริม หรือตัวประกอบ ของความวิตกกังวลแบบ A-State

2. ความวิตกกังวลแบบ A-State คือความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในเวลา เฉพาะเมื่อมีสถานการณ์เข้ามากระทบ และมีแนวโน้มจะทำให้เกิดอันตราย หรือคุกคามบุคคล ลักษณะอารมณ์ สรีระ และพฤติกรรมที่โต้ตอบความวิตกกังวลแบบ A-State จะสังเกตเห็นได้และผู้มีปัญญาจะสามารถรายงานได้ชัดเจน

ความสัมพันธ์ของ A-State และ A-trait คือเมื่อสิ่งเร้าเข้ามากระทบบุคคล กระบวนการทางปัญญา เช่น ความคิด ความเชื่อ ฯลฯ รวมทั้ง A-State จะทำหน้าที่ ประเมินสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบ และเมื่อประเมินได้ว่าสิ่งเร้า จะเข้ามาทำอันตราย หรือคุกคามตนเองก็จะเกิดปฏิกิริยา ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 แสดงลักษณะการเกิดความสัมพันธ์ S- Anxiety และ T-Anxiety
(ดราวรรณ ต๊ะปิ่นตา . 2535 :26;อ้างอิงจาก Spielberger 1988:38)

สาเหตุของความวิตกกังวล

เอปสไตน์ (Epstein : 1972) ได้สรุปสาเหตุของความวิตกกังวล ว่าเกิดจากสาเหตุ 3 ประการ คือ

1. สาเหตุจากการมีสิ่งเร้าทางกายภาพมากระตุ้นเร้าบุคคล จนเกินขีดระดับความสามารถของบุคคลที่จะทนได้ ดังนั้นการตอบสนองของความวิตกกังวลที่มาจากสาเหตุนี้จะแสดงออกมาเป็นความเจ็บปวด แล้วมีผลทำให้เกิดความกลัวและวิตกกังวล นอกจากนี้แล้ว ขีดระดับความสามารถที่บุคคลจะทนต่อสิ่งเร้า ที่มากระตุ้นนั้น จะมีความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. สาเหตุจากความไม่สอดคล้องกันของความคิด คือเป็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างประสบการณ์ของตนและความคาดหวัง นั้นหมายความว่าเกิดความไม่สอดคล้องกันระหว่างความจริง และความคาดหวัง ซึ่งจะเป็นภาวะที่รู้สึก ถูกคุกคามและนำไปสู่การเกิดความวิตกกังวล
3. สาเหตุจากการไม่สามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งอาจเกิดจากการไม่รู้สิ่งเร้าใดเป็นตัวกระตุ้น ให้เกิดความวิตกกังวล และเกิดจากการขัดแย้งระหว่างการที่จะต้องเลือกการตอบสนอง ซึ่งภาวะเช่นนี้จะนำไปสู่ความวิตกกังวล

ลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความวิตกกังวล

ศิริพร ศิริวัฒน์สกุล (ประเสริฐ สุวรรณศรี.2544 : 18) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้มีความวิตกกังวล และแบ่งออกเป็นข้อต่างๆดังนี้

1. ระดับต่ำ (Mild Anxiety หรือ 1t) เป็นระดับความวิตกกังวลที่น้อย ทำให้บุคคลมีการตื่นตัว กระตือรือร้น สามารถสังเกตสิ่งแวดล้อมและเรียนรู้ ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนมีความริเริ่มสามารถมองเห็นความเกี่ยวเนื่องของเหตุการณ์ และอธิบายเรื่องราวต่างๆให้บุคคลอื่นทราบได้อย่างชัดเจน
2. ระดับกลาง (Moderate Anxiety หรือ 2 t) เป็นระดับของความวิตกกังวล ที่ทำให้บุคคลมีการรับรู้สิ่งเร้ากับสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันได้น้อยลง มีความสามารถและขีดจำกัดในการแปลความหมายน้อยลง
3. ระดับสูง (Severe Anxiety หรือ 3t) เป็นระดับของความวิตกกังวลในระดับรุนแรง ทำให้บุคคลมีการรับรู้ที่ลดลง กระสับกระส่าย ลุกลี้ลุกนอน แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้น้อย
4. ระดับรุนแรง (Panic Anxiety หรือ 3t) เป็นระดับความวิตกกังวลที่รุนแรงสูงสุด บุคคลอาจอยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ทำให้ระบบการทำงานของร่างกายทำงานมากขึ้น มีความอดทนต่อสิ่งเร้าได้น้อย จนกระทั่งมีอาการเสี้อลม หดหู่ หมดหวังในชีวิต

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความวิตกกังวล มีทั้งผลดีและผลเสียต่อบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของความวิตกกังวล และลักษณะของบุคคลนั้นด้วย ผลดีคือทำให้บุคคลมีความกระตือรือร้น ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน หรือมีการปรับพฤติกรรมให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่ถ้าความวิตกกังวลมากเกินไป จะทำให้กระสับกระส่าย เสี้อลม และหดหู่ได้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง

สัมพันธภาพในครอบครัว

ในสังคมไทยนั้น ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อจิตใจคนไทยมาตั้งแต่เด็ก จนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ คนไทยจะผูกพันกับครอบครัว โดยเฉพาะบิดา มารดาของตนจนแก่เฒ่า อาจกล่าวได้ว่า ครอบครัวไทยมีบทบาทสำคัญต่อจิตใจมากกว่าที่จะปรากฏในวัฒนธรรมอื่นๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉก.2524 : 8) อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อจิตใจเด็กเป็นสิ่งที่สะสมพอกพูนกันขึ้นตามอายุของเด็ก แม้ว่าในปัจจุบันจะมีข้อถกเถียงกันว่าอิทธิพลของครอบครัวต่อวัยรุ่นได้ลดลงอย่างมาก และอิทธิพลภายนอกครอบครัวเช่น อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน โรงเรียน สื่อมวลชน ฯลฯ ได้เพิ่มมากขึ้นก็ตาม

จากการศึกษาเด็กวัยรุ่นชาย-หญิงอายุ 11 ปี 15 ปี และ 17 ปี ในมาเลเซีย และออสเตรเลีย จำนวน 465 คน พบว่า ผู้อ้างอิง (referent) ที่สำคัญ คือ พ่อแม่ ตามด้วยกลุ่มเพื่อน พี่น้อง ผู้ใหญ่ คนอื่นๆ และครู ปรากฏอิทธิพลพ่อแม่ชัดเจนในด้านความคาดหวังที่เป็นบรรทัดฐาน พ่อแม่มีการควบคุมและจัดการกับลูก และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเชื้อชาติพบว่า อิทธิพลพ่อแม่ของชาวมาเลเซียและชาวจีน มีมากกว่าชาวออสเตรเลีย โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ในสังคมเอเชีย พ่อแม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของลูกมากกว่าในสังคมตะวันตก (Laddawan Kasemnent.1985:219)

สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวนั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาและบุตรมีความรักใคร่ผูกพันกัน จะทำให้เด็กเติบโตเป็นคนดี มองโลกในแง่ดี มีความรู้สึกอบอุ่น มีความรักและความปรารถนาดีต่อผู้อื่นและสังคม และมีพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม (อรรถพล ระวีโรจน์ .2547:49;อ้างอิงจาก ผน แสงสิงแก้ว.2521:9)

องค์ประกอบที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพในครอบครัว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลที่สำคัญที่สุดต่อครอบครัว คือ สายสัมพันธ์อันดีระหว่างบิดามารดา กับ บุตร มีความรักความอบอุ่นต่อกันและภายในครอบครัวต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีเวลา มีความอดทน มีการสร้างความผูกพันที่กระชับและมั่นคงมีความเข้าใจต่อกัน (อรรถพล ระวีโรจน์.2547:55; อ้างอิงจาก จันทิรา ปัทมินทร และอมรกุล อินโอสานนท์ 2537 : 9-18)

อัมเบอร์สัน (อรรถพล ระวีโรจน์ . 2547:55 ; อ้างอิงจาก Umberson.1992 : 664) ให้ความเห็นว่สัมพันธภาพในครอบครัวจะมั่นคงได้ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้

1. สัมพันธภาพในครอบครัว จะต้องยั่งยืนและขยายใหญ่
2. บุตรควรมีความสัมพันธ์ต่อบิดามารดา
3. สังคมจะยกย่องครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี
4. ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีสมาชิกในครอบครัวจะรู้สึกมีคุณค่าและเจตคติที่ดีต่อสังคม
5. ความผูกพันระหว่างบิดามารดาและบุตร ต้องมีความเกี่ยวข้องกันตลอดเวลา

กุลวรรณ วิทยาวงศรุจิ (2526 : 5-7) กล่าวถึงความหมายของสัมพันธภาพในครอบครัวว่า หมายถึงลักษณะพฤติกรรมที่พ่อ และ /หรือ แม่ ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อ และ/หรือ แม่ และพฤติกรรมที่พ่อและแม่ปฏิบัติต่อกัน โดยได้จำแนกพฤติกรรมที่แสดงถึงสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว หมายถึง การที่พ่อ แม่และลูกได้มีกิจกรรมร่วมกัน การพักผ่อนหย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง
2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่างๆ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมร่วมกับพ่อแม่ ในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เกี่ยวกับทุกข์สุข ความลับในเรื่องต่างๆของพ่อแม่ เช่น ปัญหาการเงิน ปัญหาการงาน
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึงการที่บุตรหลานได้มีส่วนร่วมร่วมกับพ่อแม่ ในการตัดสินใจกระทำการสิ่งต่างๆภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน
4. การเห็นชอบของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกในลักษณะของการเห็นด้วยกับการกระทำ และความคิดเห็นของลูก เช่นการไม่ปฏิเสธข้อเสนอนะ ข้อคิดเห็นหรือการกระทำของต่างๆของบุตร
5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ หมายถึงพฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อบุตร เช่น การช่วยเหลือคลี่คลายปัญหาต่างๆ การให้ความเป็นกันเองกับลูก
6. ความไว้วางใจของพ่อแม่ หมายถึงพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงความไว้วางใจในตัวลูกว่า สามารถปฏิบัติตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตัวเอง
7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมของเพื่อนๆของลูก หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึง การเห็นด้วยกับการที่ลูกไปมีกิจกรรมกับเพื่อนๆ โดยที่ไม่ขัดขวาง หรือเป็นอุปสรรค หรือแสดงออกถึงความไม่ไว้วางใจในการไปร่วมกิจกรรม
8. การที่บุตรยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ หมายถึง การที่ลูกแสดงถึงพฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรม และมาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้านการเรียน การทำงาน ค่านิยม ทัศนคติ และยินยอมกระทำตามเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี
9. ความรักความเคารพของลูกที่มีต่อพ่อ แม่ หมายถึง พฤติกรรมของลูก ที่แสดงต่อพ่อแม่ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรัก ความเคารพพ่อแม่ โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ
10. การมีข้อกำหนดมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่แสดงพฤติกรรมที่เป็นการกำหนดหรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป

11. การเข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป หมายถึงการที่พ่อแม่แสดงการกระทำใดๆ ที่สื่อแสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่นการลงโทษอย่างรุนแรง การไม่ยืดหยุ่นในระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงความพร้อม

12. การปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกอย่างปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หรือแสดงพฤติกรรมต่างๆ เหมือนหนึ่งลูกไม่มีความสามารถดูแลตนเองได้ หรือเหมือนลูกเป็นเด็กเล็กๆ

13. การที่พ่อแม่คอยย้ำเตือนถึงความสำเร็จมากเกินไป หมายถึง พ่อแม่คอยย้ำเตือนหรือรบเร้าให้ลูกได้รับความสำเร็จในการทำงานมากเกินไป เช่น เคี้ยวเชิญให้ลูกกระทำสิ่งต่างๆ มากเกินไป

14. การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้กำลังใจส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน ทั้งการกระทำและด้วยคำพูด

15. ความกลมเกลียวของพ่อแม่หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่กระทำต่อกันในลักษณะที่ไม่มีความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน

ลักษณะสำคัญและหน้าที่ของครอบครัว

ตามโครงสร้างของครอบครัวแต่ละสังคมนั้นก็จะมีลักษณะและหน้าที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพของสังคม สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ได้กล่าวว่าโดยทั่วไปนั้นลักษณะและหน้าที่ของครอบครัวมีดังต่อไปนี้ (อรรถพล ระวังโรจน์ .2547 : 51-53 ; อ้างอิงจาก สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ.2534:17-19)

1. โดยการสมรส ครอบครัวประกอบด้วยบุคคลที่มีการสมรส หรือความผูกพันทางสายโลหิต หรือเป็นลูกบุญธรรม การสมรส หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา ส่วนความผูกพันทางสายโลหิต คือความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก รวมทั้งบุตรบุญธรรม

2.ขนาดของครอบครัวและสมาชิกของครอบครัว ขนาดครอบครัวแบบโบราณจะมีขนาดใหญ่ประกอบด้วย ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา พ่อ แม่ ลูก หลาน เหลน เป็นต้น มักจะมีสมาชิก 3-4-5 ชั่วอายุคน ปัจจุบันครัวเรือนมีขนาดเล็กลง ประกอบด้วยสามี ภรรยา ลูกหนึ่ง หรือสอง สาม หรือไม่ก็มีเลย สมาชิกครอบครัวเหล่านี้มักอยู่รวมครัวเรือนเดียวกันหรือบางครั้งแยกกันอยู่ต่างหาก

3.มีความสัมพันธ์ต่อกัน ทุกคนในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์กัน ในบทบาทสามีกับภรรยา พ่อแม่ กับลูก พี่กับน้อง มีความรักกัน เอาใจใส่กัน มีจิตใจผูกพันกัน แม้จะไม่อยู่ร่วมหลังคาเดียวกัน จะต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างกิน แต่ต่างคนต่างก็มีปฏิสัมพันธ์กัน

4.มีการถ่ายทอดรักษาวินัยวัฒนธรรมสมาชิกในครอบครัวจะถ่ายทอดและรับแบบของความประพฤติในการปฏิบัติต่อกัน เช่นระหว่างสามี ภรรยา และลูก เมื่อผสมผสานกับวัฒนธรรมที่นอกเหนือไปจากครอบครัวก็จะได้แบบของความประพฤติที่สมาชิกปฏิบัติต่อกันและต่อผู้อื่น

หน้าที่ของครอบครัว

1. มีการให้กำเนิดลูกซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญประการแรก เพราะการมีลูกเป็นจุดเริ่มต้นของครอบครัว เป็นการสืบต่อและรับช่วงวิถีจักร ของครอบครัว

2. บำบัดความต้องการทางเพศ ซึ่งออกมาในรูปการสมรส เพราะการสมรสเป็นวิธีหนึ่งที่สังคมเข้ามาควบคุมความสัมพันธ์ให้เข้ามาอยู่ในขอบเขต

3. การเลี้ยงดูลูกให้เติบโตในสังคม ความรัก ความเอาใจใส่ ความมีจิตใจผูกพันกัน ไม่มีสถาบันใดทำหน้าที่ได้ดีกว่าครอบครัว พ่อแม่ส่วนใหญ่มีความรักลูกย่อมจะประคับประคองดูแลลูกของตนเป็นอย่างดี แม้จะยากก็มีเงินก็ตาม

4. การอบรมให้เรียนรู้ระเบียบในสังคม กล่าวว่ายครอบครัวเป็นสถาบันแรกของการบำรุงรักษาและการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะมนุษย์ถือกำเนิดมาในครอบครัว จึงได้รับการอบรมจากพ่อแม่ จากพ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่

5. การคุ้มครองและการทำนุรักษา ครอบครัวมีหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองการเลี้ยงดูลูกและบุคคลในครอบครัว ซึ่งกระทำได้ 2 ประการ คือ

5.1 ทำนุบำรุงร่างกาย ได้แก่การเลี้ยงดูลูก ให้เจริญเติบโตและมีสุขภาพที่แข็งแรง

5.2 ทำนุบำรุงทางคุณภาพ ได้แก่ การให้การศึกษาอบรม เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์

6. กำหนดสถานภาพเด็กที่เกิดมายุ่อมได้รับสถานภาพตามพ่อแม่ของขอบเขตสถานภาพตำแหน่งที่ครอบครัวให้นี้ทำให้เรารู้ว่าเราเป็นใคร เช่น พ่อ แม่ มีสัญชาติไทย ลูกเกิดมายุ่อมเป็นคนไทย เป็นต้น

อย่างไรก็ดีสถานภาพการเกิดที่มีพ่อแม่ ร่ำรวย ยากจน เป็นเชื้อพระวงศ์หรือลูกชานาอาจเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับสังคมที่บุคคลนั้นสังกัดอยู่ เช่นลูกชานา อาจได้เป็นนายกรัฐมนตรี ลูกพ่อค้า อาจเป็นข้าราชการได้ ถ้าได้รับการศึกษาที่ดีพอ

ลักษณะของครอบครัวที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี

สายสุรี จุติกุล (2542 : 13 –24) ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ (2537 : 29-38) และ สุมนต์ อมรวิวัฒน์ (2534 : 55 – 57) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันกันในลักษณะต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่ ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน การเอาใจใส่ในที่นี้หมายถึงการดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเล่าเรียนของบุตร ความสะอาด การใช้จ่ายเงินทองการเดินทางไปทำงานหรือไปโรงเรียน ความทุกข์และความสุขที่ต้องระบายน เป็นต้น

2. ต้องรู้จักคนที่เรารัก สามิภรรยาต้องรู้จักและเข้าใจกันให้ดี สำหรับบุตร บิดา มารดา ก็ต้องเอาใจใส่และมีความรู้เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยบุตร รู้ว่าบุตรชอบหรือไม่ชอบอะไร จุดเด่นจุดด้อยเป็นอย่างไร ทุกคนในครอบครัวจะต้องปรับความรู้จักซึ่งกันและกันเพื่อช่วยให้มีการตอบสนองที่ดีต่อกันและกัน

3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน การเคารพในที่นี้หมายถึง การเคารพที่มาจากใจ การเคารพในลักษณะนี้มีพฤติกรรมแสดงออกได้หลายอย่าง เช่น การฟังกัน การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การเกรงใจกัน เช่น บุตรเกรงใจบิดามารดา บิดามารดาก็ต้องรู้จักเกรงใจบุตร ความเกรงใจนี้รู้สึกว่ามีคุณค่าและจะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลดีขึ้น

4. ต้องมีความรับผิดชอบ คือการยอมรับความผิดหรือความชอบ การไม่รับผิดชอบของบิดามารดาและความไม่ถูกต้อง การเป็นต้นแบบที่ไม่ดีก็เป็นการแสดงความไม่รับผิดชอบ การละเลยและละเมิดสิทธิของเด็ก สิทธิของบิดามารดา สิทธิของผู้สูงอายุหรือผู้พิการก็เป็นการไม่รับผิดชอบ มีบุตรแล้วไม่เลี้ยง มีบิดามารดาที่สูงอายุแล้วไม่เลี้ยง เป็นต้น

5. ต้องมีความไว้วางใจกัน ซึ่งจะเป็นรากฐานที่จะทำให้เกิดสัมพันธภาพในครอบครัว ความไว้วางใจกัน ควรมีทั้งทางกาย ใจ จะช่วยให้คนในครอบครัวมีความสบายใจ ไร้กังวลหรือความกลัวได้

6. บุคลิกภาพของผู้เยาว์ในครอบครัว ที่อยู่ในสภาพของการขาดความไว้วางใจอาจนำไปสู่ความก้าวร้าว เก็บกด หรือมีปมด้อย

7. ต้องการให้กำลังใจกันและกัน การให้กำลังใจก็คือการให้พลังแก่สมาชิกในครอบครัว ให้ดำเนินชีวิตไปอย่างมีความสุข การให้กำลังใจอาจเป็นคำพูด ท่าทางที่ให้การสนับสนุนชมเชยเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้อง แนะนำแนวทางหาทางออกเมื่อมีปัญหา ไม่ดูว่า กล่าวโทษว่ามีความผิด

8. ต้องให้อภัยกันและกัน สมาชิกในครอบครัวอยู่ด้วยกันหลายคนต้องมีการกระทบกระทั่งกันไม่มากก็น้อย ถ้ามีความรักอยู่ก็อภัยกันได้ยกโทษให้ ในครอบครัวที่บุตรประพฤติผิดบิดามารดาไม่ควรจดจำความผิดนั้นแล้วนำไปต่อว่าบุตรในโอกาสต่อไป เพราะเมื่อบุตรได้ฟังความผิดของตนอยู่เสมอก็จะเกิดความโกรธ ความไม่สบายใจและอาจนึกไปว่าบิดามารดาไม่รักตน

9. ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัวจะใช้ปิยะวาจา ระหว่างสามีภรรยา บิดามารดากับบุตร การสื่อสารอาจมีทั้งรูปแบบที่ใช้ภาษาท่าทาง ภาษาพูด การเขียน ฯลฯ การดำเนินกันก็ทำได้แต่ควรเป็นคำดำหนิที่ใช้ถ้อยคำน่าฟัง

10. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพ สมาชิกในครอบครัวควรหาเวลาอยู่ด้วยกันถามไถ่สารทุกข์สุกดิบซึ่งระหว่างกัน ช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆที่มี มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น ไปเที่ยวทะเล ไปเที่ยวทางไกล ไปเที่ยวสวนสาธารณะ รับประทานอาหารพิเศษร่วมกัน ไปเยี่ยมญาติ เป็นต้น

11. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว สภาวะของครอบครัวและสภาวะของสมาชิกมิได้อยู่นิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น บุตรที่เกิดใหม่เป็นทารก ก็จะเติบโตมีพัฒนาการตามวัยที่เหมาะสม บิดามารดาจะต้องปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของบุตร ตัวของบิดามารดาเองก็มีความเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวจะต้องตระหนักในเรื่องความเปลี่ยนแปลงนี้และปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงนั้นๆในฐานะที่ตัวเองเปลี่ยนแปลงไป และปรับตัวในฐานะที่จะต้องสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงของคนอื่น

12. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัวและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันในครอบครัว ต่างคนต่างมีบทบาทและหน้าที่ ทั้งบทบาทและหน้าที่ต่อตนเองและต่อสมาชิกในครอบครัว ซึ่งบทบาทและหน้าที่เหล่านี้เกิดจากความคาดหวังของตนเองและความคาดหวังของแต่ละคนในครอบครัว ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวจะต้องตกลงกันให้ได้ว่าเรื่องต่างๆที่จะบริหารครอบครัวให้ปกติสุขนั้นเป็นเรื่องของใครในสัดส่วนอย่างไร ร่วมกันอย่างไร

13. มีความใกล้ชิดสัมผัส การสัมผัส เช่น การกอดกัน โอบกั้นบ่าς เกี้ยวแขนหรือหอมแก้มกันในครอบครัว เป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน แต่การแสดงออกควรกระทำกันในครอบครัวระหว่างคนใกล้ชิดและแสดงความใกล้ชิดจริงๆ เช่น เมื่อมีบุตรเล็กๆเป็นทารก บิดามารดาก็ควรเอามาмаกอด มาจูบ เพื่อแสดงความรักและให้ความอบอุ่น และเพิ่มความมั่นใจให้แก่บุตร แต่เมื่อบุตรโตขึ้นก็อาจจะห่างไป

อาจกล่าวสรุปได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีนั้น มีความสำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมต่างๆของลูก โดยสัมพันธภาพที่ดีนั้นต้องเกิดจากสมาชิกในครอบครัวที่เข้าใจกัน เรียนรู้ และรับรู้ความเปลี่ยนแปลงของสมาชิกในครอบครัวพร้อมทั้งปรับตัวให้เข้ากันอยู่เรื่อยๆ สมาชิกแต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความเอื้ออาทร ให้อภัยซึ่งกันและกัน ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ไม่เข้มงวดเกินไป ยอมรับมาตรฐานพฤติกรรม และมาตรฐานการดำรงชีวิตของ สมาชิกเช่น ลูกเห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้านการเรียน การทำงาน ค่านิยม ทัศนคติ และยินยอมกระทำตามเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี

การอบรมเลี้ยงดู

ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู

สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (2525 : 35) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีอิทธิพลสำคัญยิ่งต่อชีวิตของเด็ก พ่อแม่จะเป็นตัวแทนทางสังคมที่ดีในการช่วยเหลือเด็ก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีความสำคัญมากในการที่จะส่งเสริมพัฒนาการและบ่มแต่งให้ลูกเติบโตขึ้นมามีลักษณะเช่นใด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับวิธี ที่พ่อแม่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดู เช่น เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขันจะมีบุคลิกภาพแบบหนึ่ง หรือเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ก็จะมีบุคลิกภาพอีกแบบหนึ่ง ทัศนคติของพ่อแม่ตลอดจนการปฏิบัติของพ่อแม่ต่อลูกรวมกันขึ้นเป็นบรรยากาศของครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูแก่ลูก แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบที่พ่อแม่ร่วมกันรับผิดชอบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การตัดสินใจใดๆภายในครอบครัวเกิดขึ้นจากการเห็นชอบของสมาชิกในครอบครัว โดยถือเอาความสุขของส่วนรวมเป็นใหญ่ลูกมีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และรับผิดชอบต่อกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัวมีโอกาสหัดคิดริเริ่มและตัดสินใจจากสิ่งเล็กๆไปสู่อะไรที่ใหญ่ พ่อแม่สนองความต้องการพื้นฐานของลูก ให้ความรักความเอาใจใส่และมีโอกาสคบหาสมาคม

กับเพื่อน เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นทุกคนมีส่วนออกเสียงและให้ความเห็นถ้าเกิดความขัดแย้งกันขึ้นก็เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ใช้เหตุผลในการโต้แย้งกัน

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ครอบครัวแบบนี้ส่วนใหญ่พ่อจะเป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว มีอำนาจเด็ดขาดในครอบครัว ตั้งกฎเกณฑ์ให้ลูกปฏิบัติตาม ลูกไม่มีสิทธิ์ออกเสียงด้วย ความต้องการของลูกไม่ได้รับการตอบสนองเสมอไป พ่อแม่ไม่แสดงความรักใคร่ต่อลูก ความเอาใจใส่ต่อกันมีน้อยทุกคนปฏิบัติตามภารกิจของครอบครัวตามหน้าที่ลูกไม่ได้รับอนุญาตให้ออกไปไหนไกลบ้าน ผลการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ลูกมักขาดความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับพ่อแม่ ทำให้ขาดความริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขี้อาย ไม่เป็นตัวของตัวเอง ขาดความอบอุ่นมั่นคงปลอดภัย ไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองบางเรื่องเพราะไม่เคยได้รับการฝึกตัดสินใจด้วยตนเองมาก่อน

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ พ่อแม่ มีความเห็นในการอบรมเลี้ยงดูไปคนละทางตามความเห็นชอบของตน พ่อแม่ไม่สนใจซึ่งกันและกันและไม่สนใจลูกเท่าที่ควร พ่อแม่มักจะเชื่อว่า “เด็กจะดีก็ตัวเอง จะชั่วก็ตัวเอง” ทำให้ไม่ค่อยสนใจในความรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนลูกเกี่ยวกับความประพฤติเมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นกับลูกก็ไม่ช่วยเหลือแนะนำ พ่อแม่มักจะใช้อำนาจรุนแรงกับลูก ทำโทษโดยใช้อารมณ์ ปราศจากเหตุผล เด็กที่เกิดมาในบรรยากาศเช่นนี้จะรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจคนอื่น ไม่มีโอกาสเรียนรู้หรือฝึกฝนให้มีคุณธรรม ขาดความมีระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์

เฟา และเบลคิน (Faw and Belkin.1989 : 346) สรุปแบบวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้

3 รูปแบบ คือ

1.วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล

วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแล อบรมให้ความรัก โดยกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมต่างๆให้ลูกทำตามโดยพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครอง และความต้องการของสังคมไปพร้อมๆกัน ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำดีก็จะได้รับคำชมเชยการอบรมสั่งสอนจะให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง และปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

2.การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบเผด็จการ

วิธีนี้ผู้ปกครองจะควบคุมเด็กโดยกำหนดกฎที่เข้มงวด และไม่คำนึงถึงความต้องการของเด็กและขาดเหตุผล การลงโทษมักใช้การลงโทษทางกาย และไม่มีคำอธิบายใดๆทั้งสิ้น ให้ความรัก การอบรมและคำชมเชยเด็กน้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีการควบคุมตนเองสูง ฟังพาทนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด แม้ตัวเด็กคิดว่าไม่ยุติธรรมหรือไม่ถูกต้อง มีลักษณะสันโดษมักจะไม่พอใจ เป็นกังวลกับสิ่งที่ตนได้ทำไปแล้ว

3.วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองแบบปล่อยตามใจ

วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแลแต่ไม่รู้ว่าจะควรทำอย่างไรลูกจึงจะเชื่อฟังและประพฤติดี มักตามใจลูก ไม่บังคับควบคุมและตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจของความเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอน

ลูกมากกว่าเผด็จการ แต่เมื่อลูกขัดขึ้นก็จะตามใจ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ จะมีลักษณะไม่มั่นคง ฟุ้งตนเองได้น้อยและควบคุมตนเองได้น้อย

ดุษฎี โยเหลา (2535 :15-16) ได้รวบรวมวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กภายในประเทศไทย ได้ 11 วิธี ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน คือ การที่ผู้ปกครองยอมรับ ชื่นชม ให้ความรักสนับสนุน ใกล้ชิด และให้ความสนใจกับเด็ก

2.การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล คือการที่ผู้ปกครองให้คำอธิบายประกอบการสนับสนุน และห้ามปรามเด็กในการกระทำกิจกรรมต่างๆและมี ความสม่ำเสมอเหมาะสมในการให้รางวัลหรือลงโทษ

3.การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช้เหตุผล คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ตรงข้ามกับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ใช้เหตุผล

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตใจมากกว่าร่างกาย คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ ลงโทษด้วยการเพิกเฉย ทوبيต ให้เจ็บหรือลงโทษทางจิตใจด้วยการดุด่า แสดงอาการไม่พอใจ ทำเป็น เมินเฉย แสดงอาการไม่สนใจ ตัดสิทธิบางอย่าง

5.การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม และควบคุมพฤติกรรมของเด็ก โดยไม่ปล่อยให้เป็นอิสระ

6.การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือพฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็ก รู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่น และมีเหตุผล ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือในโอกาสอันควร

7.การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คือพฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่ เด็กรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุนหรือการให้คำแนะนำจากผู้ปกครอง มักถูก ปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

8.การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยที่เด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนดหรือควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำที่ตนเองต้องการ

9.การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก คือ การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ใน ลักษณะที่เป็นผู้แนะนำ สนับสนุนและช่วยเหลือยินดีที่จะอยู่กับบุตร ปกป้องคุ้มครองและทำให้บุตรมีความเชื่อมั่นในตนเอง

10.การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ คือการรับรู้ที่เด็กมีต่อ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ใน ลักษณะที่เป็นการลงโทษทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น การเพิกเฉย ดุด่า การไม่พิจารณาถึงความ ต้องการของเด็ก การตัดสิทธิ เป็นต้น

11.การอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องจากเด็ก คือ การรับรู้ของเด็กที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ในลักษณะที่เป็นการควบคุม เรียกร้องเอาจากเด็ก เช่น ในด้านความสำเร็จ มักรู้สึกไม่พอใจเมื่อ บุตรทำไม่สำเร็จตามเป้าหมายของตน

จากการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 11 วิธีนี้ ดุซฎี โยเลลา (2535 : 20-21) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 2 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูทางบวก หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กโดยการให้ความรัก สนับสนุน มีเหตุผล ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก มีความสม่ำเสมอ และความเหมาะสมในการให้รางวัลและการลงโทษ

2. การอบรมเลี้ยงดูทางลบ หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยการออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม ควบคุม ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเด็กหรือการปฏิบัติของผู้ปกครองแบบปล่อยปละให้เด็กทำอะไรตามใจชอบ ไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

จะเห็นได้ว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีหลายรูปแบบ และไม่สามารถกำหนดได้อย่างแน่นอนว่าแบบใดจะดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายอย่าง เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ระดับการศึกษาของผู้ปกครองหรือจำนวนบุตร เป็นต้น

อิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดู

เดโซ สวานานนท์ (2520 :45) ได้กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีต่อบุตรในลักษณะต่างๆ ซึ่งจะมีผลต่อบุคลิกภาพของบุตร ดังนี้

1. บิดามารดาละเลยไม่เอาใจใส่ต่อบุตร ย่อมทำให้บุตรมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยทางอารมณ์ รู้สึกว่าชีวิตว่าเหวไม่มั่นคง และมักส่งผลให้มีพฤติกรรมออกมาในรูปของการปฏิเสธ เป็นคนที่ขาดความรัก ทั้งยังให้ความรักแก่ใครไม่เป็นอีกด้วย

2. บิดามารดาที่ปกป้องคุ้มครองด้วยการบังคับออกคำสั่งอยู่ตลอดเวลา จะทำให้บุตรขาดความคิดริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีแนวโน้มที่จะพึ่งผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา บิดามารดาที่ใช้ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ย่อมทำให้บุตรเป็นผู้ที่มีลักษณะลงโทษตนเอง และมักจะมีพฤติกรรมรุนแรงในทางลบ

3. บิดามารดาที่ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ หรือหย่าร้างกัน บุตรจะมีความกระวนกระวายใจ มีความเครียด มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มั่นใจในตนเอง มองโลกไม่รื่นรมย์และขาดแบบฉบับในการสร้างเสริมลักษณะของตนด้วย

4. บิดามารดาที่ยึดมั่น และเคร่งครัดในศีลธรรมจรรยาอย่างมาก ย่อมมีผลให้บุตรมีโอกาสสร้างความมีสัมพันธภาพอย่างสูงสุดขึ้นได้ และมีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงทางใจขึ้นได้ และอาจกลายเป็นคนลงโทษตนเอง ไม่เห็นคุณค่าตนเองด้วย

นัลเท่ (พรพรรณ จันทรง.2541: 26 ;อ้างอิงจาก Nalte. 168 : 59) ได้สรุปถึงอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู ที่มีอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กไว้ดังนี้

ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยคำตำหนิ	เขาจะเป็นคนล้มเหลว
ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยความก้าวร้าว	เขาจะเป็นคนที่แข็งแกร่ง
ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยคำเย้ยหยัน	เขาจะเป็นคนขลาดอาย

ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยความละเอียด	เขาจะเป็นคนหวาดละวาง
ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยความมานะ	เขาจะเป็นคนที่อดทน
ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยการให้กำลังใจ	เขาจะเป็นคนที่เชื่อมั่นในตนเอง
ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยความชื่นชม	เขาจะเป็นคนที่ซึ้งในคุณค่า
ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยความยุติธรรม	เขาจะเป็นคนที่รักความยุติธรรม
ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยความรักความอบอุ่น	เขาจะเป็นคนที่มีศรัทธาในชีวิต
ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยการยอมรับ	เขาจะเป็นคนที่พอใจในตนเอง
ถ้าเด็กถูกเลี้ยงด้วยความเป็นมิตร	เขาจะเป็นคนที่เต็มไปด้วยความรักและความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

งานวิจัยภายในประเทศ

กุลวรรณ วิทยาวงศุจิ (2526:58-59) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการปรับปรุงตัวของวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสหศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 499 คน พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัว โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ .45 นั่นคือเด็กวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดีจะมีการปรับตัวดี แต่ถ้าเด็กวัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดีก็จะปรับตัวได้ไม่ดีไปด้วย

ชีรวรรณ นิจนตร (2526:197) ได้ศึกษาสภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กจากครอบครัวที่แตกแยกมีมีโนภาพแห่งตนต่ำกว่า ซึมเศร้ามากกว่า วิตกกังวลมากกว่า และมีสุขภาพจิตเสื่อมกว่าเด็กวัยรุ่นจากครอบครัวปกติ

พรพรรณ จันทรง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีการปรับตัวทางสังคมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบพบว่า นักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีการปรับตัวทางสังคมดีกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นไม่พบความแตกต่าง

ปราณี จันทรหอม (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก

สนับสนุนมาก-น้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-อารมณ์ กับเอกลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ส่วนการเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก-น้อย กับเอกลักษณ์แห่งตนไม่มีความสัมพันธ์กัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-ทางกาย กับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กันเชิงลบ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เดรตัน (Drayton. 1978 : 7233-A) ได้ศึกษาผลของการขาดพ่อในครอบครัว ซึ่งมีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางสังคมของวัยรุ่นหญิงสาว โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่กระทำผิดต่าง ๆ ซึ่งถูกศาลส่งตัวมา กักขังไว้ พบว่า การที่เด็กขาดพ่อในระยะเริ่มต้นของชีวิตมีผลต่อการปรับตัวทางสังคมต่ำกว่าการขาดพ่อในขณะที่เป็นวัยรุ่น นอกจากนี้ยังพบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวมีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของเด็กอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผู้หญิงมีแนวโน้มของการปรับตัวทางสังคมต่ำกว่านักเรียนชาย และผู้ชายมีแนวโน้มของการต่อต้านสังคมมากกว่าผู้หญิง

บูรี (Buri.1989:33) ได้ศึกษาถึงความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในวัยรุ่นและการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ตลอดจนการใช้อำนาจบังคับของครอบครัว โดยการศึกษาจากนักเรียนวิทยาลัย 128 คน เป็นผู้หญิง 61 คน ผู้ชาย 67 คน อายุเฉลี่ย 1901 ปี พบว่าความมีอำนาจบังคับของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่น โดยผู้ปกครองที่ชอบใช้อำนาจในการอบรมเลี้ยงดู จะมีความสัมพันธ์แบบปฏิภาคผกผันกับความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง

ลาวอยซ์ (อุษา จินดารัตน์. 2533:33 ; อ้างอิงจาก La Voic.1976) ได้ศึกษาพัฒนาการเอกลักษณ์แห่งอีโก้ ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อายุ 15 – 18 ปี ผลการวิจัยกลุ่มที่มีพัฒนาการแห่งอีโก้สูงปรับตัวได้ และมีการยอมรับในด้านสรีระ จริยธรรม ครอบครัวและลักษณะของตนตามสังคมได้ดีกว่ากลุ่มที่มีการพัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอีโก้ต่ำ แต่การมีพัฒนาการแห่งอีโก้สูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดูจากครอบครัว วัยรุ่นชายที่มีการพัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอีโก้สูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และได้รับการเอาใจใส่จากบิดามารดา ในขณะที่วัยรุ่นหญิงมีการพัฒนาการแห่งอีโก้สูงมีรายงานว่า บิดาไม่ได้เข้มงวดและให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น ผู้ที่มีพัฒนาการแห่งอีโก้สูงจะมีความเข้าใจในตนเอง เพราะเป็นบุคคลที่ยอมรับตนเอง ตามสภาพร่างกายและเพศของตนเองแล้วจึงมีความก้าวหน้าในด้านความคิด อุดมการณ์ และอาชีพของตนเองเนื่องจากการได้ปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวช่วยให้เกิดประสบการณ์ช่วยให้เขาสามารถปรับตัวในวัยรุ่นได้

จากการศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อวัยรุ่นพบว่า สัมพันธภาพของคนในครอบครัวรวมทั้งวิธีการอบรมเลี้ยงดู จะมีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น เป็นต้นว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จะส่งผลให้วัยรุ่นพฤติกรรมก้าวร้าว แต่ทั้งนี้ไม่มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใดจะดีที่สุดเพียงวิธีเดียว ต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นอีกหลายอย่าง เช่นความรัก ความเข้าใจการเอาใจใส่ และการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลในครอบครัว จะทำให้วัยรุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเลียนแบบ

งานวิจัยภายในประเทศ

บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ (2530:46) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวต่อเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยรรยง ผิวอ่อน (2535: 69) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวของเพื่อนนิสิตชั้นปีที่1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางมีการปรับตัวกับเพื่อนดีขึ้นกว่าก่อนได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อารีย์ ลิลา (2535: 62) ได้ศึกษาผลของการศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพ กับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ จังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนดีขึ้นกว่าก่อนได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2537 :58) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยราชวชิรวิทยาคม กรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ บรรยากาศทางการเรียนการสอน บรรยากาศในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กนกวรรณ ศรีทุมมา (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเยาวชนในศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนชาย บ้านเมตตา สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานครพบว่า

1.เชาว์ปัญญาของเยาวชนกระทำผิดแตกต่างจากเชาว์ปัญญาของเยาวชนที่ไม่กระทำผิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.สุขภาพจิตด้านอารมณ์ซึมเศร้าของเยาวชนกระทำผิด แตกต่างจากสุขภาพจิตด้านอารมณ์ซึมเศร้าของเยาวชนที่ไม่กระทำผิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3.การทำหน้าที่ของครอบครัวของเยาวชนกระทำผิดในด้านการแก้ปัญหาและการทำหน้าที่ทั่วไป แตกต่างจากเยาวชนที่ไม่กระทำผิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการทำหน้าที่ของครอบครัวในด้านบทบาทการตอบสนองอารมณ์ ความผูกพันทางอารมณ์ การควบคุมพฤติกรรม

การสื่อสารในด้านบทบาท การตอบสนองอารมณ์ แตกต่างจากเยาวชนที่ไม่กระทำผิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การรับรู้เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนของเยาวชนกระทำผิด แตกต่างจากการรับรู้เกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนของเยาวชนที่ไม่กระทำผิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การรับรู้เกี่ยวกับโรงเรียนของเยาวชนกระทำผิด แตกต่างจากการรับรู้เกี่ยวกับโรงเรียนของเยาวชนที่ไม่กระทำผิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. การรับรู้เกี่ยวกับชุมชนของเยาวชนกระทำผิด แตกต่างจากการรับรู้เกี่ยวกับชุมชนของเยาวชนที่ไม่กระทำผิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณรงค์รักษ์ ต่อศรีเจริญและคนอื่นๆ(2549:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางชีวสังคมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า

1. นักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายมีเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศสูงกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. นักเรียนมัธยมศึกษาที่ศึกษาในโรงเรียนชายล้วน มีเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาที่ศึกษาในโรงเรียนหญิงล้วนและโรงเรียนสหศึกษา และนักเรียนมัธยมศึกษาที่ศึกษาในโรงเรียน สหศึกษา มีเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศสูงกว่า นักเรียนมัธยมศึกษาที่ศึกษาในโรงเรียนหญิงล้วนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4. นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีช่องว่างระหว่างวัยกับผู้ปกครองในระดับ มาก ปานกลาง และน้อยมีเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างกัน

5. นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองในระดับปานกลางมีเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองในระดับสูงและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

6. นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในระดับสูง ปานกลาง และต่ำมีเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างกัน

7. นักเรียนมัธยมศึกษาที่รับสื่อ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต มีเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

8. ปัจจัยทางชีวสังคมร่วมกันทำนายเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายได้ร้อยละ37อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

9. ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์เจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชาย มี 4 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ระดับชั้น สื่อโทรทัศน์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์เจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายได้ร้อยละ 36.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนวรรณ แจ่มสุวรรณ (2543: 93) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้กระทำความผิดทางเพศ และศึกษาถึงลักษณะการรับสื่อของผู้กระทำความผิดทางเพศ พบว่า ผู้กระทำความผิดทางเพศขณะกระทำความผิด จะอายุ ประมาณ 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.9 ร้อยละ 68.5 รับโทรทัศน์ และได้รับสื่อที่มีเรื่องราวลามกอนาจารน้อยกว่า 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 88.7 เนื้อหาสื่อลามกอนาจารจากวิดีโอทำให้เกิดความต้องการทางเพศมากที่สุด

อรรถพล โคตรสินธุ์ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของสื่อมวลชนที่มีต่อพฤติกรรม เลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สื่อมวลชนมีผลต่อกระบวนการใส่ใจ และกระบวนการสนใจในการมีพฤติกรรมเลียนแบบการแต่งกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสงทิพย์ อัครวิริยะกิจ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมคุกคามทางเพศของผู้อื่น ของนักเรียนชายที่ได้รับสื่อที่แฝงการแสดงออกทางเพศและมีจิตลักษณะควบคุมตนเองแตกต่างกัน พบว่า

1.นักเรียนชายที่รับสื่อโทรทัศน์ วิทยู ภาพยนตร์ นิตยสาร หนังสือการ์ตูน และอินเทอร์เน็ต ที่แฝงการแสดงออกทางเพศมาก มีพฤติกรรมคุกคามทางเพศผู้อื่นมากกว่านักเรียนชายที่รับสื่อ โทรทัศน์ วิทยู ภาพยนตร์ นิตยสาร หนังสือการ์ตูน และอินเทอร์เน็ตที่แฝงการแสดงออกทางเพศ น้อย แต่นักเรียนชายที่รับสื่อหนังสือพิมพ์ที่แฝงการแสดงออกทางเพศมากและน้อย มีพฤติกรรม คุกคามทางเพศผู้อื่นไม่แตกต่างกัน

2.นักเรียนชายมีการควบคุมตนเองมากและน้อยมีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศไม่แตกต่างกัน

3.ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการรับสื่อหนังสือการ์ตูนที่แฝงการแสดงออกทางเพศกับการ ควบคุมตนเองมีผลต่อพฤติกรรมการคุกคามทางเพศผู้อื่นของนักเรียนชาย โดยพบว่าในกลุ่ม นักเรียนชายที่มีการควบคุมตนเองน้อย ผู้ที่มีปริมาณรับสื่อหนังสือการ์ตูนที่แฝงการแสดงออกทาง เพศมากจะมีพฤติกรรมคุกคามทางเพศผู้อื่นมากกว่าผู้ที่มีปริมาณรับสื่อหนังสือการ์ตูนที่แฝงการ แสดงออกทางเพศน้อย ในขณะที่ ในกลุ่มนักเรียนชายที่มีการควบคุมตนเองมาก ผู้ที่มีปริมาณรับสื่อ หนังสือการ์ตูนที่แฝงการแสดงออกทางเพศมากจะมีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศผู้อื่นไม่แตกต่าง กับผู้ที่มีปริมาณรับสื่อหนังสือการ์ตูนที่แฝงการแสดงออกทางเพศน้อย

4.ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการรับสื่อโทรทัศน์ วิทยู หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ และ อินเทอร์เน็ต ที่แฝงการแสดงออกทางเพศกับการควบคุมตนเองไม่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศผู้อื่น ของนักเรียนชาย

สถาบันครอบครัวลูกรักโพล (2548 : ออนไลน์) ได้สำรวจเกี่ยวกับความคิดเห็นของคุณพ่อ คุณแม่ ว่าห่วงลูกเรื่องใดมากที่สุด พบว่า ผู้ปกครองจะห่วงเรื่องความรุนแรงและการเลียนแบบ ทั้ง สื่อลามกอนาจารและเกมคอมพิวเตอร์ 24.4% ยาเสพติด อบายมุข การพนัน และแหล่งมั่วสุม ต่างๆ 22.8% เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร รักในวัยเรียน 19.9% ความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินในการดำเนินชีวิตประจำวัน 14.8% มีค่านิยมแบบผิดๆ บริโภคนิยม เช่น มี

โทรศัพท์มือถือ,แต่งตัวตามแฟชั่น 9.4% การคบเพื่อน,การตามอย่างเพื่อน 7.2% และ อื่นๆ 1.9%

งานวิจัยในต่างประเทศ

กรอนแลนด์ (สุรัชย์ โกศิยะกุล .2526 :32 ;อ้างอิงจากGroulund.1959) ศึกษาปัญหาในการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพเกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และมีความสุข

อาห์มาดและฮูด (Ahmad and Hood .1984:498-502) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของมหาวิทยาลัยไอโอวา ปีการศึกษา 1977 -1981 กลุ่มตัวอย่าง 1968 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสำรวจสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ไมน์ และเจนเซน (Mines-Jensen Interpersonal Relationship Inventory: Mjiri) แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ความอดทนและคุณภาพของสัมพันธภาพ ผลปรากฏว่า นักศึกษามีการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

เกสส์ (Glass.1966:113-A) ได้ศึกษาการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนิสิตหญิงที่อยู่หอพัก จำนวน 111 คน กลุ่มทดลองอยู่หอพักหนึ่ง 52 คน กลุ่มควบคุมอยู่อีกหอพักหนึ่ง 59 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้โปรแกรมสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบวัดความสัมพันธ์ภาพและทัศนคติ ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไทรอน (สมพร รุ่งเรืองกลกิจ.2532 :9;อ้างอิงมาจาก Tryon.1965) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคคลที่วัยรุ่นต้องการอยู่ด้วยมากที่สุด พบว่า ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงชอบที่จะอยู่กับบุคคลที่วัยใกล้เคียงกับตัวเองมากที่สุด แต่เด็กหญิงหลายคนชอบที่จะอยู่กับคนที่มีอายุมากกว่า 2- 3 ปี เป็นอันดับรองลงมา

บราวน์ (หทัยขวัญ สหชัยยันต์. 2548 : 55; อ้างอิงจาก Brown. 1982 : 121-133) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากความกดดันของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนวัยรุ่นหญิงได้รับความกดดันจากกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างมากในด้านวิธีการแต่งกาย สัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ และการร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่นการออกนัด และการไปงานสังสรรค์ สำหรับความเด่นชัดของกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนวัยรุ่นชาย ได้แก่ การดื่มสุรา และการใช้สารเสพติด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลเพื่อน พบว่า พฤติกรรมเพื่อนที่วัยรุ่นเลือกคบหา จะมีผล ต่อวัยรุ่นทั้งด้านการเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อนต่างเพศ และกิจกรรมทางสังคม อื่นๆ วัยรุ่นที่ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อมได้ดี จะลดความตึงเครียดและมีความสุขสามารถพัฒนาสัมพันธภาพกับเพื่อนได้ดี ดังนั้นวัยรุ่นจึงพยายามทำตัวให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน

อลิธา สเติร์น และ ลินเน็ตเทล ฟรูดเรช (Aletha Stein and Lynette Frudrech) (เสรี
วงษ์มณฑา. 2533:24) วิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ของเด็กก่อนวัย
เรียน พบว่า เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น หลังจากชมการ์ตูนการต่อสู้
ในขณะที่เด็ก ๆ ที่ชมภาพยนตร์ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับเพื่อนบ้าน จะกลายเป็นเด็กที่มีการแบ่งปันของ
เล่นและให้ความช่วยเหลือต่อเด็กอื่นมากขึ้น

แอทกิน (Atkin.1990:12) ได้ศึกษาบทบาทของโทรทัศน์ในทางลบโดยเฉพาะรายการ
โฆษณาสุราทางโทรทัศน์ พบว่าเด็กวัยรุ่นดูโฆษณาแล้วเชื่อว่าการดื่มสุราเป็นสิ่งดี ปฏิบัติกัน
โดยทั่วไป และเป็นบรรทัดฐานสำหรับสถานการณ์บางอย่างซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อสุรา
และการดื่มสุราของวัยรุ่น

แบนดูรา กรูส และเมนเลฟ (Bandura , Grusec and Menlove.1966:479-506) ได้ศึกษาผล
การใช้แม่แบบต่อการเลียนแบบ 3 ลักษณะ คือแม่แบบที่เป็นชีวิตจริง แม่แบบที่เป็นภาพยนตร์
แสดงโดยคนจริง และแม่แบบที่แสดงโดยการ์ตูน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กก่อนวัยเรียน ผลการทดลอง
พบว่า เด็กที่ได้รับแม่แบบก้าวร้าว แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้นแต่กลุ่มที่ไม่ได้รับแม่แบบไม่ค่อย
มีพฤติกรรมก้าวร้าวปรากฏ และแม่แบบที่เป็นภาพยนตร์การ์ตูนมีผลต่อพฤติกรรมของผู้สังเกตเท่า
เทียมกับแม่แบบชีวิตจริง

จากงานวิจัยที่ศึกษาพอสรุปได้ว่า สัมพันธภาพในครอบครัวครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู
กลุ่มเพื่อน และสื่อ มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของวัยรุ่น ในหลายด้าน ทั้งด้านดีและด้านลบ ไม่ว่าจะเป็น
เป็นความคิด การกระทำและ ค่านิยมต่างๆ เช่น การพูด การแต่งกาย ค่านิยมในด้านอุปโภค บริโภค
โดยเฉพาะโทรทัศน์ เพราะเป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่สุด ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยทาง
สภาพแวดล้อมของบุคคล แต่ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมด้านบวกหรือด้านลบ พฤติกรรมนั้นก็ต้องมี
สาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมของบุคคลและทั้งตัวบุคคลเองด้วย เช่น ความภาคภูมิใจในตนเอง
ความเชื่ออำนาจภายในตน-ภายนอกตน เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในกลุ่มเขตเจ้าพระยา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 43 โรงเรียน ได้จำนวนนักเรียน 5,584 คน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 22 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 3,927 คน โรงเรียนขนาดกลาง 18 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,541 คน โรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 116 คน ซึ่งเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนกลุ่มเขตเจ้าพระยา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรงเรียน 19 ห้องเรียน และนักเรียนจำนวน 721 คน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน จำนวน 423 คน โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 255 คนและโรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน จำนวน 43 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

1. สํารวจข้อมูลขนาดโรงเรียน กลุ่มเขตเจ้าพระยา สังกัดกรุงเทพมหานครแล้วออกแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคำนวณกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้จากสูตรการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (มยุรี ศรีชัย .2538 : 105)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{\sum_{g=1}^k \frac{N_g^2 S_g^2}{W_g}}{\frac{N^2 e^2}{Z^2 \alpha / 2} + \sum_{g=1}^k N_g S_g^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนประชากรทั้งหมด
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่างที่ระดับ นัยสำคัญ .05
	S_g^2	แทน	ค่าความแปรปรวนแต่ละชั้น

ได้จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 627 คน เป็นนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 438 คน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 176 คน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 13 คน แต่เนื่องจากผู้วิจัยใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 721 คน เป็นนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ 423 คน โรงเรียนขนาดกลาง 255 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 43 คน

3. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามที่คำนวณได้ ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขนาดโรงเรียนเป็นชั้น และมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ทั้งนี้เนื่องจากพิจารณาถึงขนาดของโรงเรียนแล้วพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน พฤติกรรมการเรียนแบบของนักเรียนจะมีความหลากหลายแตกต่างกัน โดยได้แบ่งขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ 22 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 18 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 3 โรงเรียน เป็นจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 5,584 คน โดยทำการสุ่ม ร้อยละ 20 ของแต่ละขนาดโรงเรียน ได้โรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 4 และโรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน

3.2 สุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนที่ได้ โดยทำการสุ่มอย่างง่าย ร้อยละ 50 ของจำนวนห้องเรียนแต่ละโรงเรียนจะได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้โรงเรียนขนาดใหญ่ 11 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 7 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก 1 ห้องเรียน ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยดังตาราง 1

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน		จำนวนนักเรียนชั้น ป.6	
		ทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง	ทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง
ใหญ่	1. ศรีเอี่ยมอนุสรณ์	7	4	280	160
	2. รุ่งเรืองอุปถัมภ์	4	2	154	77
	3. วัดธาตุทอง	6	3	216	108
	4. วิชาการ	4	2	156	78
กลาง	1. วัดบางนาใน	3	2	101	70
	2. วัดธรรมมงคล	3	2	109	70
	3. แจ่มจันทร์	2	1	90	45
	4. วัดสะพาน	3	2	101	70
เล็ก	1. วัดจันทร์นอก	1	1	43	43
รวม	9	33	19	1,250	721

หมายเหตุ	โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวนนักเรียน	1 – 400 คน
	โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวนนักเรียน	401 – 800 คน
	โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวนนักเรียน	801 คนขึ้นไป

4. การตรวจสอบขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังปรากฏตามตาราง 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นโดย ใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม แล้วดำเนินการสุ่มโดยอาศัยการกำหนดขนาดของความคลาดเคลื่อน (Limit of Error) และระดับความเชื่อมั่น (Level of Confident : $1 - \alpha$) ที่ 95 % ($\alpha = .05$) ในการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร การประมาณค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

4.1 ขนาดของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า ($e = Z_{.05/2} S_{\bar{X}}$) เท่ากับ 1.75 จากแบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย ผู้วิจัยเห็นว่าขนาดของความคลาดเคลื่อนที่กำหนดนี้เป็นขนาดที่เพียงพอที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการตัดสินใจในกรณีต่างๆที่เกี่ยวข้องได้

4.2 การประมาณค่าความแปรปรวน กลุ่มประชากร (σ^2) ของกลุ่มโรงเรียน ขนาดต่างๆซึ่งได้จากการนำแบบการเลียนแบบการแต่งกายไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 110 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่ 45 คน ขนาดกลาง 40 คน และขนาดเล็ก 25 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตรวัดการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อซึ่งผลการวิจัยพบว่า คะแนนความแปรปรวนที่ได้เท่ากับ 936.862 929.730 และ 995.500ตามลำดับ

จากนั้นผู้วิจัยได้นำค่าความแปรปรวนนี้ไปประมาณค่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

4.3 ในกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อไว้จำนวน 721 ฉบับ ทั้งนี้เพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และป้องกันความผิดพลาดอันเนื่องจากการไม่ตั้งใจทำแบบสอบถามมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผลการคัดเลือกแบบสอบถามได้ผลการตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ทั้งสิ้น 721 ฉบับ ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้เท่ากับที่วางแผนไว้

4.4 ภายหลังการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 721 คน ได้ค่าความแปรปรวนการเลียนแบบการแต่งกาย (S^2) ของนักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีค่า 616.789 745.556 และ 899.869 ตามลำดับ ซึ่งพบว่าค่าความแปรปรวนที่ใช้ในการประมาณค่าดังกล่าวมีค่าน้อยกว่าค่าประมาณความแปรปรวนที่ใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในขั้นของการวางแผน และเมื่อพิจารณาระดับของความคลาดเคลื่อนที่กำหนดเป็นเกณฑ์ในการประมาณค่าที่ยอมรับได้ด้วยระดับความเชื่อมั่นของการประมาณค่าเฉลี่ยร้อยละ 95 ในการวางแผนการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเท่ากับ 1.75 คะแนนนั้น ปรากฏว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของตัวแปรการเลียนแบบการแต่งกายพบว่า มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการประมาณค่า ($S_{\bar{X}}$) ในภาพรวม .8270 และผู้วิจัยกำหนดระดับความเชื่อมั่นในการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรของตัวแปรการเลียนแบบการแต่งกายที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงมีค่าความคลาดเคลื่อน ($e=Z_{.05/2} S_{\bar{X}}$) เท่ากับ 1.62 คะแนน ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณที่วางแผนไว้ในเบื้องต้นคือ 1.75 คะแนน

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดใหญ่พอ ทำให้มีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรต่ำกว่าค่าประมาณที่กำหนดไว้ จึงทำให้การประมาณค่ามีความน่าเชื่อถือได้ และได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทน (Representative) ของประชากรในการวิจัยครั้งนี้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

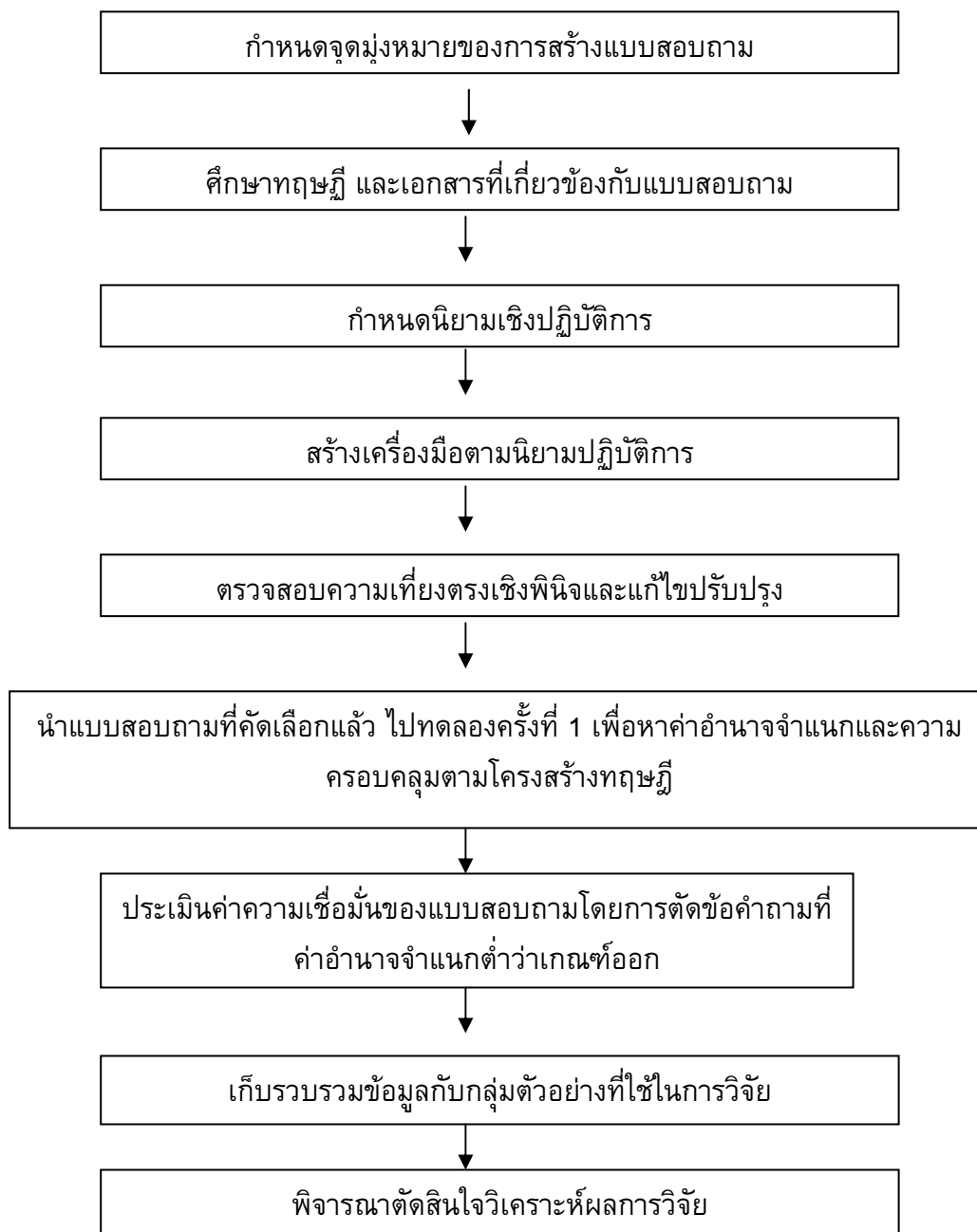
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 6 ฉบับ ดังนี้

- 1.แบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย 45 ข้อ โดยแบ่งเป็น 4 ด้านดังนี้
 - การใส่ใจ 10 ข้อ
 - การเก็บจำ 10 ข้อ
 - การกระทำ 15 ข้อ
 - การจูงใจ 10 ข้อ
2. แบบสอบถามการรู้จัก 14 ข้อ
3. แบบสอบถามการกำกับตนเอง 16 ข้อ
4. แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง 16 ข้อ
5. แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ 14 ข้อ
6. แบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง 17 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกายซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการสร้างและมีขั้นตอนในการหาคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

ภาพประกอบ 10 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามวัดการรู้คิด การกำกับตนเอง และแบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย

รายละเอียดการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายแบบสอบถามการรู้คิด การกำกับตนเอง และการเลียนแบบการแต่งกายแต่ละด้าน

2. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้คิด การกำกับตนเองและการเลียนแบบการแต่งกาย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. เขียนนิยามปฏิบัติการการรู้คิด การกำกับตนเอง และการเลียนแบบการแต่งกายจากแนวทางการศึกษาและ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

4. เขียนข้อคำถามของแบบวัดการรู้คิด การกำกับตนเอง และการเลียนแบบการแต่งกาย โดยให้มีความครอบคลุมตามโครงสร้างของนิยามปฏิบัติการซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด มีทั้งข้อความเชิงบวกและลบ ซึ่งผู้วิจัยได้เขียนข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละฉบับ เป็นจำนวนดังนี้

4.1 แบบสอบถามวัดการรู้คิด 20 ข้อ

4.2 แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง 20 ข้อ

4.3 แบบสอบถามวัดการเลียนแบบการแต่งกาย 64 ข้อโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

- การสนใจ 14 ข้อ

- การเก็บจำ 15 ข้อ

- การกระทำ 20 ข้อ

- การจูงใจ 15 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามของตัวแปร และปรับปรุง แก้ไขข้อความที่ไม่เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผลการพิจารณาเป็นดังนี้

5.1 แบบสอบถามวัดการรู้คิด จำนวน 18 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

5.2 แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง 20 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

5.3 แบบสอบถามวัดการเลียนแบบการแต่งกาย 52 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 5 ไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ โรงเรียนวัดบางนาใน และโรงเรียนวัดคลองเตย จำนวน 110 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยใช้แบบสอบถามที่เป็นฉบับสมบูรณ์ทั้งสิ้น 110 ฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกและคัดเลือกคำถามเพื่อดำเนินการวิจัยโดยพิจารณาข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปและ

พิจารณาถึงความครอบคลุมตามโครงสร้างของนิยามเชิงปฏิบัติการปรับปรุงข้อคำถามที่บกพร่อง โดยอาศัยผลการวิเคราะห์ข้างต้นซึ่งมีรายละเอียดผลการหาคุณภาพของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ดังนี้

6.1 แบบสอบถามวัดการรู้จัก จำนวน 18 ข้อ คัดเลือกไว้ 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(r) ตั้งแต่ .2188 ถึง .8128

6.2 แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง จำนวน 20 ข้อ คัดเลือกไว้ 16 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(r) ตั้งแต่ .2194 ถึง .7023

6.3 แบบสอบถามวัดการเลียนแบบแต่งกายจำนวน 52 ข้อ คัดเลือกไว้ 45 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก(r)ตั้งแต่ .2193 ถึง .7714

7.ประมาณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่จัดชุดใหม่จากผลการรวบรวมข้อมูลตามข้อ 6 โดยการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นจากการคัดเลือกข้อคำถามเพื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิเคราะห์พบว่า

7.1 แบบสอบถามการรู้จัก 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .8477

7.2 แบบสอบถามการกำกับตนเอง 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .7933

7.3 แบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .9510

8.ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงและตรวจสอบคุณสมบัติของแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามอีกครั้งซึ่งมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

8.1 แบบสอบถามการรู้จัก มีค่าความเชื่อมั่น .7532

8.2 แบบสอบถามการกำกับตนเอง มีค่าความเชื่อมั่น .7438

8.3 แบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย มีค่าความเชื่อมั่น. .9398

9. ผู้วิจัยพิจารณาคำถามของแบบสอบถามโดยพิจารณาจากค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทุกฉบับแล้ว พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นสูงเพียงพอในการดำเนินการวิจัยได้ จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิจัยต่อไป

ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือของข้อความเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น/ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
00	การใส่ใจ					
	ฉันชอบดูทรงผมที่น่าแฟชั่น					
00	ดารา นักร้อง นักกีฬา ใส่ เสื้อผ้า หรือ รองเท้าที่น่าแฟชั่น					
	การเก็บจำ					
00	ฉันจำทรงผมของดารา นักร้อง คนโปรดได้					
	ฉันบอกยี่ห้อ เสื้อผ้า รองเท้า ที่มีชื่อเสียงได้					
00	การกระทำ					
	ฉันจะหุเหมือนดารา นักร้อง					
	ฉันสวมใส่เสื้อผ้าที่น่าแฟชั่น					
00	การสนใจ					
	ฉันได้รับคำชมเมื่อเปลี่ยนทรงผมตามเพื่อน					
	มีคนชมเพื่อนฉันว่าใส่รองเท้าทันสมัย					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
มาก	4 คะแนน	2 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน(จำนวน 45 ข้อ คะแนนอยู่ระหว่าง 45 – 225 คะแนน)
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 202.6 - 225.0 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมเลียนแบบมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 157.5 - 202.5 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมเลียนแบบมาก
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 112.6 - 157.5 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมเลียนแบบปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 67.6 - 112.5 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมเลียนแบบน้อย
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 45.0 - 67.5 หมายถึง นักเรียน มีพฤติกรรมเลียนแบบน้อยที่สุด

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการรู้คิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือของข้อความเพียงช่องเดียว

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ก่อนทำสิ่งใดฉันจะคิดถึงผลที่ตามมา					
00	เมื่อโดนเพื่อนกลั่นแกล้งฉันจะแกล้งเพื่อนกลับเช่นเดียวกัน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
มาก	4 คะแนน	2 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน (จำนวน 14 ข้อ คะแนนอยู่ระหว่าง 14 - 70 คะแนน)
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 63.1-70.0 หมายถึง นักเรียนรู้คิดในระดับมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 49.7-63.0 หมายถึง นักเรียนรู้คิดในระดับมาก
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 35.1-49.0 หมายถึง นักเรียนรู้คิดในระดับปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 21.1-35.0 หมายถึง นักเรียนรู้คิดในระดับน้อย
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 14.0-21.0 หมายถึง นักเรียนรู้คิดในระดับน้อยที่สุด

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการกำกับตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือของข้อความเพียงช่องเดียว

ข้อที่	ข้อความ	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ฉันประพฤติตัวอยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียน					
00	ฉันอดออมเงินเพื่อซื้อสิ่งของที่อยากได้จนสำเร็จ					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
มาก	4 คะแนน	2 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน (จำนวน 16 ข้อ คะแนนอยู่ระหว่าง 16 - 80 คะแนน)
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 72.1-80.0 หมายถึง นักเรียนสามารถกำกับตนเองได้ดีที่สุด
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 56.1-72.0 หมายถึง นักเรียนสามารถกำกับตนเองได้ดี
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 40.1-56.0 หมายถึง นักเรียนสามารถกำกับตนเองได้ปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 24.1-40.0 หมายถึง นักเรียนสามารถกำกับตนเองได้น้อย
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 16.0-24.0 หมายถึง นักเรียนสามารถกำกับตนเองได้น้อยที่สุด

เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้แก่

1. แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง
2. แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ
3. แบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง

แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

แบบสอบถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ จารวดี บุญยารมย์ (2541) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษา เป็นกลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของผู้รับการสงเคราะห์ใน สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ ซึ่งมี ค่าอำนาจจำแนก 1.88 -9.74 (r)ค่าความ เชื่อมั่น .82 และผู้วิจัยปรับมาตราส่วนประมาณค่าจากเดิมคือ ไข่ ไม่ใช่ มาเป็นมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดโดยมีการคัดเลือกข้อความ และปรับ ข้อความของข้อคำถามใหม่

แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามวัดความวิตกกังวล จากแบบสอบถามวัดความวิตกกังวลของ จิราพร พาผลงาม(2548) โดยผู้วิจัยได้นิยาม ซึ่งมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น .9350 โดยมีการคัดเลือกข้อความและปรับข้อความของข้อคำถามใหม่

แบบสอบถามวัดการอบรมสั่งสอนของบิดามารดา

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง จากแบบสอบถาม วัดการ ควบคุมดูแลของบิดามารดา ของกนกรัตน์ แจ่มวัฏกุล (2545) ซึ่งมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น .8934 โดยมีการคัดเลือกข้อความและปรับข้อความของข้อ คำถามใหม่

โดยแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ มีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1.ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวล และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้าง แบบสอบถาม

2.เขียนนิยามปฏิบัติการจากแนวทางการศึกษาความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวล และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง

3. นำแบบสอบถามที่ต้องการนำมาพัฒนา สร้างข้อคำถามเพิ่ม และปรับแก้ในเรื่องของ ภาษาให้เหมาะกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้ข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละฉบับเป็น จำนวน ดังนี้

3.1 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง จำนวน 20 ข้อ

3.2 แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ จำนวน 20 ข้อ

3.3 แบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง จำนวน 25 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิณิจ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุม และความสอดคล้องตามนิยามของตัวแปร และปรับปรุง แก้ไขข้อความที่ไม่เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งผลการพิจารณาเป็นดังนี้

4.1 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC

อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

4.2 แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า

IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

4.3 แบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง 23 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง

0.67 – 1.00

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อ 4 ไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ศรีเอี่ยมอนุสรณ์ โรงเรียนวัดบางนาใน และโรงเรียนวัดคลองเตย จำนวน 110 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยใช้แบบสอบถามที่เป็นฉบับสมบูรณ์ทั้งสิ้น 110 ฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกและคัดเลือกคำถามเพื่อดำเนินการวิจัยโดยพิจารณาข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปและพิจารณาถึงความครอบคลุม ตามโครงสร้างของนิยามเชิงปฏิบัติการปรับปรุงข้อคำถามที่บกพร่องโดยอาศัยผลการวิเคราะห์ข้างต้น ซึ่งมีรายละเอียดผลการหาคุณภาพของแบบสอบถามแต่ละฉบับดังนี้

5.1 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง จำนวน 20 ข้อ คัดเลือกไว้ 16 ข้อ

มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .2020 ถึง .6527

5.2 แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ จำนวน 20 ข้อ คัดเลือก

ไว้ 14 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .3278 ถึง .7930

5.3 แบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง จำนวน 22 ข้อ คัดเลือก

ไว้ 17 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .2403 ถึง .7333

6. ประเมินค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่จัดชุดใหม่จากผลการรวบรวมข้อมูลตามข้อ 6 โดยการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นจากการคัดเลือกข้อคำถามเพื่อพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิเคราะห์พบว่า

6.1 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่น .8139

6.2 แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ มีค่าความเชื่อมั่น .8679

6.3 แบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่น .8652

7. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงและตรวจสอบคุณสมบัติของแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามอีกครั้งซึ่งมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

7.1 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่น .8060

7.2 แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ มีค่าความเชื่อมั่น .7666

7.3 แบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง มีค่าความเชื่อมั่น .7063

8. ผู้วิจัยพิจารณาคูณภาพของแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทุกฉบับแล้ว พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นสูงเพียงพอในการดำเนินการวิจัยได้ จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการวิจัยต่อไป

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือของข้อความเพียงช่องเดียว

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น / ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	มีหลายอย่างในตัวฉันที่					
	อยากจะเปลี่ยนแปลง					
00	เพื่อนๆชอบตำหนิฉัน					
000	ฉันภูมิใจในความสามารถของ					
	ตนเอง					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน (จำนวน 16 ข้อ คะแนนอยู่ระหว่าง 16 - 80 คะแนน)
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 72.1 – 80.0 หมายถึง นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงที่สุด
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 56.1 – 72.0 หมายถึง นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 40.1 – 56.0 หมายถึง นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 24.1 – 40.0 หมายถึง นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 16.0 – 24.0 หมายถึง นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำที่สุด

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือ
 ของข้อความเพียงช่องเดียว

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ฉันรู้สึกว่ารูปร่างไม่สมส่วน					
00	ฉันกังวลว่าคนอื่นจะมองว่าฉันไม่ดี					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
มาก	4 คะแนน	2 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน (จำนวน 14 ข้อ คะแนนอยู่ระหว่าง 14 - 70 คะแนน)
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 63.1 – 70.0 หมายถึง นักเรียนมีความวิตกกังวลมากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 49.1 – 63.0 หมายถึง นักเรียนมีความวิตกกังวลมาก
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 35.1 – 49.0 หมายถึง นักเรียนมีความวิตกกังวลปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 21.1 – 35.0 หมายถึง นักเรียนมีความวิตกกังวลน้อย
 คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 14.0 – 21.0 หมายถึง นักเรียนมีความวิตกกังวลน้อยที่สุด

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องทางขวามือของข้อความเพียงช่องเดียว

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น / ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ผู้ปกครองตักเตือนฉันเรื่องการคบเพื่อน					
00	ฉันกลับบ้านไม่ตรงเวลาได้โดยไม่ต้องอธิบายให้ผู้ปกครองฟัง					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
มากที่สุด	5 คะแนน	1 คะแนน
มาก	4 คะแนน	2 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน	5 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน (จำนวน 17 ข้อ คะแนนอยู่ระหว่าง 17 - 85 คะแนน)

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 76.6 – 85.0 หมายถึง นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครองดีที่สุด

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 59.6 – 76.5 หมายถึง นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครองดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 42.6 – 59.5 หมายถึง นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครอง

ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 25.6 – 42.5 หมายถึง นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครองน้อย

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 17.0 – 25.5 หมายถึง นักเรียนได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ปกครอง

น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อติดต่อสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครยื่นต่อหัวหน้าสถานศึกษาขอดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมนัดหมายวัน เวลา ที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. นำแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง แบบสอบถามวัดการกำกับตนเอง แบบสอบถามวัดการรู้จักคิด แบบสอบถามวัดความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ แบบสอบถามวัดการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง และแบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกายไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนตามโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2550 – 6 มีนาคม 2550
4. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูล มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบและตรวจสอบร่องรอยการตั้งใจในการตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานและรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window Version 11.5 มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F- test)
3. คำนวณค่าน้ำหนัก (Beta - Weight) ของตัวแปรปัจจัยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และทดสอบนัยสำคัญของค่าน้ำหนักความสำคัญโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า มีดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรของโนวินลลี และแฮมเบิลตัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 :248: อ้างอิงจาก Rowinelli and Hambleton. 1977)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \text{ เมื่อ}$$

IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product moment Correlation Coefficient) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.2547 : 84)

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r	แทน	อำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม
	X	แทน	คะแนนของข้อคำถาม
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆที่เหลือทุกข้อ

1.3 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ .2543 : 218 : อ้างอิงจาก Cronbach.1951)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_t^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_t^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	s^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ .2538 : 78)

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple correlation coefficient) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product moment Correlation Coefficient) (Pedhazur.1997: 39)

$$r_{xy} = \frac{S_{xy}}{S_x S_y}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	S_{xy}	แทน	ค่าความแปรปรวนร่วมระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม
	S_x	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ x
	S_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม Y

ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ t – test (ชูศรี วงศ์รัตน์.2537: 325)

$$t = \frac{r\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}}$$

$$df = n - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าจากการแจกแจงแบบที่
	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ .2540 : 331)

$$R_{y.123..n} = \sqrt{\sum \beta_i r_{iy}}$$

เมื่อ	$R_{y.123..n}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระตัวแปรที่ i ถึง n
	β_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ i ในรูปคะแนนมาตรฐาน

ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ .2540 : 332)

$$F = \frac{R^2 / k}{(1 - R^2) / (N - k - 1)}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงแบบ F
	R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ
	df_1	แทน	k
	df_2	แทน	$N - k - 1$

2.6 หาค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score - Weight) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2540 : 346)

$$b_i = \beta_i \frac{s_y}{s_i}$$

เมื่อ	b_i	แทน	ค่าน้ำหนักคะแนนหรือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระตัวที่ i ต้องการหาค่าน้ำหนักคะแนน
	β_i	แทน	ค่าน้ำหนักเบต้า ของตัวแปรอิสระตัวที่ i
	s_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม
	s_i	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระตัวที่ i

2.7 ทดสอบนัยสำคัญของน้ำหนักความสำคัญ โดยสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ .2540 : 344)

$$t_i = \frac{b_i}{SE_{bi}}$$

เมื่อ	t_i	แทน	ค่าแจกแจงแบบที (t- distribution) ของน้ำหนักความสำคัญตัวที่ i
	b_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญตัวที่ i ในรูปคะแนนดิบ
	SE_{bi}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญ
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนแบบทดสอบ

หมายเหตุ การคำนวณค่าสถิติต่างๆในการวิจัยตั้งแต่ ข้อ 2.1 – 2.7 ใช้โปรแกรม SPSS

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

X_1	แทน	การรู้จัก
X_2	แทน	การกำกับตนเอง
X_3	แทน	ความภาคภูมิใจในตนเอง
X_4	แทน	ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ
X_5	แทน	การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง
Y	แทน	การเลียนแบบการแต่งกาย
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
k	แทน	คะแนนเต็มของแบบสอบถาม
M	แทน	คะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$S_{\bar{X}}$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ย
r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degrees of freedom)
SS	แทน	ค่าความแปรปรวน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของค่าความแปรปรวน (Mean Square)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยในรูป คะแนนดิบ
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยในรูป คะแนนมาตรฐาน
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญ ในรูปคะแนนดิบ
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงของที
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงของเอฟ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน และการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรของปัจจัยด้าน การรู้คิด การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง และการเลียนแบบการแต่งกาย

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเลียนแบบการแต่งกาย

3. ผลการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter)

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเลียนแบบการแต่งกาย ค่ากำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

3.2 คำนำนัยสำคัญของตัวแปรปัจจัย และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของ คำนำนัยสำคัญโดยใช้ค่าที (t-test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานและการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรของปัจจัยด้าน การรู้คิด การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง และการเลียนแบบการแต่งกาย ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานและการประมาณค่าเฉลี่ยประชากรที่ความเชื่อมั่น 95 % ของปัจจัย

แต่ ละด้านและการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปร	n	k	M	S	α	$S_{\bar{x}}$	ผลการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร	การแปลความหมาย
X_1	14	70	47.875	6.804	.848	.253	47.378 - 48.373	ระดับปานกลาง
X_2	16	80	48.789	6.522	.791	.243	48.313 - 49.266	ระดับดี
X_3	16	80	60.190	6.152	.799	.229	59.740 - 60.639	ระดับสูง
X_4	14	70	42.104	7.555	.822	.281	41.552 - 42.657	ระดับปานกลาง
X_5	17	85	48.445	7.073	.872	.263	47.928 - 48.962	ระดับปานกลาง
Y	45	225	147.928	22.205	.959	.827	146.304 - 149.551	ระดับปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่า นักเรียนสามารถกำกับตนเองได้ในระดับดี ($M=48.879$)และมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง($M=60.190$) ส่วนการรู้คิด($M=47.875$) ความวิตกกังวลต่อการได้รับการ

ยอมรับ(M=42.104)และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง(M=48.445)รวมทั้งการเลียนแบบการแต่งกาย(M=147.928)อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง .229 - .281 ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรู้จัก การทำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง มีค่าอยู่ระหว่าง 6.152 - 7.555 แสดงว่าปัจจัยแต่ละด้านกับการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนมีการกระจายของคะแนนใกล้เคียงกัน ส่วนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการเลียนแบบการแต่งกายมีค่า 22.205 โดยแบบสอบถามการรู้จัก การทำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง และการเลียนแบบการแต่งกาย มีค่าความเชื่อมั่น .848 .791 .799 .822 .872 และ .959 ตามลำดับ

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเลียนแบบการแต่งกาย ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรปัจจัย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเลียนแบบการแต่งกาย

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	Y
การรู้จัก (X_1)	1.000	.528**	.426**	-.041	.429**	-.074*
การทำกับตนเอง(X_2)		1.000	.469**	.110**	.285**	-.023
ความภาคภูมิใจในตนเอง (X_3)			1.000	.107**	.271**	-.063*
ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ (X_4)				1.000	.027	.465**
การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง(X_5)					1.000	-.089**
การเลียนแบบการแต่งกาย (Y)						1.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับกับการเลียนแบบการแต่งกายมีค่า .465 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง กับการเลียนแบบการแต่งกายมีค่า -.089 ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรปัจจัยด้าน การรู้จัก และความภาคภูมิใจในตนเอง กับการเลียนแบบการแต่งกาย มีค่าตั้งแต่ -.074 และ -.063 ตามลำดับ ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านการทำกับตนเองกับการ

เลียนแบบการแต่งกายมีค่า -.023 โดยเป็นความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง การรู้จักและความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบการแต่งกาย

3. ผลการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter)

3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเลียนแบบการแต่งกาย ค่ากำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเลียนแบบการแต่งกาย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	5	83742.314	16748.463	44.145**
Residual	715	271265.940	379.393	
Total	720	355008.250		
R		= .486	R ² = .236	

** $P \leq .01$

จากตาราง 4 แสดงว่า ตัวแปรปัจจัยได้แก่ การรู้จักการกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .486 และกำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับการเลียนแบบการแต่งกายมีค่าเท่ากับ .236 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรปัจจัยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการเลียนแบบการแต่งกาย ได้ร้อยละ 23.60

3.2 คำนำน้หนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัย และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของ คำนำน้หนักความสำคัญโดยใช้ค่าที่ (t-test) ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 คำนำน้หนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัย ที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายของ

ตัวแปร	β	อันดับที่ส่งผล	b	SE_B	t	p
การรู้จัก (X ₁)	-.037	4	.121	.138	.878	.350
การกำกับตนเอง (X ₂)	-.028	5	-.095	.139	-.679	.498
ความภาคภูมิใจในตนเอง (X ₃)	-.095	2	-.342	.139	-2.468 *	.014
ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ (X ₄)	.482	1	1.418	.098	14.495 **	.000
การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง (X ₅)	-.084	3	-.263	.114	-2.298 *	.022

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่าค่านำน้หนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยได้แก่ ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับความภาคภูมิใจในตนเองและการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วน การรู้จัก และการกำกับตน ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาคำนำน้หนักความสำคัญในรูปมาตรฐาน พบว่า ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายสูงสุดคือ ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ มีค่านำน้หนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .482 รองลงมาคือ ความภาคภูมิใจในตนเอง และ การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง มีค่านำน้หนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ -.095 และ -.084 นั่นคือ นักเรียนที่มีความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับสูงจะส่งผลให้นักเรียนเลียนแบบการแต่งกายสูงและถ้านักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง และได้รับการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองเป็นอย่างดีจะส่งผลให้มีพฤติกรรมเลียนแบบการแต่งกายน้อยลง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สังเขปจุดประสงค์ สมมติฐานและวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกาย ซึ่งตัวแปรปัจจัยดังกล่าวได้แก่ การรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองและเพื่อศึกษาน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยดังกล่าวที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายโดยมีสมมติฐานการวิจัยคือ การรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ต่อการเลียนแบบการแต่งกายและค่าน้ำหนักของการรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา จำนวน 7 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 721 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยทั้งหมด 6 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสอบถามการรู้จัก 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .847 แบบสอบถามการกำกับตนเอง 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .779 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .826 แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .865 แบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง 17 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .826 และแบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .959

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้ง 6 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งมากกว่าที่วางไว้และคัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบอย่างตั้งใจและมีความสมบูรณ์ไว้จำนวน 721 ฉบับ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Window วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวแปรปัจจัยได้แก่ การรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง ที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนโดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้การทดสอบค่า t (t-test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ได้ผลสรุป ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับการเลียนแบบการแต่งกายพบว่า ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ ($r = .465$) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองกับการเลียนแบบการแต่งกาย ($r = -.089$) มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับ การรู้จัก ($r = -.074$) และความภาคภูมิใจในตนเอง ($r = -.074$) กับการเลียนแบบการแต่งกาย มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการกำกับตนเองกับการเลียนแบบการแต่งกาย ($r = -.023$) มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการรู้จัก การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง กับการเลียนแบบการแต่งกายมีค่าเท่ากับ .486 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และมีการแปรผันร่วมกันระหว่างตัวแปร ปัจจัยกับการเลียนแบบการแต่งกายร้อยละ 23.60

2. คำนำนัยสำคัญของความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความภาคภูมิใจในตนเองและการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการรู้จัก การกำกับตนเอง ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำนำนัยความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกาย คือ ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ ความภาคภูมิใจในตนเอง และการอบรมสั่งสอน มีคำนำนัยความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ .482 -.095 และ -.084 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลสรุปดังนี้

1. ตัวแปรปัจจัย ได้แก่ การรู้จัก และความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเลียนแบบการแต่งกายที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางลบ และความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ มีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบการแต่งกายที่ระดับ .01 สำหรับการกำกับตนเองมีความสัมพันธ์กับการเลียนแบบการแต่งกายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การรู้จัก มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งอธิบายว่า การรู้จักเป็นกระบวนการทางสังคมของบุคคลในเชิงประมาณค่าที่วางอยู่บนข้อสมมติฐานความเชื่อ อันเกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์นั้น ซึ่งจะทำให้เขาตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งได้ ซึ่งการคิดเป็นกระบวนการในสมองของมนุษย์ เราไม่สามารถมองเห็นได้แต่ก็ถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคนเป็น

อย่างมาก เพราะเป็นแนวทางไปสู่การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันและการดำรงชีวิตในสังคม (จรรยา สุวรรณทัต.2533 :18 ; อ้างอิงจาก Bandura.1969) อาจกล่าวได้ว่าเมื่อบุคคลมีการรู้คิดว่าสิ่งใดเหมาะสมสิ่งใดควรกระทำหรือละเว้นกระทำนั้นเอง

ความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2527 : 14-15) ที่กล่าวว่า ในการจัดลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ขั้นนั้น ความต้องการภาคภูมิใจในตนเอง (Self- esteem) อยู่ในขั้นที่ 4 ลงลงมาจากความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง (Self- actualization) ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการมองเห็นความแตกต่างของแต่ละบุคคลว่าไม่มีใครเหนือกว่าใคร ไม่มีใครต่ำต้อยกว่าใคร เพียงแต่ว่าคนเรามีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน เมื่อเราเห็นคุณค่าของตัวเรามากขึ้นการเคารพในเอกลักษณ์ของตัวเราเองจะมากขึ้น ความรู้สึกเดียวกันนี้จะแผ่ขยายไปสู่ผู้อื่น จะเห็นคุณค่าของผู้อื่นที่แตกต่างไปจากเรา และเราจะมีศรัทธาในสิทธิ์และเสรีภาพของผู้อื่นมากขึ้น ดังนั้นเมื่อคนเรามีความภาคภูมิใจในตนเองแล้วความต้องการที่จะเลียนแบบบุคคลอื่นจะน้อยลงเพราะรู้สึกว่าคุณค่าตัวเองมีค่าถึงจะแตกต่างจากบุคคลอื่นก็ไม่ใช้ความรู้สึกด้อยแต่อย่างใด

การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเลียนแบบแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540 :344-346) กล่าวว่า ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่เด็กรู้สึกว่าเขาในโลกของตนเองซึ่งผู้ใหญ่กว่าเขาหรือเด็กกว่าเขาไม่เข้าใจ ดังนั้นวัยรุ่นจึงชอบรวมกลุ่มกับเพื่อนวัยเดียวกัน จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย เมื่อวัยรุ่นเกิดเรื่องทุกข์ร้อนซึ่งกลุ่มเพื่อนของเขาช่วยไม่ได้ ก็ต้องให้ผู้ปกครองปลอบใจให้มีขวัญและกำลังใจ ให้คำชี้แนะ คำตักเตือน อบรมสั่งสอนต่างๆ ดังนั้นการที่ผู้ปกครองคอยดูแลวัยรุ่น ให้ความรัก ความอบอุ่น จึงเป็นการช่วยลดปัญหาต่างๆ ของวัยรุ่นรวมถึงการแต่งกายเลียนแบบของวัยรุ่นได้

ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลียนแบบแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความวิตกกังวลคือความกระวนกระวายใจ ความกังวลใจ ความรู้สึกไม่สบายใจ เกิดจากความเกิบกวด หรือความขัดแย้ง (บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร.2538:1) ซึ่งอาจกล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความวิตกกังวลในรูปร่างของตนเองอยู่แล้ว ขาดความมั่นใจในตนเองจึงแก้ปัญหาด้วยการเลียนแบบแต่งกายตามที่ได้รับความนิยม ซึ่งสอดคล้องกับ ประสาน ทิพย์ธารา (2521:83) ที่กล่าวว่า วัยรุ่นจะถือว่าการแต่งกายที่ทันสมัยแสดงถึงความเป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์ของโลก แม้การแต่งกายนั้นจะเป็นแบบอย่างที่ไม่เหมาะสม ไม่น่าดู หรืออาจจะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่ซึ่งเด็กวัยนี้จะไม่คำนึงถึงการควรไม่ควร ความถูกต้องหรือไม่ก็ตามจะคิดเพียงแต่ว่าแบบอย่างนั้นเป็นที่ยอมรับของบุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกันเท่านั้นเป็นพอ ถ้าตนเองแต่งกายไม่ทันสมัยก็กลัวว่าจะเข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ได้เพราะเพื่อนอาจจะไม่ยอมรับตนเองให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

การกำกับตนเอง เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเลียนแบบแต่งกายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งบุคคลที่สามารถกับตนเองได้ดีนั้นจะสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม คือความเหมาะสมหรือที่เรียกกันว่า กาลเทศะ มากกว่าจะทำตามความรู้สึกนึก

คิดของตนเองฝ่ายเดียว ดังนั้นผู้ที่มีความสามารถในการกำกับตนเองได้ดีจึงมีพฤติกรรมการเลียนแบบการแต่งกายน้อยแต่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นั้นส่วนใหญ่แล้วเด็กวัยนี้จะมีครูผู้ปกครองดูแลใกล้ชิดในกฎระเบียบต่างๆอยู่แล้ว จึงไม่ค่อยจะได้ฝึกการกำกับตนเองเท่าที่ควร

2.เมื่อศึกษานำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายพบว่า ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความภาคภูมิใจในตนเองและ การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การที่ ตัวแปรความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกาย นั้น อาจเนื่องจาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่กำลังเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น ซึ่งจะเริ่มทำความเข้าใจตนเองกับความสับสนไม่เข้าใจตนเอง ว่าตัวเองต้องการอะไร ซึ่งเกิดความขัดแย้งวิตกกังวลมากกว่าช่วงอื่น (ศรีเรือน แก้วกังวาล.2531: 54-55) ทั้งนี้หากวัยรุ่นรู้สึกวิตกกังวล ไม่มั่นใจในตนเองจึงมีโอกาสเลียนแบบการแต่งกายได้สูง

ขณะที่ความภาคภูมิใจในตนเอง ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกาย เป็นเพราะว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความรู้สึกที่มีต่อตนเองว่า ตนเองเป็นใคร (Who am I) และการแสดงออกของตนเองว่าตนเองทำอะไร (What I am) และรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า เมื่อรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถที่ไม่ด้อยไปกว่าคนอื่น ก็จะทำให้เกิดความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเอง ต้องการพึ่งตนเอง ต้องการแสดงความสามารถของตนเอง ไม่ค่อยแต่จะลอกเลียนแบบบุคคลอื่น (เกียรติวรรณ อมาตยกุล .2527 : 15-16) ดังนั้นบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจึงมีพฤติกรรมการเลียนแบบน้อยกว่าคนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

ในขณะเดียวกัน การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองส่งผลกับการเลียนแบบการแต่งกายสาเหตุเพราะการที่ผู้ปกครองดูแล เอาใจใส่ รวมถึงการรับฟัง คำแนะนำและความคิดเห็นระหว่างกันของผู้ปกครองกับนักเรียนนั้นจะทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียนสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวก็จะทำให้พฤติกรรม หรือการกระทำต่างๆของนักเรียนอยู่ในสายตาของผู้ปกครอง เมื่อผู้ปกครองมีการอบรมสั่งสอน เอาใจใส่ดูแลใกล้ชิดจึงทำให้นักเรียนเลียนแบบการแต่งกายน้อย

ตัวแปรการรู้คิดส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่เริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น ซึ่งวัยนี้เป็นวัยที่เริ่มให้ความสนใจรูปร่าง หน้าตา และบุคลิกของตัวเองตามธรรมชาติของวัยรุ่น คล้อยตามเพื่อนในกลุ่มหรือกระแสของสังคม ไม่กล้าคิดเองต้องฟังเพื่อนในกลุ่ม ดังนั้นจึงชอบการเลียนแบบ ดูแบบการแต่งกายของบุคคลอื่นไปเรื่อย ๆ เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังค้นหาตัวเอง การรู้คิดจึงไม่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายแต่อย่างใด

การกำกับตนเองส่งผลต่อการแต่งกายเลียนแบบการแต่งกายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนในวัยนี้ไม่ค่อยจะได้ฝึกการควบคุมตนเองเท่าที่ควร เพราะการกำกับพฤติกรรมต่างๆนั้นยังเป็นหน้าที่ของครู และผู้ปกครองที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิดอยู่ และ

ประจวบกับปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่ พ่อ แม่ จะอบรมเลี้ยงดูลูกแบบปกป้อง ให้ความคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ ความภาคภูมิใจในตนเองและการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับจากสังคมพบว่ามีอิทธิพลสูงต่อการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียน แต่ถ้าผู้ปกครองดูแลและเอาใจใส่ต่อนักเรียนให้ความใกล้ชิด ความรู้สึกอบอุ่น เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนให้มีมากขึ้นก็จะช่วยลดพฤติกรรมการเลียนแบบการแต่งกายได้ เพราะเด็กวัยรุ่นกำลังต้องการความมั่นคง ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจอย่างจริงใจและจริงใจ ดังนั้นครูและผู้ปกครองต้องสามารถให้สิ่งเหล่านี้แก่เด็กวัยรุ่นได้ การอบรมแนะนำสั่งสอนหรือทำความเข้าใจ ต้องใช้ความละมุนละม่อม ต้องชี้แจงเหตุผลให้ทราบ เพราะเขาโตพอจะมีความคิดตรិตรอง ยอมเชื่อเมื่อมีเหตุผลที่ดีพอ ตลอดจนครูและผู้ปกครองต้องเข้าใจและยอมรับลักษณะและพัฒนาการตามวัยของตัวนักเรียน เช่น ไม่เปรียบเทียบความด้อย ความเด่นของเด็กของตนกับเด็กคนอื่น ๆ เพราะการพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเป็นของเฉพาะตัวบุคคล ซึ่งเมื่อครูและ ผู้ปกครองให้การยอมรับในตัวของเด็กแล้วตัวเด็กเองจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ยอมรับในความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น เป็นนักเรียนที่มีลักษณะอันพึงประสงค์และพัฒนาตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่ไม่ใช่นักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร หรือนักเรียนช่วงชั้นอื่น เช่น นักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเนื่องจากสภาพแวดล้อมหรือสังคมที่ต่างกัน อายุที่แตกต่างกันอาจทำให้ผลการวิจัยแตกต่างกัน

2. จากการศึกษาพบว่า การรู้จักคิด การกำกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ และการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการเลียนแบบการแต่งกายได้ร้อยละ 23.60 ดังนั้นควรพิจารณาศึกษาวิเคราะห์อิทธิพลปัจจัยอื่นทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อการเลียนแบบการแต่งกายที่คาดว่าจะอธิบายความแปรปรวนการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนได้มากขึ้น เช่น อิทธิพลสื่อ อิทธิพลเพื่อน

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ แจ่มวิภูกุล.(2545).การศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวและกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- กนกวรรณ ศรีทุมมา. (2546). การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวกับการกระทำผิดของเยาวชนในศูนย์แรกรับเด็กและเยาวชนชายบ้านเมตตา สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2531). รายงานผลการประชุมเกี่ยวกับกระบวนการคิดและความรู้สึก : โครงการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทางด้านการรู้คิด.กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์.(2537)ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี.ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุลวรรณ วิทยาวงศจุ. (2526). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล.(2525). ฉันท ฉันท . ม.ป.พ.
_____(2527,ตุลาคม-ธันวาคม). ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดของมาสโลว์” . ครุศาสตร์. 13 (2) :10-18.
- จารุวดี บุญยารมย์ .(2541). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของผู้รับการสงเคราะห์ในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพภัยเรื้อรัง. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- จิราพร พาผลงาม.(2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความวิตกกังวลในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนนรเศรษฐบุรี จังหวัดราชบุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ฉาย พัทธศิริกุล. (2532). ผลของการจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร

- จิราภา เต็งไตรรัตน์ และคณะ. (2543). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชมนุช บุญสิทธิ์. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวชิรวิทยาเขต กรุงเทพมหานคร*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิธดา เกตุอำไพ . (2549). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการทำกับตนเองในพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดชุมพร*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ชาติ แจ่มนุช. (2538). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมการสำส่อนทางเพศของเยาวชนชาย*.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.
- ชีรวัฒน์ นิเจนตร.(2526). *สภาพเชิงจิต- สังคมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2537). *สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชาวนา อมรสงเจริญ.(2537). *ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง จังหวัดพัทลุง*.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตพัฒน์ สงบกาย. (2533). *ผลของการทำกับตนเองด้านการเรียนต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์เกี่ยวกับการเรียนคณิตศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร
- ณรงค์รักษ์ ต่อศรีเจริญและคนอื่นๆ. (2549). *ปัจจัยทางชีวสังคมที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. รายงานการวิจัย (จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ดาราพรรณ ต๊ะปันตา.(2535).*การลดความวิตกกังวลของพยาบาลประจำการที่ดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์ ด้วยวิธีการปรับเปลี่ยนความคิดรวมกับการฝึกสติ*. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ค.ด. (จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- เดโช สนวนานนท์.(2520). *ปทานุกรมจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2537,ธันวาคม). "จิตลักษณะของนักเรียนวัยรุ่นในครอบครัวปกติ-เครียด-แตก และปัจจัยป้องกัน."วารสารจิตวิทยา.1(2) : 20-36.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม (2524). ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับ
สุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเด็กรุ่น. รายงานการวิจัยฉบับที่ 26 กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดุष्ฎิ โยเหลา . (2535, ธันวาคม). "การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กใน
ประเทศไทย โดยการวิเคราะห์แบบเบต้า" ,ข่าวสารวิจัยการศึกษา . 16(2) :15 -22 .
- ดุष्ฎิ โยเหลาและคนอื่นๆ (2540). รายงานการวิจัย ฉบับที่ 63 .กรุงเทพฯ. ปัจจัยบ่งชี้สาเหตุการใช้
และติดสารระเหยของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดยโสธร: สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธรรมศาสตร์,มหาวิทยาลัย.(2540). เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง การฝึกทักษะและการให้คำ
ปรึกษาและช่วยเหลือรักษาครอบครัวด้วยรูปแบบขั้นสูงของแสงเทียน. กรุงเทพฯ :
ภาควิชาจิตวิทยา. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชนวรรณ แจ่มสุวรรณ.(2543).สื่อกับการกระทำผิดทางเพศ : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำคลองเปรม.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(รัฐศาสตร์).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2547). การใช้สถิติเพื่อการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 7 . กรุงเทพฯ.
เทพเนรมิตการพิมพ์.
- บุญศรี จันทนาเจริญเลิศ. (2530) .ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินท์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร. (2538). *Dictionary of Psychology*. Bangkok : Printing Group.
- บำรุง สุขพรรณ.(2532). พฤติกรรมการรับฟังข่าวสารวิทยุกระจายเสียงและผลที่มีต่อการพัฒนา
ชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยุกระจายเสียง กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัย
แห่งชาติ จังหวัดเชียงราย. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสาธ อิศรปรีดา.(2541).สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 .มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ประสาน ทิพย์ธารา.(2521).พัฒนาการและการปรับตัวของวัยรุ่น.ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประเสริฐ สุวรรณศรี.(2544). ความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและการเข้าสังคม
ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- ปราณี จันทรหอม.(2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การประถมศึกษา).มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ฝน แสงสิงแก้ว.(2521). เรื่ององสุภาพจิต. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภ.(2544).จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่1.กรุงเทพฯ:ชนธการพิมพ์.
- พรพรรณ จันทรถง .(2541). การศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับการปรับตัวทาง
สังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.
วิทยานิพนธ์ .กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พรณี ช. เจนจิต.(2538).จิตวิทยาการเรียนการสอน.กรุงเทพฯ : ต้นอ้อแกรมมี จำกัด
- เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์.(2536). พัฒนาการทางพุทธิปัญญา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ภาวณี นาวาพานิช.(2537). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน ความภาคภูมิใจ
ในตนเอง ความวิตกกังวล และปัจจัยทางชีวสังคมบางประการกับแนวโน้มการออกจากงาน
ของพยาบาลโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ)
กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- ภาวณี ธนบดีธรรมจารี.(2540). ปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกในคุณค่าตนเองของ
พยาบาลจิตเวชโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
(สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช).เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
ถ่ายเอกสาร.
- มะลิ อุดมภาพ. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจใน
ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 . วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี บุญเยี่ยม.(2545). การพัฒนาการเรียน เรื่อง “ความน่าจะเป็น” โดยใช้วิธีการแก้ปัญหา เพื่อ
ส่งเสริมความตระหนักในการรู้คิด ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล . วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- มยุรี ศรีชัย. (2538). เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : วี. เจ .พรินติ้ง.
- यरรง ผิวอ่อน. (2535). ผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวกับ
เพื่อน ต่างเพศของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์.(2537,เมษายน).”สร้างครอบครัวให้เป็นสุข”.หมอชาวบ้าน.15(180):17-24.

- ระวีวรรณ คำสม.(2542).ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมโดยใช้กลุ่มเพื่อนช่วย
เพื่อนที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิง
วิทยา จังหวัดนครปฐม. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546).พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2544 .พิมพ์ครั้งที่1.กรุงเทพฯ
นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์.
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2538).เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น.
_____. (2540).สถิติวิทยาเพื่อการวิจัย.กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น.
_____. (2543).เทคนิคการสร้างข้อสอบความถนัดทางการเรียน.กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น.
- วัฒนา เตชะโกมล.(2541). ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการกำกับตนเองในการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิภาพร ลาภสมบุญธนานนท์. (2522).การศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้แรงจูงใจที่มีต่อการ
ทำงานของนักเรียนประถมศึกษาที่มีความวิตกกังวลสูงและต่ำ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัช พานิชวงศ์.(2545).การวิเคราะห์การถดถอย.กรุงเทพฯ:ภาควิชาสถิติประยุกต์
คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา.(2538).ผลของการฝึกอาสาและสามารถตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสต่อการ
เพิ่มความเห็นคุณค่าในตนเองของสตรีในสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการ.
วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การศึกษานอกโรงเรียน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย .ถ่ายเอกสาร.
- วีรวรรณ สุธีร์ไกรลาศ. (2536). การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานยาเสพติดของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม.
(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2531).จิตวิทยาบุคลิกภาพ.กรุงเทพฯ:คณะมนุษยศาสตร์ศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 7 . กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา.(2550) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ardc@msu.ac.th.
สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2550
จาก <http://wbc.msu.ac.th/ge/SM/0702501/lasson%201-1-0.html>.

- สมพิศ ไชยกิจ. (2536). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส . ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต.(2539). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันครอบครัวลูกรักโพล. (2548). สืบค้นเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2549
จาก http://www.duangjaiphomae.com/poll.php?action=results&poll_id=68
- สถิต ภัทระ. (2535). ปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในวัยรุ่น. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.(2525). พัฒนาการเด็กฉบับปรับปรุงแก้ไขพ.ศ.2525.กรุงเทพฯ:วิบูลย์กิจการพิมพ์.
- สายสุรี จุติกุล.(2542). Health.กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- เสรี วงษ์มณฑา.(2533). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมต่อความรุนแรงของเยาวชน กับพฤติกรรมในการดูโทรทัศน์ : กรณีศึกษาเฉพาะกลุ่มนักเรียนมัธยมต้น. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- แสงทิพย์ อัครวิริยะกิจ. (2547). พฤติกรรมการคุกคามทางเพศผู้อื่นของนักเรียนชายที่ได้รับสื่อที่แฝงการแสดงออกทางเพศและมีจิตลักษณะควบคุมตนเองแตกต่างกัน : กรณีศึกษาของนักเรียนชายโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุจินต์ ปริษามารถ.(2535). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- สุนนต์ อมรวิวัฒน์ .(2534). ความสำคัญและขอบข่ายของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 11, กรุงเทพฯ : 1-38. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพรรณิ จันรวีเศษ. (2539). การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 .ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรัชย์ โกคิยะกุล.(2526). การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการปรับตัวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกำแพงเพชร. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร.

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ. (2518). *สุขภาพจิตเบื้องต้น*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2536, สิงหาคม-กันยายน). "แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม," *ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา*. 16:3-20.

เสาวภา เปี่ยมพันธุ์ทวี. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัวกับเอกลักษณ์แห่งตนของเด็กวัยรุ่น*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อารีย์ ลีลา. (2535). *ผลของการฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออกที่มีต่อการสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านน้ำรอบ อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุษา จินดารัตน์. (2533). *พัฒนาการของเอกลักษณ์แห่งอิโก้ที่เกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของการทำงานและการรับรู้คุณค่าของศาสนา*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อรรถพล โคตรสินธุ์. (2544). *ผลของสื่อมวลชนที่มีต่อพฤติกรรมเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). สารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

อรรถพล ระวีโรจน์. (2547). *สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับพ่อแม่ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูประจำชั้น ที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประเภทสหศึกษาในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เอแบคโพล. (2549). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านลบที่วัยรุ่นเลียนแบบจากสื่อของนักศึกษา*. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2549.

จาก <http://pozedon.tripod.com/poll.htm>

หทัยขวัญ สหชัยยันต์. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเคหะทราย เขตหลัก 4 กรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Ahmad, Rcza Riahinejad and Albert B. Hood. (1984, November). "The Development of Interpersonal Relationships in College," *Journal of College Student Personnel*. 5(6):498-502 .

Andreoli, K.G. (1981). *Self Concept and Health Belief in Compliant and Non-compliant Hypertention*. Nursing Research.

- Atkin, C.K. (1990, July). "Effects of Televised Alcohol Messages on Teenage Drinking," *British Journal of Aiction*. 83.
- Bandura, Albert. (1969). *Principles of Behauiaral Modification*. New Yrok: Holt, Rinehart & Winaton.
- Bandura, Albert. Jean E Grusec and France L. Menlove. (1966, September). "Observational Learning as a Fuction OF Symbolization and Incentive set," *Child Development*. 9 (37): 479
- Baumeister, Roy F., Heatherton, Todd F. and Tice, Dianne M. (1994). *Losing Controt : How ana Why Oeople Fail at Self – Regulation*. San Diego: Academic Press, Inc.
- Brown, A. L. & Smiley, S.S. (1977, March). "Rating the Importance of Structural Units of Prose Passages : A Problem of Metacognitive Development," *Child Development*. 48(2): 1-8.
- Buri, J.R. (1989, January). "Self-Esteem and Addraisals of Parental Behavior," *Journal of Adolescents Research*. 4(1) : 33-49.
- Coopersmith, S. (1984) *SEI: Self-Esteem*. 2nd ed. California: Consulting Psychologists Press Inc.
- _____. (1981). *The Antecedent of Self-Esteem*. 2nd ed. California : Consulting Psychologists Press Inc.
- Drayton, Ethel L. (1978, June) "The Effect of Father Absentce Upon Social Adjustment of Male and Female International Juvenile Delinquents," *Dissertation Abstracts International*. 38(12): 7233-A
- English, Horance B. & English, Ava C. (1968). " *A Comprehensive Dictionay of Psychological and Psychoanalytical Terms*."
- Epstein, Seymour. (1972) "The Nature of Anxiety ." *In Anxiety : Corrent Trends in Theory and research Volume II*. 9th ed. 291-337. New York: Devid Heckay.
- Faw, T. and Greer S. Belkin. (1989). *Child Psychology*. New York : McGraw-Hill,
- Faw T and Belkin, Gay S. (1989). *Child Psychology*. New York: McGraw-Hill Publishing Company.
- Freud, S. (1978). *A General Introduction to Psycho-Analysis*. New York: Liveright – publishing Corporation.
- Gage, N.L. and D.C. Berliner. (1973) *.Education Psychology* . 3rd ed. Boston: Mifflin.
- Glass, H.L. (1966, July). "Developing Interpersonal Relations in a College Girls Dormitar." *Dissertation Abstracts International*. 27(1): 113A-114A.

- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.
- Hilgard, Ernest R. (1975). *Introduction to Psychology*. 3rd ed. New York: Harcourt, Brace & World.
- Hurlock, Elizabeth B. (1978). *Child Development*. 6th ed. New York: McGraw-Hill.
- Jesser R. Gerard and others. (1991). *Beyond adolescence: Problem behavior and young adult development*. New York: Cambridge University press.
- Laddawan Kasemnet. (1985). "Values Development and Transmission," in *Handbook of Asian Child Development and Child Rearing Practices*. edited by Chancha Suvannathat and others. Pp. 215-223. Bangkok: Behavioral Science Research Institute.
- LeVitt, E.E. (1967). *The Psychology for Anxiety*. New York: Bobbs – Merrill.
- Maslow, Abraham M. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York: Harper & Row.
- O'Neil, H.F. & Abedi, J. (1996, March- April). "Reliability and Validity of a State Metacognition Inventory: Potential for Alternative Assessment." *Journal of Educational Research*. 89 (4):234-245.
- Palladino, Connie. (1994). *Developing Self-Esteem*. California: Crisp Publications, Inc.
- Pedhazur, Elazar J. (1997). *Multiple Regression in Behavioral Research. Explanation and Prediction*. New York: Harcourt Brace College.
- Pege, G.T. Thomas, J.B. and Marshall. (1977). *International Dictionary of Education*. N.P. Nicholas.
- Piaget, Jean. (1977). *The Moral Judgement of the Child*. Lilinoid: The Free Press.
- Rudolph, D.L., and McAuley, E. 1 (1997). Influence of exercise – related affect on post-exercise self – efficacy. *Journal of Interdisciplinart Research in phsical Education*. 22-23. cited in Darrenj C. Treasure., and avid M. Newberry *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 20 (1998):. 1-11.
- Schunk, D.H. (1998). Teaching Elementary Students to Self – Regulated Practice of Mathematic skills with Modeling In D.H. Schunk Zimmerman. (ed.). *Self-Regulated Learning From Teaching to Self –Reflective Practice*, New York: The Guilford Press. 137-159.
- Schunk, D.H. and Zimmerman, B.J. (1994). *Self-Regulation of Learning and performance*. New Jersey: Hillsdale.
- Spielberger, C.D. (1972). Anxiety as an Emotional State. In C.D. Spielberger (ed.) *Anxiety and Behavior*. New York: Academy.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์อติวัฒน์ พรหมสา

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

2.นายณพล ชุนหกรณ์

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางนาใน สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร

2.อาจารย์ประพนธ์ สรรพนา

ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดตะกล้า สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข
คุณภาพของแบบสอบถาม

ตาราง 6 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการรู้จัก

ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก
1	.67	คัดเลือกไว้	11	.67	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	12	.67	คัดเลือกไว้
3	.67	คัดเลือกไว้	13	.33	ตัดออก
4	1.00	คัดเลือกไว้	14	1.00	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	15	.67	คัดเลือกไว้
6	.67	คัดเลือกไว้	16	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	17	1.00	คัดเลือกไว้
8	.67	คัดเลือกไว้	18	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	19	1.00	คัดเลือกไว้
10	.33	ตัดออก	20	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 7 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการกำกับตนเอง

ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก
1	1.00	คัดเลือกไว้	11	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	12	.67	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	13	1.00	คัดเลือกไว้
4	.67	คัดเลือกไว้	14	1.00	คัดเลือกไว้
5	.67	คัดเลือกไว้	15	.67	คัดเลือกไว้
6	.67	คัดเลือกไว้	16	1.00	คัดเลือกไว้
7	.33	ตัดออก	17	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	18	.33	ตัดออก
9	1.00	คัดเลือกไว้	19	.67	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	20	.33	ตัดออก

ตาราง 8 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก
1	1.00	คัดเลือกไว้	12	1.00	คัดเลือกไว้
2	-.33	ตัดออก	13	.67	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	14	.67	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	15	.67	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	16	1.00	ตัดออก
6	1.00	คัดเลือกไว้	17	.67	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	18	1.00	คัดเลือกไว้
8	.67	คัดเลือกไว้	19	1.00	คัดเลือกไว้
9	.67	คัดเลือกไว้	20	1.00	คัดเลือกไว้
10	.00	ตัดออก	21	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	22	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 9 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ

ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก
1	1.00	คัดเลือกไว้	12	.67	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	13	.67	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	14	1.00	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	15	1.00	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	16	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	17	1.00	คัดเลือกไว้
7	1.00	คัดเลือกไว้	18	1.00	คัดเลือกไว้
8	1.00	คัดเลือกไว้	19	1.00	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	20	1.00	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้			

ตาราง 10 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการอบรมสั่งสอนของ
ผู้ปกครอง

ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก
1	1.00	คัดเลือกไว้	13	1.00	คัดเลือกไว้
2	1.00	คัดเลือกไว้	14	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	15	.67	คัดเลือกไว้
4	1.00	คัดเลือกไว้	16	.67	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	17	1.00	คัดเลือกไว้
6	1.00	คัดเลือกไว้	18	1.00	คัดเลือกไว้
7	.67	คัดเลือกไว้	19	.67	คัดเลือกไว้
8	.33	ตัดออก	20	.67	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	21	1.00	คัดเลือกไว้
10	1.00	คัดเลือกไว้	22	1.00	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	23	.00	ตัดออก
12	1.00	คัดเลือกไว้	24	1.00	คัดเลือกไว้
			25	1.00	คัดเลือกไว้

ตาราง 11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย

ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก
1	1.00	คัดเลือกไว้	27	0	ตัดออก
2	0	ตัดออก	28	1.00	คัดเลือกไว้
3	1.00	คัดเลือกไว้	29	.67	คัดเลือกไว้
4	.67	คัดเลือกไว้	30	1.00	คัดเลือกไว้
5	1.00	คัดเลือกไว้	31	.33	ตัดออก
6	1.00	คัดเลือกไว้	32	1.00	คัดเลือกไว้
7	.67	คัดเลือกไว้	33	.67	คัดเลือกไว้
8	.33	ตัดออก	34	.67	คัดเลือกไว้
9	1.00	คัดเลือกไว้	35	0	ตัดออก
10	1.00	คัดเลือกไว้	36	.67	คัดเลือกไว้
11	1.00	คัดเลือกไว้	37	.67	คัดเลือกไว้
12	1.00	คัดเลือกไว้	38	1.00	คัดเลือกไว้
13	1.00	คัดเลือกไว้	39	.67	คัดเลือกไว้
14	1.00	คัดเลือกไว้	40	1.00	คัดเลือกไว้
15	1.00	คัดเลือกไว้	41	1.00	คัดเลือกไว้
16	1.00	คัดเลือกไว้	42	.33	ตัดออก
17	.67	คัดเลือกไว้	43	1.00	คัดเลือกไว้
18	.33	ตัดออก	44	1.00	คัดเลือกไว้
19	1.00	คัดเลือกไว้	45	.67	คัดเลือกไว้
20	.67	คัดเลือกไว้	46	.67	คัดเลือกไว้
21	1.00	คัดเลือกไว้	47	1.00	คัดเลือกไว้
22	1.00	คัดเลือกไว้	48	1.00	คัดเลือกไว้
23	1.00	คัดเลือกไว้	49	1.00	คัดเลือกไว้
24	1.00	คัดเลือกไว้	50	.67	คัดเลือกไว้
25	1.00	คัดเลือกไว้	51	.67	คัดเลือกไว้
26	1.00	คัดเลือกไว้			

ตาราง 11 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามการเลียนแบบการแต่งกาย

ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	IOC	ผลการ คัดเลือก
52	1.00	คัดเลือกไว้	57	.67	คัดเลือกไว้
53	1.00	คัดเลือกไว้	58	1.00	คัดเลือกไว้
54	1.00	คัดเลือกไว้	59	.33	ตัดออก
55	1.00	คัดเลือกไว้	60	.67	คัดเลือกไว้
56	1.00	คัดเลือกไว้			

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการรู้จัก

ข้อ	r	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	r	ผลการ คัดเลือก
1	.489	คัดเลือกไว้	8	.632	คัดเลือกไว้
2	.384	คัดเลือกไว้	9	.629	คัดเลือกไว้
3	.385	คัดเลือกไว้	10	.218	คัดเลือกไว้
4	.762	คัดเลือกไว้	11	.219	คัดเลือกไว้
5	.729	คัดเลือกไว้	12	.486	คัดเลือกไว้
6	.661	คัดเลือกไว้	13	.817	คัดเลือกไว้
7	.232	คัดเลือกไว้	14	.380	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่น .848

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการกำกับตนเอง

ข้อ	r	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	r	ผลการ คัดเลือก
1	.489	คัดเลือกไว้	9	.269	คัดเลือกไว้
2	.322	คัดเลือกไว้	10	.349	คัดเลือกไว้
3	.419	คัดเลือกไว้	11	.539	คัดเลือกไว้
4	.377	คัดเลือกไว้	12	.532	คัดเลือกไว้
5	.702	คัดเลือกไว้	13	.300	คัดเลือกไว้
6	.600	คัดเลือกไว้	14	.367	คัดเลือกไว้
7	.336	คัดเลือกไว้	15	.219	คัดเลือกไว้
8	.311	คัดเลือกไว้	16	.236	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่น.793

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อ	r	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	r	ผลการ คัดเลือก
1	.548	คัดเลือกไว้	9	.347	คัดเลือกไว้
2	.411	คัดเลือกไว้	10	.395	คัดเลือกไว้
3	.471	คัดเลือกไว้	11	.561	คัดเลือกไว้
4	.400	คัดเลือกไว้	12	.265	คัดเลือกไว้
5	.592	คัดเลือกไว้	13	.553	คัดเลือกไว้
6	.456	คัดเลือกไว้	14	.653	คัดเลือกไว้
7	.241	คัดเลือกไว้	15	.446	คัดเลือกไว้
8	.319	คัดเลือกไว้	16	.202	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่น .814

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถามการความวิตกกังวลต่อการได้รับการยอมรับ

ข้อ	r	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	r	ผลการ คัดเลือก
1	.793	คัดเลือกไว้	8	.494	คัดเลือกไว้
2	.591	คัดเลือกไว้	9	.688	คัดเลือกไว้
3	.424	คัดเลือกไว้	10	.331	คัดเลือกไว้
4	.566	คัดเลือกไว้	11	.570	คัดเลือกไว้
5	.662	คัดเลือกไว้	12	.353	คัดเลือกไว้
6	.442	คัดเลือกไว้	13	.328	คัดเลือกไว้
7	.729	คัดเลือกไว้	14	.397	คัดเลือกไว้

ค่าความเชื่อมั่น .868

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบสอบถาม การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

ข้อ	r	ผลการ คัดเลือก	ข้อ	r	ผลการ คัดเลือก
1	.457	คัดเลือกไว้	10	.635	คัดเลือกไว้
2	.369	คัดเลือกไว้	11	.389	คัดเลือกไว้
3	.733	คัดเลือกไว้	12	.528	คัดเลือกไว้
4	.586	คัดเลือกไว้	13	.586	คัดเลือกไว้
5	.675	คัดเลือกไว้	14	.641	คัดเลือกไว้
6	.658	คัดเลือกไว้	15	.240	คัดเลือกไว้
7	.483	คัดเลือกไว้	16	.556	คัดเลือกไว้
8	.616	คัดเลือกไว้	17	.556	คัดเลือกไว้
9	.663	คัดเลือกไว้			

ค่าความเชื่อมั่น .865

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวนิลบล เจริญพีช
วันเดือนปีเกิด	8 มิถุนายน 2518
สถานที่เกิด	กาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	200 สรรพาวุธ บางนา กรุงเทพมหานคร 10260
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู รับเงินเดือนในอันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดบางนาใน (รื่น ศยามานนท์) สำนักงานเขตบางนา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบัวขาว
พ.ศ. 2538	อนุปริญญา (อว.ท.) เคมีปฏิบัติ สถาบันราชภัฏเลย
พ.ศ. 2540	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาเคมี สถาบันราชภัฏเลย
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ